

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om yrkesutbildning och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning samt till vissa lagar som har samband med dem

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås det att lagstiftningen om yrkesutbildning ändras i anslutning till reformen av examenssystemet inom yrkesutbildningen. Enligt propositionen ska lagen om yrkesutbildning och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning ändras och, till de delar de hänför sig till de föreslagna ändringarna i dessa lagar, även lagen om studiestöd, lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om elev- och studerandevård och lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering.

De föreslagna ändringarna ska skapa ramar för en tydligare examensstruktur och för en reform av examensgrunderna som ska motsvara kraven inom arbetslivet bättre än tidigare. Det centrala syftet är att stärka den kompetensbaserade definitionen av yrkesexamina samt den struktur som består av examensdelar, vilket stöder uppbyggandet av flexibla och individuella studievägar samt främjar identifieringen och erkännandet av tidigare förvärvat kunnande som en del av examen. Detta snabbar också upp examensstrukturen och beslutsfattandet i fråga om den, och gör det möjligt att reagera mera flexibelt på de förändringar som sker i arbetslivet och samhället. Det allmänna syftet med propositionen är också att förtydliga lagstiftningen om grundläggande yrkesutbildning och yrkesinriktad vuxenutbildning,

särskilt i fråga om den reglering och terminologi som gäller examensstrukturer, examensgrunder och kompetensgrunden.

Som dimensioneringsgrund för yrkesinriktade grundexamina inom den grundläggande yrkesutbildningen ska kompetenspoäng enligt ECVET-rekommendationen tas i bruk, vilka ska ersätta de studieveckor som används för närvarande. Det centrala inom ECVET-systemet är att det är kompetensbaserat. Kompetenspoängen för yrkesinriktade grundexamina och examensdelar inom den grundläggande yrkesutbildningen ska bestämmas i enlighet med principerna i ECVET-rekommendationen.

De gemensamma examensdelar som hör till yrkesinriktade grundexamina ska klargöras genom att gruppera dem i mer omfattande examensdelar som ska basera sig på kunnande. De gemensamma examensdelarna ska omfatta kunnande i kommunikation och interaktion, kunnande i matematik och naturvetenskap, kunnande som behövs i samhället och arbetslivet samt socialt och kulturellt kunnande. De separata läroämnena ska ingå som delområden eller som mål för kunnande i dessa examensdelar.

Lagarna avses träda i kraft den 1 augusti 2015.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE	4
2.1 Lagstiftning och praxis.....	4
Yrkesinriktade examina	4
Grundläggande yrkesutbildning	5
Fristående examina.....	6
Examensstrukturen för yrkesinriktade examina	6
Examinas omfattning	7
Grunderna för läroplan och examina	8
Uppbyggnaden av examina inom grundläggande yrkesutbildning	8
Uppbyggnaden av fristående examina.....	9
2.2 Den internationella utvecklingen	9
Utvecklingen av examenssystemet inom yrkesutbildningen	9
Europeiska unionens rekommendationer	10
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	11
3.1 Målsättning.....	11
3.2 Alternativ för genomförandet och centrala förslag	12
Lagens rubrik.....	12
Definitioner på yrkesinriktade examina	12
Examensstrukturen för yrkesinriktade examina och dess beredningsprocess	13
Grunder för dimensioneringen av yrkesinriktade grundexamina inom grundläggande yrkesutbildningen	14
Examensgrunder och övriga föreskrifter	15
Examinas uppbyggnad	16
Gemensamma examensdelar	16
Kompetensgrunden och främjandet av identifiering och erkännande av kunskaper	17
Allmänt klarläggande av lagstiftningen om yrkesutbildning	17
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	18
4.1 Ekonomiska konsekvenser	18
4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	18
4.3 Konsekvenser för utbildningsanordnarnas verksamhet.....	19
4.4 Konsekvenser för samhället	20
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	21
5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial	21
5.2 Utlåtanden och hur de har beaktats	21
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	23
DETALJMOTIVERING	24
1 LAGFÖRSLAG	24
1.1 Lagen om yrkesutbildning.....	24
1 kap. Tillämpningsområde och mål	24
3 kap. Examina och undervisning	27
4 kap. Bedömning	39
5 kap. Studerandens rättigheter och skyldigheter	45
6 kap. Särskilda bestämmelser	49

1.2	Lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning	50
1 kap.	Tillämpningsområde och syfte	50
2 kap.	Ordnande av utbildning och examina	51
3 kap.	Undervisning	52
4 kap.	Fristående examina som kan avläggas oberoende av hur yrkesskickligheten förvärvats	54
5 kap.	Särskilda bestämmelser	59
1.3	Lagen om studiestöd	61
1.4	Lagen om utkomstskydd för arbetslösa	61
2 kap.		61
1.5	Lagen om elev- och studerandevård	61
1.6	Lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering	62
2	NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	62
3	IKRAFTTRÄDANDE	63
4	FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	65
	LAGFÖRSLAG	67
1.	Lag om ändring av lagen om yrkesutbildning	67
2.	Lag om grundläggande yrkesutbildning	67
3.	Lag om ändring av 5 a § i lagen om studiestöd	79
4.	Lag om ändring av 2 kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa	80
5.	Lag om ändring av 13 och 24 § i lagen om elev- och studerandevård	81
6.	Lag om ändring av 2 § i lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering	82
	BILAGA	83
	PARALLELLTEXT	83
1.	Lag om ändring av lagen om yrkesutbildning	83
2.	Lag om grundläggande yrkesutbildning	83
3.	Lag om ändring av 5 a § i lagen om studiestöd	108
4.	Lag om ändring av 2 kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa	109
5.	Lag om ändring av 13 och 24 § i lagen om elev- och studerandevård	110
6.	Lag om ändring av 2 § i lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering	111
	FÖRORDNINGSUTKAST	112
1.	Statsrådets förordning om ändring av förordningen om yrkesutbildning	112
2.	Statsrådets förordning om ändring av förordningen om yrkesinriktad vuxenutbildning	115
3.	Statsrådets förordning om yrkesinriktade grundexaminas uppbyggnad	116

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Undervisnings- och kulturministeriet inledde den 27 februari 2009 ett projekt för reformen av examenssystemet inom yrkesutbildningen, och slutrapporten, som publicerades den 2 oktober 2010, (Slutrapport för projektet för utveckling av examenssystemet inom yrkesutbildningen, undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar) innehåller många förslag för att utveckla examenssystemet inom yrkesutbildningen. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Jyrki Katainens regering ska kompetensbaserad definition av examina främjas och reformen av examensstrukturen för yrkesutbildningen fortgå i intensivt samarbete med arbetslivet. Enligt regeringsprogrammet är målet en tydligare examensstruktur och examina som bättre motsvarar kraven inom arbetslivet. Enligt utvecklingsplanen för utbildning och forskning 2011—2016 ska examenssystemet inom yrkesutbildningen revideras så att det utgör en tydlig och konsekvent helhet med avseende på behoven av kunskande i arbetslivet.

Arbetet med att utveckla examenssystemet inom yrkesutbildningen har utgått från riktlinjerna i regeringsprogrammet och i utvecklingsplanen för utbildning och forskning samt förslagen utifrån utvecklingsprojektet för examenssystemet inom yrkesutbildningen. Centrala utvecklingsobjekt är

1. examensstrukturens och examinas arbetslivsmotsvarighet och förmågan att reagera på förändringar inom dessa,
2. examenssystemets helhet och examensstrukturens tydlighet,
3. examinas helhet och
4. examensstrukturens och examinas flexibilitet.

Regeringen beslutade den 29 augusti 2013 om ett strukturpolitiskt program enligt vilket tidigare förvärvat kunskande, arbetserfarenhet och tillgodoräknande av utbildning ska fogas till utbildningsprogram som leder till examen. Enligt regeringens beslut av den 29 november 2013 om genomförandet av det strukturpolitiska programmet lämnas regeringspropositionen om reformen av examens-

systemet på våren 2014 så att ändringarna träder i kraft den 1 augusti 2015.

Reformen av examenssystemet inom yrkesutbildningen hänför sig även till andra reformer som ingår i regeringens strukturpolitiska program. Finansieringssystemet för yrkesutbildning ska revideras och enligt det strukturpolitiska programmet ska den nya finansieringslagstiftningen träda i kraft i början av 2015. Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte den 23 september 2013 en arbetsgrupp med uppgift att bereda revideringen av finansieringssystemet.

Utbildningarna som förbereder och ger träning för grundläggande yrkesutbildning samt utbildningen i huslig ekonomi ska slås samman till en enhetlig förberedande utbildningshelhet för grundläggande yrkesutbildning. Enligt beslutet om genomförande av regeringens strukturpolitiska program är avsikten att den utbildning som ger träning för grundläggande yrkesutbildning ska införas hösten 2015 och att regeringspropositionen om den ska lämnas under hösten 2014.

I enlighet med det strukturpolitiska programmet ska tidigare förvärvat kunskande, arbetserfarenhet och tillgodoräknande av utbildning fogas till de utbildningsprogram som leder till yrkesinriktade examina. Enligt beslutet om genomförandet av det strukturpolitiska programmet ska ändringarna i fråga om tillgodoräknandet av utbildning genomföras i samband med att examenssystemet och finansieringssystemet revideras.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Yrkesinriktade examina

Bestämmelser om yrkesutbildning och yrkesinriktade examina finns i två separata lagar, nämligen lagen om yrkesutbildning (630/1998) och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998). I lagen om yrkesutbildning föreskrivs det om grundläggande yrkesutbildning och om yrkesinriktade grundexamina inom denna. I lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning bestäms om yrkesinrik-

tade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina som avläggs som fristående examina oberoende av hur yrkesskickligheten har förvärvats.

Examensstrukturen för yrkesinriktade examina består av 52 yrkesinriktade grundexamina, 192 yrkesexamina och 130 specialyrkesexamina. En yrkesinriktad grundexamen kan avläggas inom den grundläggande yrkesutbildning som avses i lagen om yrkesutbildning eller genom fristående examen som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. En yrkesexamen och en specialyrkesexamen kan endast avläggas som fristående examen.

Vägen ut i arbetslivet går vanligen via en avlagd yrkesinriktad grundexamen, eftersom målet inom en yrkesinriktad grundexamen är omfattande grundläggande yrkesfärdigheter för olika uppgifter inom en bransch. Grundexamina lämpar sig särskilt väl för unga som är på väg ut i arbetslivet, men också för de som är i färd med att byta yrke.

Genom en yrkesexamen visas den yrkesskicklighet som förutsätts av en yrkesarbetare. En yrkesexamen lämpar sig vanligen för erkännandet av kunnandet hos en person med tidigare arbetserfarenhet och för att uppdatera kunnandet eller utveckla yrkesskickligheten. Syftet med examen kan dock också vara att visa yrkesskicklighet som behövs i ett nytt yrke.

Genom en specialyrkesexamen visas att en person behärskar mera krävande arbetsuppgifter inom en bransch. Specialyrkesexamen lämpar sig vanligen för att erkänna kunnandet samt uppdatera och stärka kunnandet hos en person som besitter god yrkesskicklighet.

Enligt uppgifter publicerade av Statistikcentralen deltog det 132 600 studerande i grundläggande yrkesutbildning år 2012, och av dem var 47 % kvinnor. De vanligaste utbildningsområdena omfattade teknik och kommunikation (42 % av alla studerande, varav 18 % kvinnor), social-, hälso- och idrottsområdet (16 % av alla studerande, varav 88 % kvinnor) samt turism-, kosthålls- och ekonomibranschen (12 % av alla studerande, varav 71 % kvinnor). Inom den grundläggande yrkesutbildningen 2012 avlade 36 500 studerande en yrkesinriktad grundexamen, och av dem var 48 % kvinnor.

I utbildning som förbereder för fristående examen deltog 88 400 studerande år 2012, varav 55 % var kvinnor. Inom utbildningen deltog 51 % av de studerande i en yrkesinriktad grundexamen, 41 % i en yrkesexamen och 8 % i en specialyrkesexamen. Hela examina avlades år 2012 av sammanlagt 21 200 studerande, varav 48 % avlade en yrkesinriktad grundexamen, 45 % en yrkesexamen och 7 % en specialyrkesexamen. Av de som avlade en examen var 60 % kvinnor.

I läroavtalsutbildning som syftar till examen deltog 55 600 studerande under 2012, varav 53 % var kvinnor. Antalet nya studerande uppgick till 20 900. Av de studerande avlade 13 000 hela examen, varav 31 % avlade en yrkesinriktad grundexamen, 39 % en yrkesexamen och 30 % en specialyrkesexamen. Av de som avlade en examen var 55 % kvinnor.

Grundläggande yrkesutbildning

I lagen om yrkesutbildning bestäms det i bestämmelsen om tillämpningsområdet i 1 § 1 mom. om grundläggande yrkesutbildning för ungdomar och vuxna samt examina inom den, dvs. yrkesinriktade grundexamina. I bestämmelsen skiljer man inte på utbildning för ungdomar och utbildning för vuxna, utan utbildningen för alla åldrar omfattas av gemensamma bestämmelser i lagen.

Enligt 2 § i lagen om yrkesutbildning är syftet med yrkesutbildningen att höja befolkningens yrkeskunnande, utveckla arbetslivet och svara mot dess behov av kunnande samt främja sysselsättningen. Enligt 5 § i lagen om yrkesutbildning är den grundläggande yrkesutbildningens mål att ge studerande de kunskaper och färdigheter som behövs för att förvärva yrkesskicklighet samt för att utöva ett självständigt yrke. Målet för utbildningen är också att stödja de studerandes utveckling till goda och harmoniska människor och samhällsmedlemmar samt att ge dem sådana kunskaper och färdigheter som de behöver för fortsatta studier, fritidsintressen och en allsidig personlighetsutveckling samt att stödja livslångt lärande.

Enligt 3 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning är grundläggande yrkesutbildning sådan utbildning som leder till en yrkesinriktad ex-

amen. Enligt 4 § i lagen om yrkesutbildning är examina som avläggs inom den grundläggande yrkesutbildningen yrkesinriktade grundexamina. Inom grundläggande yrkesutbildning avläggs examen i enlighet med en läroplan som godkänns av utbildningsanordnaren. Utbildningsanordnaren ska göra upp läroplanen i enlighet med de examensgrunder som Utbildningsstyrelsen fastställer.

Enligt 3 § i lagen om yrkesutbildning kan det för de studerande i samband med den grundläggande yrkesutbildningen även ordnas annan verksamhet som nära anknyter till undervisningen. För att underlätta ansökan till yrkesutbildning och stärka studiemotivationen kan det ordnas orienterande och förberedande utbildning före den grundläggande yrkesutbildningen. För handikappade studerande kan det ordnas undervisning och handledning i tränings- och rehabiliteringssyfte. För invandrare kan dessutom ordnas utbildning som förbereder för grundläggande yrkesutbildning. Även undervisning i huslig ekonomi kan ordnas i annan form än som grundläggande yrkesutbildning.

Enligt 15 § i lagen om yrkesutbildning kan utbildning ordnas som när-, distans- och flerformsundervisning, läroavtalsutbildning eller annars på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter. Utbildning som ordnas på en arbetsplats i samband med praktiska uppgifter på annat sätt än som läroavtalsutbildning kallas inläring i arbetet.

Fristående examina

Enligt 1 § 1 mom. i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning avses med yrkesinriktad vuxenutbildning yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina som avläggs genom fristående examina oberoende av hur yrkesskickligheten har förvärvats, liksom även utbildning som förbereder för dessa examina samt annan yrkesinriktad tilläggsutbildning än sådan som förbereder för fristående examina. I fråga om grundläggande yrkesutbildning för vuxna gäller enligt 2 mom. i den lagen vad som bestäms i lagen om yrkesutbildning.

Enligt 2 § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning är lagens syfte att upprätthålla och höja den vuxna befolkningens yrkeskunnande, ge de studerande färdigheter för att utöva ett självständigt yrke, utveckla arbetslivet och främja sysselsättningen samt stödja livslångt lärande. Syftet är också att främja avläggande av examina eller delar av dem.

Syftet med fristående examina är främst att personer som redan har tidigare arbetserfarenhet eller som deltar i arbetslivet ska kunna visa sin yrkesskicklighet och få en möjlighet att vid examenstillfällena visa att de behärskar uppgiftshelheterna inom arbetslivet. Enligt 12 § 1 mom. i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning kan yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina avläggas genom fristående examina oberoende av hur yrkesskickligheten har förvärvats.

Före examenstillfället kan en person delta i utbildning som förbereder för fristående examina. Enligt 8 § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning beslutar utbildningsanordnaren enligt grunderna för examen om ordnande av förberedande utbildning samt om innehållet i utbildningen. Utbildningsanordnaren sörjer också för den personliga tillämpningen när det gäller ansökan till fristående examen och till utbildning som förbereder för sådan, avläggande av examen och förvärvande av behövlig yrkesskicklighet. Avläggandet av fristående examina är dock alltid oberoende av sättet som yrkesskickligheten förvärvats på, och således är det möjligt att delta i examenstillfällena även utan förberedande utbildning.

I en yrkesinriktad grundexamen ska examinandens visa att han eller hon uppnått de kunskaper och färdigheter som yrkesskickligheten förutsätter. I en yrkesexamen ska examinandens visa att han eller hon besitter sådan yrkesskicklighet som förutsatts av en yrkesman på området. I en specialyrkesexamen ska examinandens visa att han eller hon behärskar de mest krävande arbetsuppgifterna på området.

Examensstrukturen för yrkesinriktade examina

Bestämmelser om examensstrukturen för yrkesinriktade examina finns i två separata ministerieförordningar. Med stöd av 12 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning har under-

visnings- och kulturministeriets förordning om yrkesinriktade grundexamina (216/2001) utfärdats. Med stöd av 13 § 1 mom. i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning har utfärdats undervisnings- och kulturministeriets förordning om den examensstruktur som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (693/2013), där det föreskrivs om yrkesexamina och specialyrkesexamina. Bestämmelser om yrkesinriktade grundexamina som avläggs som fristående examina finns i den först nämnda förordningen.

I undervisnings- och kulturministeriets förordning om yrkesinriktade grundexamina bestäms det om examensbenämningarna och fördelningen av examina enligt utbildningsområde. Examensstrukturen omfattar 52 grundexamina, i vilka det ingår sammanlagt 121 utbildningsprogram som beskriver de olika delområdenas inriktning (yrkesinriktade grundexamina inom grundläggande yrkesutbildning) eller kompetensområde inom arbetslivet (yrkesinriktade grundexamina som avläggs genom fristående examina). I förordningen definieras också examensbenämningarna.

Undervisnings- och kulturministeriets förordning om den examensstruktur som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning innehåller examensbenämningarna och fördelningen av examina enligt utbildnings- och studieområde. I examensstrukturen ingår 192 yrkesexamina och 130 specialyrkesexamina som kan innehålla kompetensområden. De kompetensområden som eventuellt ingår i examina anges i de examensgrunder som Utbildningsstyrelsen fastställer. Inom yrkes- och specialyrkesexamina används inte examensbenämningar.

I resultatavtalet mellan undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen avtalas det årligen om processen för beredningen av examensstrukturen. En gång om året bereder Utbildningsstyrelsen för undervisnings- och kulturministeriet ett förslag om behövliga ändringar av de förordningar som gäller examensstrukturerna för grundexamina samt yrkes- och specialyrkesexamina. Initiativen till Utbildningsstyrelsens förslag kan t.ex. komma från utbildningskommissioner, examenskommissioner, arbetsgrupperna för examensgrunder, olika aktörer i arbetslivet

eller försöksprojekt, eller de kan bygga på Utbildningsstyrelsens egen bedömning av situationen.

Utbildningskommissionerna enligt statsrådets förordning om systemet med utbildningskommissioner (822/2010) samt styrgruppen för systemet med utbildningskommissioner spelar en viktig roll i beredningen av examensstrukturen. Styrgruppen för systemet med utbildningskommissioner har till uppgift att bedöma behoven av att utveckla examenssystemet och att i samband med detta lämna initiativ till undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen. Enskilda utbildningskommissioner har dessutom till uppgift att inom sitt eget kompetens- och verksamhetsområde lämna initiativ till undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen om den innehållsmässiga utvecklingen av den yrkesinriktade utbildningen och utvecklingen av examina på basis av den. Utbildningskommissionen bedömer de initiativ som gäller det egna området genom att särskilt beakta examensstrukturen.

Examinas omfattning

Enligt 2 § i förordningen om yrkesutbildning (811/1998) anges omfattningen för en yrkesinriktad grundexamen i studieveckor. Enligt bestämmelsen avses med en studievecka en uppskattad genomsnittlig arbetsinsats på 40 timmar som den studerande utför för att uppnå målen för studierna. Ett studieår omfattar 40 studieveckor. Enligt bestämmelsen ska de studier som leder till en yrkesinriktad examen ordnas så att studierna när de bedrivs på heltid kan slutföras på den tid som motsvarar deras omfattning.

Enligt 12 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning omfattar en examen inom den grundläggande yrkesutbildningen minst två år (80 studieveckor). Enligt paragrafen föreskrivs det närmare om examina och deras omfattning genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet. I undervisnings- och kulturministeriets förordning om yrkesinriktade grundexamina preciseras att yrkesinriktade grundexamina omfattar 120 studieveckor. I enlighet med undervisnings- och kulturministeriets riktlinjer (OKM/2/502/2008, 25.2.2008) möjliggör examensgrunderna

också individuellt avläggande av fördjupade examensdelar, och då kan en enskild studerandes studier överskrida 120 studieveckor.

I och med den reform som genomfördes 1999–2001 av läroplansgrunderna för grundexamina sattes det för studietidens längd upp ett mål på tre år, dvs. 120 studieveckor. Därutöver utvidgade man examina och införde en period av inläring i arbetet som omfattar minst ett halvt år, dvs. 20 studieveckor, i alla examina. Det bestämdes att en person som har avlagt en treårig yrkesinriktad grundexamen ska ha allmän behörighet för fortsatta studier vid yrkeshögskolor och universitet. Med tanke på jämställdheten i olika branscher samt de personer som avlägger examina ansåg man att det är viktigt att tiden på tre år gäller grundexamina inom alla branscher. Tiden på tre år ger också en möjlighet att reagera på de ökade kraven på kunskaper i arbetslivet på ett bättre sätt än tidigare.

Omfattningen för de yrkesinriktade examina som avläggs som fristående examen finns det inte bestämmelser om, och mått eller bestämmelser som visar examinas omfattning är inte i bruk. Den nominella omfattningen av en yrkesinriktad grundexamen som avläggs som fristående examen är dock 120 studieveckor.

Grunderna för läroplan och examina

Enligt 13 § 2 mom. i lagen om yrkesutbildning beslutar Utbildningsstyrelsen särskilt för varje utbildningsområde och examen om målen för och det centrala innehållet i de studier som hör till en yrkesinriktad grundexamen inom den grundläggande yrkesutbildningen (grunderna för läroplan). Detta beslut benämns examensgrunder. I lagen bestäms även om annat som Utbildningsstyrelsen beslutar om i samband med läroplansgrunderna.

Enligt 13 § 2 mom. i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning fattas beslut om examensgrunderna av Utbildningsstyrelsen. Enligt bestämmelsen innehåller examensgrunderna den yrkesskicklighet som krävs i examen, de delar som examen består av och de kompetensområden som eventuellt bildas av dem, de sätt på vilka yrkesskickligheten visas samt de allmänna grunderna för bedömningen av examen.

Enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning är de yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina som avläggs som fristående examen uppbyggda av examensdelar, om vilka bestäms i examensgrunderna. Inom ramen för de yrkesinriktade grundexamina som avläggs inom den grundläggande yrkesutbildningen finns det studier som kan betraktas som grundenheter för uppbyggnaden av examen. I enlighet med de riktlinjer som undervisnings- och kulturministeriet fastställde (OKM/2/502/2008) beskrivs uppbyggnaden av examen i form av examensdelar även i grunderna för grundexamina.

Uppbyggnaden av examina inom grundläggande yrkesutbildning

I 12 § 2 mom. i lagen om yrkesutbildning föreskrivs att examen omfattar, enligt vad läroplanen föreskriver, yrkesinriktade studier och inläring i arbetet som stöder dem, gemensamma studier som är nödvändiga för förvärvande och komplettering av yrkesskickligheten samt studiehandledning. Utöver dessa studier innehåller en yrkesinriktad grundexamen även valfria studier enligt 2 § i förordningen om yrkesutbildning.

Enligt 1 § 3 mom. i statsrådets beslut om examinas uppbyggnad och de gemensamma studierna i den grundläggande yrkesutbildningen (213/1999) ska grunderna för läroplanen sammanställas så att examen ger breda grundläggande yrkesfärdigheter för olika uppgifter inom branschen samt mer specialiserat kunnande och sådan yrkesskicklighet som arbetslivet kräver inom ett delområde av examen.

I statsrådets beslut bestäms att det i en yrkesinriktad grundexamen som omfattar 120 studieveckor ska ingå 90 studieveckor yrkesinriktade studier och inläring i arbetet som stöder dem, 20 studieveckor gemensamma studier som är nödvändiga för förvärvande och komplettering av yrkesskickligheten samt 10 studieveckor valfria studier. I studierna ingår dessutom minst 1,5 studieveckor studiehandledning. I praktiken omfattas de

studier som ingår i en yrkesinriktad grundexamen av obligatoriska och valbara examensdelar i enlighet med vad som anges i examensgrunderna. I examensgrunderna anges examensdelarnas omfattning i studieveckor.

I samtliga yrkesinriktade grundexamina ingår valfrihet. Valfriheten i statsrådets beslut gäller de valbara studier som ingår i de gemensamma studierna och valfria studierna. Valfriheten kan dock också gälla de yrkesinriktade studierna. I och med den senaste reformen av grundexamina 2008–2010 ökade valfriheten och flexibiliteten avsevärt. I examina infördes en möjlighet att välja delar av grundexamina, yrkesexamina, specialyrkesexamina och yrkeshögskolestudier. I syfte att tillgodose behoven i arbetslivet och hos individer blev det dessutom möjligt för utbildningsanordnaren att erbjuda delar av examen lokalt. Inom de yrkesinriktade studier som omfattar 90 studieveckor kan man beroende på examen avlägga 0–60 studieveckor som valbara studier.

För att kunna avlägga en grundexamen inom den grundläggande yrkesutbildningen krävs utöver de yrkesinriktade och valfria studierna också avläggande av gemensamma studier som är nödvändiga för förvärvande och komplettering av yrkesskickligheten. Dessa studier fastställs i 12 § 2 mom. i lagen om yrkesutbildning. Enligt den bestämmelsen omfattas de gemensamma studierna av studier i modersmålet, det andra inhemska språket, främmande språk, matematisk-naturvetenskapliga ämnen, humanistisk-samhällsvetenskapliga ämnen, gymnastik, andra konst- och färdighetsämnen samt hälsokunskap. Statsrådets beslut (213/1999) innehåller bestämmelser om obligatoriska studier och valfrihet inom de gemensamma studierna, och om studiernas omfattning i studieveckor.

För en studerande som har inlett studierna sedan han eller hon fyllt 18 år är konst- och färdighetsämnena samt hälsokunskapen frivilliga. Läroavtalsutbildningen innehåller inte heller obligatoriska studier i gymnastik, andra konst- och färdighetsämnen eller hälsokunskap.

Uppbyggnaden av fristående examina

Om strukturen för de examina som avläggs som fristående examina är det endast bestämt att de ska bestå av olika examensdelar. I examensgrunderna fastställs examensuppbyggnaden för varje examen. Antalet examensdelar som krävs för att avlägga en examen varierar för varje examensdel.

De examina som avläggs som fristående examina byggs enbart upp av yrkesinriktade examensdelar, vilka kan vara antingen obligatoriska eller valbara. Olika examinas grad av valfrihet varierar mycket på grund av olikheterna mellan branscherna. Valfriheten är mera begränsad än i de examina som avläggs inom den grundläggande yrkesutbildningen och gäller ofta endast inom en och samma examen.

De krav på yrkesskicklighet som gäller de yrkesinriktade examensdelarna inom en yrkesinriktad grundexamen som avläggs som fristående examen motsvarar de krav som gäller en yrkesinriktad grundexamen som avläggs inom den grundläggande yrkesutbildningen. I en yrkesinriktad grundexamen som avläggs som fristående examen ingår dock inte examensdelar motsvarande de gemensamma studierna och de valfria studierna.

2.2 Den internationella utvecklingen

Utvecklingen av examenssystemet inom yrkesutbildningen

Den utveckling av examenssystemet inom yrkesutbildningen som skett på europeisk nivå utreddes i slutrapporten för det projekt som samordnade utvecklingen av examenssystemet inom yrkesutbildningen (Haltia, Ilo-la, Nyyssölä, Roisko & Sallinen, Utbildningsstyrelsen, Rapporter och utredningar 2011:11). Enligt utredningen verkade den internationella trenden vara att beaktandet av nuvarande och framtida utmaningar inom arbetslivet prioriteras högt på den utbildningspolitiska ärendelistan i de stater som var föremål för utredningen. Metoderna varierade däremot, och ett sådant helhetsinriktat projekt för utveckling av examenssystemet som det finska har genomfördes inte vid utredningens tidpunkt i de stater som utreddes. Betydelsefulla åtgärder hade dock vidtagits i Danmark, Nederländerna och Irland.

I Danmark har det från och med 2008 använts en klusterliknande gruppering av utbildningsområden, enligt vilken utbildningsområdena delas upp i 12 helheter. Utbildningsområdena omfattar sammanlagt 125 examina, som ofta är mycket specificerade. Den yrkesinriktade utbildningen räcker 2—5 år, beroende på området, och utbildningarnas längd kan även variera inom en och samma examen. Efter de reformer av examenssystemet inom den yrkesinriktade utbildningen som Danmark har genomfört under den senaste tiden utgör examina sådana helheter som består av moduler, vilket ökar flexibiliteten inom examina och ger studerande bättre möjligheter att kombinera sina examina med element från flera examina.

Även i Nederländerna har läroanstalter, arbetsgivare och arbetstagare genomfört en reform av utbildningen för att genom den yrkesinriktade utbildningen och vuxenutbildningen tillgodose de förändrade behoven i arbetslivet. Inom det tidigare systemet var syftet med att utbilda studerande att ge tillräckliga kunskaper och färdigheter att arbeta med en viss uppgift inom en viss sektor inom arbetslivet, men i och med reformen har de som avlagt en examen kunnande för flera olika uppgifter. Fortfarande är dessa examina dock inte på samma sätt brett omfattande som grundexamina i det finländska systemet.

Irlands utbildningspolitiska tyngdpunkt inom sektorn för yrkesinriktad utbildning låg enligt utredningen särskilt på de vuxna som riskerar att bli arbetslösa och de vuxna som är lågutbildade. Det kunnande som krävs i arbetslivet hade kartlagts i samband med olika utredningar och kunnandet hade uppdaterats genom olika nationella utbildningsprogram.

Europeiska unionens rekommendationer

Utvecklingen av Finlands examenssystem inom yrkesutbildningen påverkas av de rekommendationer som Europeiska unionen har utarbetat och godkänt, av inrättandet av den europeiska referensramen för examina och kompetens samt av inrättandet av det europeiska systemet för meritöverföring inom yrkesutbildningen.

Syftet med den europeiska referensramen för examina är att sammankoppla olika länders nationella examenssystem och referensramar för examina. Den europeiska referensramen innefattar åtta nivåer. Avsikten är att via de nationella examenssystemen och referensramarna bestämma en nivå för varje enskild examen.

Den europeiska referensramen för examina framhäver vikten av en kompetensbaserad definition av examina. Nivåerna i referensramen beskrivs i form av kunskaper, färdigheter och kompetenser. Som en följd av utarbetandet av nationella referensramar har många länder inom EU utvecklat sina examenssystem så att de betonar kunnandet och inlärningsresultaten mer än tidigare. Samtidigt strävar man efter att sudda ut gränserna mellan de olika utbildningsstadierna.

I maj 2012 lämnades en regeringsproposition om Finlands referensram för examina och annan kompetens. Avsikten var att en lag om en referensram för examina och annan kompetens skulle träda i kraft i januari 2013, men propositionen behandlas fortfarande i riksdagen.

I juni 2009 utfärdade Europaparlamentet och rådet rekommendationen om inrättande av ett europeiskt system för meritöverföring inom yrkesutbildningen (ECVET, European Credits for Vocational Education and Training). ECVET är ett system för överföring och ackumulering av läranderesultat. Med hjälp av detta system kan de studier som avlagts inom en annan utbildning eller kunnande som förvärvats på annat sätt identifieras och erkännas samt tas till vara i form av examensdelar. ECVET-systemet ökar också insynen i examina och läroplaner samt främjar rörligheten och det livslånga lärandet hos studerande och arbetstagare.

På samma sätt som den europeiska referensramen för examina baserar sig ECVET-systemet på kunnande, och omfattar formellt, icke-formellt och informellt lärande. Det centrala inom ECVET-systemet är examina och examensdelarna. De behöriga institutionerna i varje medlemsstat identifierar och erkänner de läranderesultat, dvs. kunnande, som har bedömts och validerats på så sätt att resultaten kan samlas in för examen eller överföras till ett annat utbildningsprogram eller en an-

nan examen antingen nationellt eller internationellt.

Enligt den uppföljning av ECVET-genomförandet som gjordes vid Cedefopin (European Centre for the Development of Vocational Training) hade EU-länderna före september 2013 utökat sin beredskap att ta i bruk ECVET-systemet. De flesta medlemsstaterna har dock fortfarande långt tills de kan ta i bruk ECVET till fullo, och endast några länder har börjat genomföra ECVET systematiskt.

Enligt en uppföljning ser det ut som om det politiska beslutsfattandet är beroende av vilket ändamål ECVET används för. Om ECVET-systemet utnyttjas endast som stöd vid internationellt utbyte inom utbytesprojekt, har det inte fattats ett politiskt beslut om att ta i bruk systemet. Om ECVET utöver den internationella mobiliteten däremot utnyttjas också vid utvecklandet av utbildningssystemen, särskilt för att främja identifieringen och erkännandet av kunnande samt för att bygga upp individuella studievägar, har det fattats ett politiskt beslut om att ta i bruk ECVET. Vidare ser det ut som om ibruktagandet av ECVET inte har framskridit i de länder där examina är indelade i moduler och där något slag av poängsystem redan används, och inte heller i de länder vars utbildningssystem grundar sig på läroavtal.

Genomförandet av ECVET har inletts i sex länder: franskspråkiga Belgien, Estland, Ungern, Malta, Polen och Rumänien. Lettland och Litauen har fattat ett politiskt beslut om att ta i bruk ECVET, men före det egentliga ibruktagandet ska de utföra ECVET som ett pilotprojekt. Även Grekland, Kroatien, Italien och Slovakien har fattat ett politiskt beslut om att ta i bruk ECVET, men besluten har inte ännu satts i kraft.

Tjeckien och Österrike prövar ECVET särskilt i samband med icke-formellt och informellt lärande. Även Sverige och Norge har diskuterat möjligheten att använda ECVET på det sättet. Bulgarien, Frankrike, Tyskland, Montenegro, Portugal och Turkiet prövar ECVET inom formella yrkesinriktade examina. I dessa länder är det ännu oklart om prövningen kommer att leda till politiska beslut inom en nära framtid.

Enligt Cedefopins uppföljning har nästan över hälften av de länder och regioner som besvarade förfrågan diskuterat behovet att ändra sin nationella lagstiftning på grund av ECVET. Bland annat i Estland, på Malta och i Bulgarien har man redan ändrat lagstiftningen eller berett ändringar av den. I många länder ska de eventuella lagstiftningsändringar som ibruktagandet av ECVET medför samordnas med utvecklandet av den nationella referensramen för examina (NQF). En del länder och regioner anser att genomförandet av ECVET är möjligt genom de befintliga bestämmelserna.

Det är främst ECVET-poängen som väckt diskussion, och en del av de länder som besvarade förfrågan ansåg att de är onödiga. Särskilt de länder som redan använder ett eget poängsystem förhåller sig kritiska till ECVET-poängen. Enligt utredningen ser det ut som om ECVET-poängen inte kommer att tas i bruk i en del länder och regioner inom EU, medan en del kommer att omforma det befintliga nationella poängsystemet efter ECVET-poängen eller använda ECVET-poängen parallellt med det nationella poängsystemet. Avsikten är att de nationella poängen ska ändras till ECVET-poäng i samband med internationell mobilitet.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Centrala utvecklingsobjekt för examenssystemet inom yrkesutbildningen är

1. examensstrukturens och examinas arbetslivsmotsvarighet och förmågan att reagera på förändringar inom dessa,
2. examenssystemets helhet och examensstrukturens tydlighet,
3. examinas helhet och
4. examensstrukturens och examinas flexibilitet.

Genom ändringarna enligt regeringens proposition skapas ramarna för en tydligare examensstruktur och reform av examensgrunderna. Det centrala syftet är att kunnandet och den struktur som bygger på examensdelar, som all yrkesutbildning som leder till examen baserar sig på, ska bli starkare än tidi-

gare. Detta snabbar också upp examensstrukturen och beslutsfattandet i fråga om den, och gör det möjligt att reagera mera flexibelt på de förändringar som sker i arbetslivet.

Det allmänna syftet med propositionen är också att lagstiftningen om yrkesinriktad grundutbildning och vuxenutbildning ska klargöras särskilt i fråga om den reglering som gäller examensstrukturer samt grunder och kunnande för examina. Syftet är dessutom att förenhetliga och klargöra den terminologi som används.

Examenstyperna ska fortfarande bestå av yrkesinriktade examina, yrkesexamina och specialyrkesexamina. På samma sätt som för närvarande ska en yrkesinriktad grundexamen kunna avläggas inom den grundläggande yrkesutbildningen eller, oberoende av hur yrkesskickligheten förvärvats, genom en fristående examen. Yrkesexamen och specialyrkesexamen ska fortfarande kunna avläggas enbart som fristående examen.

Det främsta syftet med examenssystemet inom yrkesutbildningen är att upprätthålla och höja befolkningens yrkeskunnande samt tillgodose behoven av kunnande i arbetslivet. Därför bör examenssystemet inom yrkesutbildningen och yrkesinriktade examina även i framtiden utvecklas i intensivt samarbete med aktörerna inom arbetslivet och övriga intressentgrupper.

I samband med utvecklingen av examenssystemet inom yrkesutbildningen har det lagts stor vikt vid att det vid ordnandet av utbildning ska vara möjligt att avlägga en examensdel som ger yrkesskicklighet stegvis eller att avlägga delarna en i sänder. Avsikten är att de lagändringar som gäller detta ska beredas i samband med revideringen av finansieringslagstiftningen.

3.2 Alternativ för genomförandet och centrala förslag

Lagens rubrik

Enligt bestämmelsen om tillämpningsområdet ska lagen om yrkesutbildning tillämpas på grundläggande yrkesutbildning och de examina som avläggs inom den. I lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning föreskrivs däremot om yrkesinriktad vuxenutbildning med

vilken det enligt lagens bestämmelse om tillämpningsområdet avses examina som avläggs genom fristående examina, utbildning som förbereder för dessa examina samt annan yrkesinriktad tilläggsutbildning än sådan som förbereder för fristående examina. Det föreslås att rubriken på lagen om yrkesutbildning ändras till lagen om grundläggande yrkesutbildning, vilket beskriver lagens tillämpningsområde bättre.

Definitioner på yrkesinriktade examina

I den gällande lagstiftningen om yrkesutbildning föreskrivs det om syftet med yrkesutbildningen samt om mål och olika examenstyper, dvs. yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina, samt om avläggande av examina antingen inom den grundläggande utbildningen eller genom fristående examina. Dessutom föreskrivs det för varje examenstyp om kraven på kunnandet i fråga om de examina som avläggs genom fristående examina. En bred definiering möjliggör ett flexibelt beaktande av behoven av kunnande i arbetslivet, men leder samtidigt till att examina är mycket lika när det gäller kraven på yrkesskicklighet.

En yrkesinriktad examen utgörs av en kompetenshelhet som är inriktad på ett eller flera kompetensområden. Kraven på yrkesskicklighet och målen för kunnandet i en yrkesinriktad examen baserar sig på behoven i arbetslivet. En kompetenshelhet som avläggs som en yrkesinriktad examen bör kunna utnyttjas i många olika tjänsteförhållanden och utifrån individuella behov.

För att göra examenssystemet tydligare som helhet, föreslås det att kriterierna för de olika examenstyperna ska definieras noggrannare än tidigare. Definitionerna ska dock fortfarande möjliggöra ett flexibelt beaktande av behoven av kunnande i arbetslivet och av olika examinas uppbyggnad.

Syftet med en sådan definition av examina är att göra examensstrukturen tydligare och att klargöra när ett behov av kunnande som konstaterats i arbetslivet är sådant att det förutsätter en separat examen inom examensstrukturen. Ett annat syfte med definitionerna av examina är att ett nytt behov av kunnande som konstaterats i arbetslivet ska kunna pla-

ceras i en viss examenstyp på ett tydligare och enhetligare sätt och att examina ska bli mera jämförbara inom examenssystemet. Dessutom är syftet med definitionerna att styra utarbetandet av examensgrunderna.

Med hjälp av definitionerna kan behovet att utöka examensstrukturen med nya examina eller att slopa gamla examina i examensstrukturen bedömas bättre än tidigare. I stället för att införa nya examina är syftet att de föränderliga behoven i arbetslivet i framtiden ska tillgodoses främst genom att förnya grunderna för befintliga examina genom att t.ex. ändra examinas uppbyggnad eller ändra eller öka antalet kompetensområden och examensdelar i examina.

Helheten av yrkesinriktade examina, dvs. yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina, är i fråga om behoven av kunskande i arbetslivet uppbyggd på olika sätt beroende på branschen. För en del branscher är behoven av kunskande utformade hierarkiskt på så sätt att kraven på yrkeskicklighet i yrkesexamina bygger på yrkesinriktade grundexamina, och specialyrkesexamina på det kunskande som yrkesexamina ger. En sådan hierarkisk examensstruktur är däremot inte ändamålsenlig för alla branscher. Exempelvis yrkesexamina är inte alltid uppbyggda så att de bygger på yrkesinriktade grundexamina, utan de kan tillämpas på ett mer specifikt kompetensområde inom en bransch, och således även betraktas som en första yrkesinriktad examen. Avsikten är att strukturen ska vara likadan även i fortsättningen.

Examensstrukturen för yrkesinriktade examina och dess beredningsprocess

Bestämmelser om examensstrukturen för yrkesinriktade examina finns i två separata förordningar av undervisnings- och kulturministeriet. I den ena bestäms om yrkesinriktade grundexamina, och den omfattar både de yrkesinriktade grundexamina som avläggs inom den grundläggande yrkesutbildningen och de som avläggs genom fristående examina. I den andra förordningen bestäms om yrkes- och specialyrkesexamina.

För yrkes- och specialyrkesexaminas del görs vanligen ändringar av examensstruktura-

ren mera frekvent och snabbare än de ändringar som görs i examensstrukturen för grundexamina, och därför är det motiverat att ha två separata förordningar även i fortsättningen. Förordningarnas bestämmelser om examensstrukturen skiljer sig även på så sätt att utbildningsprogrammen och kompetensområdena inom grundexamina definieras i förordningen, medan kompetensområdena inom yrkes- och specialyrkesexamina definieras i examensgrunderna. När det gäller grundexamina definieras även examensbenämningarna i förordningen.

När examina fördelas på två separata förordningar, i vilka det dessutom används begrepp som avviker från varandra, kan det vara svårare att få en helhetsbild av examensstrukturen. För att göra examensstrukturen tydligare föreslås det således att det föreskrivs om examensstrukturen för yrkesinriktade examina genom en enda förordning i stället för två separata förordningar. Den gemensamma förordningen om examensstrukturen ska omfatta yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina.

Även den klassificering och terminologi som används inom examensstrukturen ska göras tydligare och enhetligare enligt förslaget. För närvarande beskrivs en examensinriktning på de olika områdena i arbetslivet med benämningen *utbildningsprogram* när det gäller de examina som avläggs som grundexamina, och med benämningen *kompetensområde* när det gäller de examina som avläggs som fristående examina. Enligt förslaget ska begreppet *kompetensområde* tas enhetligt i bruk i alla examina, vilket gör att kunnandet betonas mera än utbildningen även inom de examina som avläggs som grundexamina.

För att öka insynen i beredningen av examensstrukturen och göra befogenheterna tydligare, föreslås det att en bestämmelse om Utbildningsstyrelsens roll vid beredningen av examensstrukturen ska tas in i lagen. Vid lagstiftandet om besluten om examensstrukturen ska det noggrannare än tidigare definieras vad som föreskrivs genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet när det gäller examensstrukturen, vad undervisnings- och kulturministeriet kan utfärda närmare be-

stämmelser om, och vad som hör till Utbildningsstyrelsens beslutanderätt.

I syfte att förenhetliga examenssystemet ska man i fråga om samtliga examenstyper kunna föreskriva om kompetensområdena antingen genom en förordning av undervisnings- och kulturministeriet eller genom ett beslut av Utbildningsstyrelsen som gäller examensgrunderna. Föreskrivandet genom ministeriets förordning innebär att beredningsprocessen för examensstrukturen för yrkes- och specialyrkesexamina förändras, eftersom man redan i det skede då besluten om examina fattas ska göra upp ett bindande förslag också om de kompetensområden som är möjliga. Detta minskar förmågan att inom examensstrukturen reagera på förändringar och gör utarbetandet och uppdateringen av examensgrunderna långsammare.

I 4 § i statsrådets förordning om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1766/2009) föreskrivs om gradering av priserna per enhet för vissa examina eller utbildningsprogram. I undervisnings- och kulturministeriets förordning om grunderna för antagning av studerande inom grundläggande yrkesutbildning (4/2013) bestäms det att antagningen inom vissa examina även gäller bestämda utbildningsprogram utöver examina. Även de studier i 32 § i lagen om yrkesutbildning som innehåller krav på säkerhet (s.k. SORA-bestämmelserna) definieras delvis enligt utbildningsprogram i förordningen.

Definitionerna av utbildningsprogrammen, liksom i framtiden definitionerna av kompetensområdena, är i fråga om grundexamina således betydelsefulla även med tanke på den reglering som gäller finansiering, antagningsgrunder samt indragning av studierätt. Utbildningsstyrelsen kan inte bestämma kompetensområdena i examensgrunderna även för grundexaminas del.

Enligt förslaget ska undervisnings- och kulturministeriet besluta om examensbenämningarna och examinas fördelning enligt utbildningsområde, som för närvarande. Dessutom ska undervisnings- och kulturministeriet besluta om kompetensområdena i yrkesinriktade grundexamina. Utbildningsstyrelsen ska fortfarande besluta om examensgrunderna när det gäller yrkes- och specialyrkesexamina.

För närvarande utgör examenssystemet inte heller en enhetlig helhet vad gäller användningen av examensbenämningar, eftersom det används examensbenämningar inom yrkesinriktade grundexamina, men inte inom yrkes- och specialyrkesexamina. Examensbenämningarna stärker yrkesidentiteten och har en informativ roll inom arbetslivet. Således är det inte motiverat att slopa användningen av examensbenämningar, trots att det i vissa situationer är möjligt att identifiera en avlagd examen tillräckligt bra bara på basis av examensbenämningen och kompetensområdet.

Examensbenämningarna ska bevaras inom samtliga yrkesinriktade grundexamina. Användningen av examensbenämningar ska även vara möjligt inom yrkes- och specialyrkesexamina, om användningen gagnar tillgodoseendet av behoven i arbetslivet. För att öka flexibiliteten och reaktionsförmågan i fråga om examenssystemet föreslås det att Utbildningsstyrelsen ska fastställa examensbenämningarna för samtliga examenstyper.

Grunder för dimensioneringen av yrkesinriktade grundexamina inom grundläggande yrkesutbildningen

Det föreslås att grunderna för dimensioneringen av yrkesinriktade examina ändras i enlighet med principerna för ECVET-rekommendationen. Det centrala inom ECVET-systemet är att det är kompetensbaserat. Med ECVET-poäng avses de läranderesultat som hör till en examen, dvs. den numeriska sammanlagda vikten av kunskandet och varje examensdels relativa vikt av hela examen.

Enligt ECVET-rekommendationen ska det för de läranderesultat som man kan förväntas uppnå på ett år inom yrkesutbildning på heltid tilldelas 60 poäng. Enligt ECVET-systemets principer fastställs först poängen för hela examen. Av det totala antalet poäng för examen tilldelas därefter poäng för varje utbildningsmodul enligt deras relativa vikt av hela examen. Som utgångspunkt för fastställandet av det totala antalet poäng för en examen rekommenderas det att använda den formella studievägen till examen.

De föreslagna alternativen till den svenska benämningen på ECVET-poängen var stu-

diepoäng, läranderesultatpoäng, prestationspoäng och kompetenspoäng. Av dessa är det benämningen kompetenspoäng som bäst framhäver att yrkesinriktade examina baserar sig på kunnande. Begreppet kompetenspoäng betonar också principen om att poäng inhämtas alltefter som det kunnande som motsvarar poängen har visats.

Grunden för dimensioneringen av studierna inom högskoleutbildningen är en studiepoäng. Studieperioderna poängsätts enligt den arbetsmängd de kräver. En arbetsinsats på 1 600 timmar, vilket i genomsnitt krävs för att fullgöra ett läsårs studier, motsvarar 60 studiepoäng. Det är inte motiverat att som benämning på dimensioneringsgrunden för den grundläggande yrkesutbildningen använda motsvarande studiepoäng, som används inom högskoleutbildningen, eftersom ECVET-poängsättningen, i motsats till studiepoängen, inte baserar sig på den arbetsmängd som studieperioderna kräver.

Som dimensioneringsgrund för yrkesinriktade grundexamina inom den grundläggande yrkesutbildningen och för examensdelarna föreslås att man ska ta i bruk en sådan dimensionering som grundar sig på ECVET-systemet och att ECVET-poängen ska benämnas *kompetenspoäng*. Kompetenspoängen ska ersätta de studieveckor som används för närvarande. Studieveckorna ska inte omvandlas direkt till kompetenspoäng genom någon utvald koefficient, utan kompetenspoängen i examina och examensdelar ska bestämmas i enlighet med principerna i ECVET-rekommendationen.

Dimensioneringsgrunderna för yrkesinriktade grundexamina är även bundna till de bestämmelser om heltidsstudier som finns i lagen om studiestöd (65/1994) och lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002). Enligt förslaget ska även dessa bestämmelser ändras enligt vad övergången till kompetenspoäng förutsätter.

Studieveckor ska i enlighet med den gällande regleringen användas som grund för dimensioneringen av i 3 § 2 mom. avsedda utbildningar som förbereder för grundläggande yrkesutbildning och i 3 § 3 mom. avsedd undervisning i huslig ekonomi. Avsikten är att de nämnda utbildningarna ska slås samman till en enhetlig utbildning som för-

bereder för yrkesutbildning genom en lagändring som träder i kraft den 1 augusti 2015, dvs. samtidigt som de ändringar som förslås i denna proposition. Även inom den förberedande utbildningen kommer kompetenspoäng att tas i bruk i stället för studieveckor.

Examensgrunder och övriga föreskrifter

I examensgrunderna för yrkesinriktade grundexamina beskrivs examensuppbyggnaden genom grundenheter som benämns examensdelar. Enligt de gällande bestämmelserna består dock yrkesinriktade grundexamina av studier och inte examensdelar. De examina som avläggs som fristående examina består däremot av examensdelar.

För att göra examensstrukturen tydligare och enhetligare föreslås att *examensdelen* som grundenhet för examinas uppbyggnad tas i bruk även i de bestämmelser som gäller den grundläggande yrkesutbildningen. I stället för begreppet läroplansgrunder ska samtidigt termen *examensgrunder* tas enhetligt i bruk inom alla examina oberoende av hur examen har avlagts.

Enligt gällande lagstiftning utfärdas det i läroplansgrunderna eller i samband med dessa också andra föreskrifter som anknyter till ordnandet av utbildning. Största delen av föreskrifterna är allmänna och gäller alla examina, som t.ex. föreskriften om målen för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten och den elevvård som hör till undervisningsväsendet, eller föreskriften om de uppgifter som ska antecknas i betygen.

Det föreslås att strukturen för examensgrunderna ska göras tydligare så att det i examensgrunderna endast ska fastställas sådant som direkt gäller examina, som t.ex. eventuella examensbenämningar och kompetensområden, examensuppbyggnaden, examensdelarna, kraven på yrkesskicklighet och målen för kunnandet i examensdelarna samt bedömningen av kunnandet. Övriga föreskrifter som Utbildningsstyrelsen har rätt att meddela ska i fortsättningen meddelas separat från examensgrunderna. Separata föreskrifter förklarar processen för utarbetandet av examensgrunderna, eftersom examensgrunderna för varje enskild examen inte behöver ändras

även om sådana föreskrifter meddelas eller ändras.

Vissa bestämmelser enligt lagen om yrkesutbildning som gäller Utbildningsstyrelsens bemyndiganden att meddela föreskrifter är likadana som motsvarande bemyndiganden att meddela föreskrifter som finns i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) och i gymnasielagen (629/1998). Enligt dessa bemyndiganden att meddela föreskrifter ska andra föreskrifter av Utbildningsstyrelsen meddelas i läroplansgrunderna eller i samband med dem. I och med att föreskrifterna ska åtskiljas från examensgrunderna skiljer sig bestämmelserna om yrkesutbildningen från bestämmelserna i lagen om grundläggande utbildning och gymnasielagen. Detta kan dock motiveras med att yrkesutbildningen inte har en enhetlig läroplan, utan för varje examen som hör till examensstrukturen fastställs det separata examensgrunder.

Även strukturen för bestämmelserna ska ändras så att alla bestämmelser som gäller Utbildningsstyrelsens normgivningsbemyndigande överförs till lagnivå och grundlagens krav på noggrann avgränsning och exakthet beaktas i bemyndigandena. De normgivningsbemyndiganden på förordningsnivå som gäller sådan utbildning som förbereder och ger träning som avses i 3 § i lagen om yrkesutbildning ska dock ses över först senare i samband med ändringarna av lagstiftningen om utbildning som ger träning för grundläggande yrkesutbildning.

Examinas uppbyggnad

En examen som avläggs inom den grundläggande yrkesutbildningen ska som för närvarande bestå av yrkesinriktade examensdelar, gemensamma examensdelar och valfria examensdelar. På motsvarande sätt ska de examina som avläggs som fristående examina bestå endast av yrkesinriktade examensdelar även i framtiden.

Det föreslås att den lagstiftning som gäller yrkesinriktade examensdelar ska preciseras så att det i samtliga examina alltid ingår minst en obligatorisk yrkesinriktad examensdel samt valfria yrkesinriktade examensdelar. De obligatoriska examensdelarna kan variera enligt examen eller kompetensområde.

Genom den obligatoriska examensdelen fastställs den gemensamma kompetensgrunden för dem som avlagt en viss examen. Genom de examensdelar som är obligatoriska enligt reglerna om examinas uppbyggnad ser man även till att alla som har avlagt en examen har den grundläggande yrkesskicklighet för branschen som motsvarar kriterierna och kravnivån för examenstypen.

Syftet är också att utvidga valfriheten i bestämmelserna om examinas uppbyggnad. Genom valfriheten kan man inom en och samma examen svara mot sådana behov av kunskande i arbetslivet som har olika inriktning och som också kan vara mycket specifika.

Antalet obligatoriska och valbara examensdelar och deras vikt inom examen bestäms på basis av behoven av kunskande i arbetslivet samt examenstypen. Då valfriheten ökar måste man dock se till att valfriheten inte minskar den yrkeskompetens som examina ska ge. Särskilt för de reglerade yrkenas del är det viktigt att försäkra sig om att de obligatoriska examensdelarna ger en tillräcklig yrkesskicklighet i förhållande till bestämmelserna om yrkesutövningen inom branschen.

Gemensamma examensdelar

I en yrkesinriktad grundexamen inom den grundläggande yrkesutbildningen ska som för närvarande ingå sådana examensdelar som är gemensamma för alla examina och som är nödvändiga för förvärvande och komplettering av yrkesskickligheten. Syftet med de gemensamma examensdelarna är att se till att de som avlagt en yrkesinriktad grundexamen inom den grundläggande yrkesutbildningen har sådant gemensamt kunskande som krävs inom alla branscher oberoende av område och examen, och lika förutsättningar för livslångt lärande. Dessa färdigheter behövs särskilt inom fortsatta studier eller vid byte av yrke under yrkeskarriären. När utbildningsanordnarna genomför en utbildning skulle det dock vara viktigt att de integrerar de gemensamma examensdelarna i de yrkesinriktade examensdelarna.

De gemensamma studierna är för närvarande definierade enligt läroämne, och är därför

uppbyggda av flera separata och rätt snäva examensdelar. Det föreslås att de gemensamma examensdelarna slås samman till fyra mer omfattande examensdelar enligt följande:

1. kunnande i kommunikation och interaktion,
2. kunnande i matematik och naturvetenskap,
3. kunnande som behövs i samhället och arbetslivet, och
4. socialt och kulturellt kunnande. De tidigare separata läroämnena ska ingå som delområden eller mål för kunnande i dessa fyra examensdelar.

Kompetensgrunden och främjandet av identifiering och erkännande av kunnande

Kraven på yrkesskicklighet och målen för kunnandet i examensdelarna ska som för närvarande fastställas genom att i examensgrunderna beskriva vad en person som har avlagt en viss examensdel ska veta, förstå och kunna. Det kompetensbaserade sättet att beskriva kraven på yrkesskicklighet och målen för kunnandet stärks ytterligare i och med att en definition av kraven och målen som inbegriper kunskaper, färdigheter och kunnande förbättrar examenssystemets transparens, jämförbarhet och begriplighet. Oberoende av hur utbildningen är arrangerad beskriver kompetensgrunden kunnandet hos den som avlägger examen, och gör även kombinerandet av läroanstaltsutbildning och läroavtalsutbildning smidigare, dvs. den s.k. 2+1 modellen.

Den kompetensbaserade beskrivningen främjar också identifieringen och erkännandet av tidigare förvärvat kunnande som en del av examen, särskilt när det gäller icke-formellt och informellt lärande. I och med den kompetensbaserade beskrivningen fästs dessutom större uppmärksamhet vid utbildningsresultaten, vilket stöder förbättrandet av utbildningens kvalitet.

Allmänt klarläggande av lagstiftningen om yrkesutbildning

Enligt grundlagen ska genom lag utfärdas bestämmelser om grunderna för individens

rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Utfärdande av förordning är möjligt endast med stöd av ett bemyndigande som föreskrivs i lag. En grundläggande bestämmelse i lag förbinder och begränsar ett bemyndigande att utfärda förordning. Närmare bestämmelser än de som finns i lag får utfärdas genom en förordning förutsatt att lagen innehåller de bestämmelser om grunderna för en enhets rättigheter och skyldigheter samt den bestämmelse om bemyndigande som behövs.

Utgångspunkten är att statsrådets allmänna sammanträde utfärdar förordningar om vitsyftande och principiellt viktiga ärenden samt om sådana övriga ärenden vars betydelse kräver det. Ett ministerium kan ges bemyndigande att utfärda förordning t.ex. i sådana ärenden som gäller ministeriets eget ansvarsområde, förutsatt att ärendet inte bör behandlas vid statsrådets allmänna sammanträde på grund av dess samhälleliga betydelse.

Enligt 80 § 2 mom. i grundlagen kan myndigheter genom lag bemyndigas att utfärda rättsnormer i bestämda frågor, om det med hänsyn till föremålet för regleringen finns särskilda skäl och regleringens betydelse i sak inte kräver att den sker genom lag eller förordning. Ett sådant särskilt skäl föreligger främst då regleringen är teknisk och gäller mindre detaljer samt då den inte anknyter till omfattande användning av prövningsrätt. Sådant som omfattas av bemyndigandet ska definieras noggrant i lag och tillämpningsområdet för bemyndigandet ska avgränsas exakt. Bestämmelser om delegering kan inte utfärdas genom förordning.

Således föreslås det att de bemyndiganden att utfärda förordning och de bemyndiganden för Utbildningsstyrelsen att meddela föreskrifter som gäller examensstrukturen för yrkesutbildningen ska ses över så att de motsvarar kraven i grundlagen. Det föreslås att bestämmelserna ses över på så sätt att de grundläggande bestämmelserna om centrala rättigheter och skyldigheter överförs till lagnivå. Bemyndigandena att utfärda förordningar och meddela föreskrifter ska ses över så att de motsvarar grundlagens krav på noggrann avgränsning och exakthet. Examens-

grunderna ska fortfarande fastställas i föreskrifterna av Utbildningsstyrelsen.

De bestämmelser som gäller bedömningen av studerande ska klargöras genom att beakta kompetensgrunden i den terminologi som används samt genom att på ett tydligare sätt åtskilja bedömningen av lärandet och bedömningen av kunnandet från varandra. Bestämmelserna om studerandes rättigheter klargörs genom att vissa av de rättigheter som i nuläget föreskrivs genom förordning överförs till lagnivå, som t.ex. bestämmelserna om bedömningen av den studerande samt betyg och intyg som den studerande ska få. Dessutom ska de bestämmelser som gäller undervisning och studiehandledning preciseras och bestämmelserna om den studerandes personliga studieplan överförs till lagnivå. Även hänvisningsbestämmelserna i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning ska klargöras.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Propositionen får inga direkta konsekvenser för statsfinanserna eller kommunalekonomin.

I propositionen föreslås det att de gällande bestämmelserna om grundläggande yrkesutbildning och yrkesinriktad vuxenutbildning ska preciseras. Det föreslås inte några nya uppgifter eller förpliktelser för utbildningsanordnarna, utan de uppgifter och förpliktelser som anges i förslaget har redan tidigare fastställts i lagstiftningen eller föreskrifterna om yrkesutbildning.

I samband med reformen av examensgrunderna ska kostnadseffekterna av varje föreskrift om grunderna bedömas och beaktas separat. Utbildningsstyrelsens bedömning av kostnadseffekterna av varje föreskrift om grunderna ska vara en del av examensgrundernas beredningsprocess. Utbildningsstyrelsen ska lämna en utredning över kostnadseffekterna till undervisnings- och kulturministeriet, som vid behov handlägger ärendet i delegationen för kommunal ekonomi och kommunal förvaltning samt statsrådets finansutskott.

4.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Beredningen av ändringarna av examensstrukturen och utarbetandet av examensgrunderna sköts redan för närvarande av Utbildningsstyrelsen genom ett resultatavtal mellan undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen. De förslag enligt propositionen som gäller examensstrukturen och beredningsprocessen för den förtydligar arbetsfördelningen mellan undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen samt processen för utarbetandet av examensgrunderna.

Det föreslås att den dimensioneringsgrund för studier som utgörs av studieveckor ska ersättas med kompetenspoäng från och med den 1 augusti 2015. I samband med övergången till kompetenspoäng måste Utbildningsstyrelsen ändra dimensioneringen av examensdelarna inom alla grundexamina. Studieveckorna ska inte omvandlas direkt till kompetenspoäng genom någon utvald koefficient, utan när man övergår till kompetenspoäng ska den relativa vikt av det kunnande som ingår i varje examensdel bedömas utifrån målen för kunnandet för hela examen.

Därutöver ska Utbildningsstyrelsen från och med den 1 augusti 2015 ändra nuvarande examensgrunder så att alla föreskrifter utom de som gäller examensuppgift, examensdelar, krav på yrkesskicklighet och mål för kunnande i examensdelarna samt bedömning av kunnande slopas i examensgrunderna. Dessa föreskrifter ska i fortsättningen meddelas separat från examensgrunderna.

För att ändra de gemensamma examensdelarna krävs det en reform av grunderna för grundexamina. Avsikten är att ta i bruk de nya gemensamma examensdelarna från och med den 1 augusti 2015 inom samtliga yrkesinriktade grundexamina i fråga om samtliga studerande.

Examensgrunderna för varje examen ska ses över då när det på grund av behov av kunnande i arbetslivet krävs att grunderna för examen i fråga ändras. Vid beredningen av sådana examensgrunder som är liknande i fråga om kraven på yrkesskicklighet, och som är sammankopplade i fråga om utvecklingen av kunnandet, bör man dock beakta

samtliga examina inom det yrkesområde och de närliggande yrkesområden som granskas. I resultatavtalet mellan undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen ska det avtalas närmare om revidering av examensgrunder.

Behovet av sådant kunnande som gäller handledning och styrning av lärare blir större då flexibiliteten och valfriheten i examenssystemet ökas. Även stärkandet av kompetensgrunden inom examina samt ibruktagandet av kompetenspoängen och ECVET-systemet förutsätter nytt kunnande hos lärarna. Dessa behov måste beaktas när man fastställer innehållet i den yrkespedagogiska lärarutbildningen samt de tyngdpunkter i utbildningen av utbildningsväsendets personal som finansieras av Utbildningsstyrelsen.

4.3 Konsekvenser för utbildningsanordnarnas verksamhet

Den som ordnar utbildning och examina ska enligt normal praxis ta ändringarna av examensgrunderna i beaktande i sin läroplan eller i innehållet i utbildning som förbereder för fristående examen samt vid ordnandet av fristående examina. Därutöver ska utbildningsanordnaren i sin läroplan inom den grundläggande yrkesutbildningen samt i sitt studieadministrativa system beakta reformen av de gemensamma examensdelarna och ibruktagandet av kompetenspoäng.

Bestämmelser om de gemensamma examensdelarnas omfattning och de delområden som ingår i dem ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt utkastet till förordning i bilagan till denna regeringsproposition innebär ändringen av de gemensamma examensdelarna att studiernas tyngdpunkter och struktur ändras en aning jämfört med de nuvarande gemensamma studierna. Av de studier som nu är obligatoriska blir konst- och färdighetsämnen valbara. Däremot tillkommer informations- och kommunikationsteknik och upprätthållande av arbetsförmåga som nya obligatoriska delområden.

Jämfört med nuläget skulle de gemensamma examensdelarnas relativa vikt av omfattningen av de examensdelar som ingår i en yrkesinriktad grundexamen öka något. Den relativa omfattningen av de yrkesinriktade

examensdelarna förblir oförändrad och den relativa omfattningen av de valfria examensdelarna minskar något.

De delområden som ingår i de gemensamma examensdelarna skulle motsvara de nuvarande läroämnena som hör till de gemensamma studierna. Enligt utkastet i bilagan till propositionen ska de gemensamma examensdelarnas omfattningar fastställas så att de ungefärligt motsvarar omfattningen av de tidigare studier som motsvarar delområdena inom examensdelen i fråga. Omfattningen av den examensdel som gäller kunnande som behövs i samhället och arbetslivet ska dock fastställas så att den står i proportion till de övriga examensdelarna.

Omfattningen av de delområden som hör till de gemensamma examensdelarna ska inte anges i kompetenspoäng i statsrådets förordning på samma sätt som läroämnenas omfattning för närvarande anges i studieveckor. Målen för kunnandet i varje delområde ska fastställas i de examensgrunder som Utbildningsstyrelsen utarbetar. Fastställandet av omfattningen av målen för kunnandet i delområdena och den valfrihet som ingår i examensdelarna kan eventuellt påverka undervisningsutbudet och antalet anställda som behövs inom undervisningen. Förberedelsen av grunderna för de gemensamma examensdelarna ska ske i samarbete med arbetslivet och övriga centrala intressentgrupper. I detta sammanhang bör även eventuella konsekvenser för personalen och behov av kunnande hos lärarpersonal bedömas noggrannare.

Nivån för de behörighetskrav för lärare inom gemensamma studier som anges i förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet (986/1998) ska inte ändras i samband med att de gemensamma examensdelarna tas i bruk. Bestämmelserna i förordningen bör dock ses över tekniskt så att de motsvarar den terminologi som gäller de gemensamma examensdelarna och de delområden som ingår i dem.

Enligt förordningsutkastet i bilagan till propositionen ska samtliga delområden inom den examensdel som gäller socialt och kulturellt kunnande vara valbara. Utbildningsanordnaren får bestämma vilka delområden som ska erbjudas de studerande. Om utbildningsanordnare inte själv erbjuder ett visst

delområde så bör det kunnande som delområdet i fråga omfattar kunna förvärfvas på något annat sätt, t.ex. genom webbstudier i samarbete med en annan utbildningsanordnare eller genom inläring i arbetet.

4.4 Konsekvenser för samhället

Syftet med utvecklandet av examenssystemet är att tillgodose kraven på kunnande i arbetslivet bättre än tidigare. Det främsta syftet med examenssystemet inom yrkesutbildningen är att förse arbetsmarknaden med kunnig arbetskraft, och därför bör examensstrukturen för yrkesutbildningen kunna svara på förändringar i omvärlden och arbetslivet. Yrkesstrukturen förändras ständigt och förändringarna på arbetsmarknaden har skett allt snabbare, särskilt under 2010-talet. Nya yrken uppstår och gamla försvinner, och dessutom sker det betydande förändringar även i yrkenas innehåll. Arbetsuppgifter och arbetsmetoder ändras konstant. Det en gång förvärvade kunnandet räcker inte nödvändigtvis till under hela arbetskarriären.

På grund av förändringarna i arbetslivet krävs en sådan examensstruktur där det är möjligt att uppnå goda grundfärdigheter, snabbt uppdatera yrkeskunnandet, välja en ny yrkesbana och förbättra yrkeskunnandet. Beaktas bör också att förändringarnas natur och snabbhet kan variera mycket inom olika branscher, och att nya behov av kunnande i allt större utsträckning uppstår i gränsområdena mellan olika kompetensområden och branscher. Således skulle en bättre flexibilitet inom examensstrukturer och examina förbättra möjligheterna att reagera snabbare på de föränderliga behoven av kunnande i arbetslivet.

Anpassningen till förändringarna i arbetslivet kräver även att arbetstagaren har goda färdigheter i livslångt lärande. Därför är goda färdigheter i att kunna fungera i samhället och i livslångt lärande ett centralt mål för sådana yrkesinriktade grundexamina inom grundläggande yrkesutbildning som främst är riktade till ungdomar. Genom reformen av de gemensamma examensdelarna vill man ge studerande de färdigheter som krävs för att kunna delta och utbilda sig i det föränderliga arbetslivet och samhället.

Det ska läggas större vikt vid den examensdel av de gemensamma examensdelarna som gäller det kunnande som behövs i samhället och i arbetslivet. De gemensamma examensdelarna ska också innehålla obligatoriska mål för kunnande som främjar upprätthållandet av arbetsförmågan. Upprätthållandet av arbetsförmågan ska tillsammans med gymnastiken och hälsokunskapen bilda ett obligatoriskt delområde. Upprätthållandet av arbetsförmågan och den hälsokunskap och gymnastik som ingår i den är viktiga delar av kunnandet och stöder välbefinnandet och möjligheterna att orka i arbetet. Dessa mål för kunnandet är också av betydelse för arbetskarriärens längd.

Arbetet spelar en allt större roll som inlärmingsmiljö. Det är viktigt att inläringen i arbetet och utnyttjandet av arbetet står som grund för förvärvandet av och visandet av kunnandet. Examenssystemet inom yrkesutbildningen gör det möjligt att utnyttja inlärmingsmiljön utanför utbildningen i stor utsträckning, både inom systemet med fristående examen och genom att tillämpa sådana förfaranden för genomförandet av den grundläggande yrkesutbildningen som utgår från arbetslivet och betonar arbetets roll.

Systemet med fristående examen utvecklades främst för erkännandet av det kunnande som vuxna förvärvat i arbetslivet eller på andra sätt. Även ungdomar kan besitta sådana färdigheter och sådant kunnande som t.ex. förvärvats genom en fritidssysselsättning och som motsvarar kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnande i en yrkesinriktad grundexamen. Redan nu är det möjligt att identifiera och erkänna tidigare förvärvat kunnande inom den grundläggande yrkesutbildningen, men när examina byggs upp av sådana examensdelar som motsvarar arbetslivets arbets- och verksamheter, och definitionerna av examina är kompetensbaserade, kan denna princip iaktas ännu bättre än tidigare.

Vid sidan av det föränderliga arbetslivet sker det minst lika många förändringar i samhället och kulturlivet i allmänhet. I och med denna utveckling blir de enhetliga utbildningsvägarna färre, trots att största delen av ungdomarna fortfarande följer de traditionella vägarna inom utbildningssystemet. Där-

för är syftet med examenssystemet inom yrkesutbildningen att även tjäna individer utöver arbetslivet, och möjliggöra val som tillgodoser individuella behov samt flexibla studievägar.

Valfriheten inom examina, möjligheterna att avlägga delar av examen och den nya strukturen för de gemensamma examensdelarna främjar flexibiliteten inom examina samt utvecklingen av kunnande enligt individuella behov. Flexibla studievägar och valfrihet inom examina främjar också jämställdheten inom utbildningen och minskar onödig och överlappande utbildning.

En examensstruktur som baserar sig på examensdelar är viktig också för att upprätthålla studiemotivationen och minska avbrotten i studierna. Med tanke på studerande som avbrutit studierna är det viktigt att de kan fortsätta sina studier så att de kan slutföra examen.

Enligt Statistikcentralens uppgifter var andelen män av de studerande inom grundläggande yrkesutbildning 2012 något över 50 procent, men i den utbildning som förbereder för fristående examen samt i läroavtalsutbildningen var kvinnornas andel däremot något större. Antalet kvinnor och män som deltar i yrkesutbildning är nästan lika stort, men skillnaderna mellan antalet kvinnor och antalet män kan variera mycket inom de olika utbildningsområdena.

Inom samtliga utbildningsformer var den procentuella andelen kvinnor som hade avlagt en yrkesinriktad examen 2012 något större än andelen kvinnor av det totala antalet studerande. Enligt en utredning om utexaminering som publicerades 2013 (programmet för att 2011–2012 effektivisera utexamineringen från yrkesutbildning, Utbildningsstyrelsen, rapporter och utredningar 2013:5) var andelen studerande som under läsåret 2009–2010 avbröt en grundläggande yrkesutbildning 9,1 procent. Av de studerande som avbröt sina studier var andelen män 50,6 procent och andelen kvinnor 49,4 procent.

För arbetslivsmotsvarigheten är det mycket viktigt att företag och andra arbetsplatser deltar i planeringen, genomförandet och utvärderingen av utbildningen. Genom att företag och övriga arbetsplatser deltar stöder de uppnåendet av kraven på yrkesskicklighet samt

genomförandet av flexibla och individuella studievägar.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningsskeden och beredningsmaterial

En arbetsgrupp av tjänstemän inom undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen tillsattes av undervisnings- och kulturministeriet den 16 februari 2012 för att genomföra examenssystemet i praktiken. Den hade till uppgift att göra upp basförslag för utvecklingen av examenssystemet och att på basis av riktlinjerna för utvecklingen av examenssystemet inom yrkesutbildningen förbereda behövliga ändringar av bestämmelser och föreskrifter om yrkesutbildning och yrkesinriktad vuxenutbildning. Utgångspunkten i beredningsarbetet har varit riktlinjerna i regeringsprogrammet och i utvecklingsplanen för utbildning och forskning 2011–2016 samt de förslag som det tidigare utvecklingsprojektet för ett examenssystem inom yrkesutbildningen lagt fram. Även riktlinjerna för det strukturpolitiska programmet, som regeringen publicerade hösten 2013, har beaktats i beredningsarbetet.

Arbetsgruppens arbete leddes av en styrgrupp, vars uppgift var att styra, ge riktlinjer, stödja och följa upp arbetet med utvecklingen av examenssystemet inom yrkesutbildningen. I styrgruppen deltog representanter för centrala intressentgrupper.

Propositionen har beretts vid undervisnings- och kulturministeriet i samarbete med Utbildningsstyrelsen och i enlighet med styrgruppens riktlinjer. Utkastet till propositionen behandlades i den utbildningspolitiska ministerarbetsgruppen den 6 februari 2014 och i delegationen för kommunal ekonomi och kommunal förvaltning den 20 februari 2014.

5.2 Utlåtanden och hur de har beaktats

Undervisnings- och kulturministeriet ordnade den 3 april 2013 ett samrådsmöte för de centrala intressentgrupperna i fråga om styrgruppens riktlinjer. På basis av samrådet och

de skriftliga utlåtanden som gavs i samband med detta ansåg man i huvudsak att styrgruppens riktlinjer var bra, men man önskade också att en beredning av en branschvis examensstruktur och av en reform av examensgrunderna skulle inledas. Utbildningskommissionerna gjorde också framställningar till styrgruppen om de ändringar av examensstrukturen för yrkesutbildning samt av examensgrunderna som behövs inom det egna kompetens- och verksamhetsområdet. Utbildningskommissionerna lämnade sina preliminära bedömningar om ändringsbehoven i augusti 2013, och sina färdigställda propositioner i november 2013.

Utlåtanden om utkastet till regeringens proposition har begärts av utbildningsanordnare inom grundläggande yrkesutbildning och yrkesinriktad tilläggsutbildning samt utbildningskommissioner, examenskommissioner och andra centrala intressentgrupper. Dessutom ordnade undervisnings- och kulturministeriet den 24 september 2013 under remissens slutskede ett samrådsmöte där man hörde intressentgruppernas synpunkter på regeringens proposition. Tidsfristen för svaren på begäran om utlåtande i fråga om propositionsutkastet gick ut den 27 september 2013. Sammanlagt 92 remissinstanser gav svar på undervisnings- och kulturministeriets begäran om utlåtande.

De ändringar som föreslogs i examenssystemet inom yrkesutbildningen som helhet understöddes tills största delen och linjen för de föreslagna ändringarna ansågs vara rätt. I vissa utlåtanden önskades det dock att förmågan att reagera på förändringar samt flexibiliteten i examenssystemet skulle vara ännu snabbare och smidigare än vad som föreslogs. I utlåtandena framfördes dock inga omständigheter som gav skäl att ändra propositionen när det gäller detta.

Den tidtabell för ändringarnas ikraftträdande samt ändringarnas övergångsperiod som föreslogs i regeringens propositionsutkast fick mycket kritik. I enlighet med utkastet skulle ändringarna i examensstrukturen träda i kraft den 1 augusti 2014, medan kompetenspoängen skulle tas i bruk den 1 augusti 2015. Vidare föreslogs det att studieveckorna ska användas parallellt med kompetenspoängen under en övergångsperiod på tre år.

Att sätta i kraft ändringarna redan hösten 2014 ansågs för snabbt med tanke på utbildningsanordnarnas tid för beredning. Man förhöll sig också negativt till att ändringarna skulle träda i kraft i stegvis och till den långa övergångsperioden i fråga om användningen av studieveckor. På basis av svaren i utlåtandena har regeringspropositionen därför ändrats så att samtliga ändringar träder i kraft samtidigt den 1 augusti 2015. När lagarna träder i kraft ska alla studerande övergå till att genomföra sina studier dimensionerade enligt kompetenspoäng utan någon övergångsperiod.

I flera av utlåtandena togs det även ställning till de gemensamma examensdelarna. Man förhöll sig positiv till att sammanföra de gemensamma examensdelarna till större helheter och understödde denna ändring. I utlåtandena lades dock fram olika ändringsförslag om de gemensamma examensdelarnas inbördes viktning samt vilka delområden som ska vara obligatoriska i examensdelarna och hur de ska fördelas på de olika examensdelarna. De ställningstaganden som gällde de gemensamma examensdelarna var dock delvis motstridiga, och i utlåtandena framfördes inga sådana omständigheter som skulle ge skäl att ändra propositionen.

I bruktagandet av den dimensionering av omfattningen som anges i ECVET-rekommendationen understöddes i huvudsak, men i några utlåtanden önskades det att man i stället för begreppet kompetenspoäng skulle använda det etablerade begreppet studiepoäng som används i högskolestudierna. Kompetenspoängen beskriver dock den kompetens som ligger som grund för dimensioneringen av examensdelarna, emedan de studiepoäng som används i högskolestudierna beskriver studiernas tidsmässiga varaktighet, och därför ansågs det inte motiverat att ändra det föreslagna begreppet kompetenspoäng.

I vissa utlåtanden föreslogs det att kompetenspoäng skulle tas i bruk även för dimensioneringen av fristående examina. Regeringens proposition har inte ändrats vad gäller detta, men i samband med utvecklingen av systemet med fristående examen ska behovet att ta i bruk denna dimensionering även för fristående examina bedömas.

I flera utlåtanden konstaterades det att flexibiliteten i examenssystemet borde beaktas bättre än tidigare även i finansieringssystemet för yrkesutbildning, t.ex. genom möjligheterna att avlägga examensdelar. Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte den 23 september 2013 en arbetsgrupp med uppgift att revidera finansieringssystemet för yrkesutbildning, och behoven att ändra finansieringen ska behandlas inom ramen för arbetet i denna arbetsgrupp.

Det ansågs ändamålsenligt att precisera vad som ska bestämmas i examensgrunderna samt att beakta kraven i grundlagen vid granskningen av Utbildningsstyrelsens bemyndiganden att meddela föreskrifter. Efter remissen har regeringspropositionen precisrats ytterligare med tanke på den noggranna avgränsningen och exaktheten gällande bemyndigandena att utfärda förordningar och meddela föreskrifter.

I vissa utlåtanden ansågs det att närundervisningens och studiehandledningens ställning bör tryggas genom närmare bestämmelser i lagstiftningen. Det föreslogs också att främjande av företagande ska ingå i den paragraf där det föreskrivs om syftet med den grundläggande yrkesutbildningen. Till dessa delar har bestämmelserna i propositionen precisrats.

Man ansåg att de terminologiska ändringarna i utkastet till regeringspropositionen är bra och att de förtydligar lagstiftningen om yrkesutbildning. Det önskades att samtliga begrepp skulle vara kompetensbaserade. Därför har ordalydelserna i lagförslaget precisrats när det gäller detta.

I utlåtandena önskades det att bedömningen av de ekonomiska konsekvenserna och konsekvenserna för personalen skulle preciseras i motiveringen till regeringspropositionen. Motiveringen har precisrats, men vid beredningen av regeringspropositionen är det inte möjligt att bedöma alla konsekvenser för ekonomin och personalen. Konsekvenserna

kommer att preciseras och bedömas i samband med beredningen av examensgrunderna.

6 Samband med andra propositioner

Enligt regeringens strukturpolitiska program ska tillgodoräknande av tidigare förvärvat kunnande samt av tidigare arbetserfarenhet och utbildning ingå i de utbildningsprogram som leder till yrkesinriktade examina. Enligt beslutet om genomförandet av det strukturpolitiska programmet ska de ändringar som gäller tillgodoräkandet genomföras i samband med att examenssystemet och finansieringssystemet ändras. Enligt det strukturpolitiska programmet ska dessutom finansieringssystemet för yrkesutbildning ändras så att finansieringen grundar sig främst på prestationer, dvs. på examina, examensdelar och kompetenspoäng. Den kompetensgrund för examina, den examensstruktur som baserar sig på examensdelar samt det ibruktagande av kompetenspoäng som föreslås i regeringspropositionen skapar förutsättningarna för de mål och det genomförande av reformerna som nämns i regeringens strukturpolitiska program. Regeringens proposition om en revidering av finansieringssystemet för yrkesutbildning avses bli lämnad under hösten 2014.

Avsikten är att de orienterande och förberedande utbildningarna för grundläggande yrkesutbildning samt utbildningen i huslig ekonomi ska sammanslås till en enhetlig förberedande utbildningshelhet för grundläggande yrkesutbildning. En proposition om detta avses bli lämnad under hösten 2014. I samband med beredningen av regeringspropositionen om den förberedande utbildningen ämnar man beakta de ändringar som föreslås i denna regeringsproposition, som t.ex. ibruktagandet av kompetenspoäng.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om yrkesutbildning

Det föreslås att lagens rubrik ändras. Enligt förslaget ska lagens nya rubrik vara lagen om grundläggande yrkesutbildning. Det föreslagna nya namnet på lagen beskriver lagens tillämpningsområde bättre än tidigare.

1 kap. Tillämpningsområde och mål

1 §. Tillämpningsområde. Inom ramen för lagstiftningen kan utbildningsanordnare vid behov ordna särskild undervisning för ungdomar och vuxna. I lagen om yrkesutbildning och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning bestäms dock inte i vilken ålder en studerande betraktas som vuxen, utan frågan hör till utbildningsanordnarens beslutanderätt eftersom den anknyter till antagningen av studerande och sättet att ordna utbildning. I och med att lagstiftningen som gäller yrkesutbildning inte heller i övrigt gör skillnad mellan utbildning för ungdomar och utbildning för vuxna, utan innehåller bestämmelser som är lika för alla åldrar, föreslås det att lagens bestämmelse om tillämpningsområdet ändras så att formuleringen utbildning för ungdomar och vuxna i 1 och 2 mom. i bestämmelsen stryks.

2 §. Utbildningens syfte. I paragrafen föreskrivs om det allmänna syftet med den grundläggande yrkesutbildningen. Det föreslås att ordalydelsen i bestämmelsen preciseras. I bestämmelsen nämns både sysselsättning och företagande såsom syften med yrkesutbildningen, vilket avser både sysselsättning som anställd och sysselsättning som egenföretagare. Utveckling av kunnande främjar och ökar produktiviteten i arbetet. Stödandet av livslångt lärande i 5 § i den gällande lagen är ett utbildningssyfte som gäller individen. Att ge färdigheter för livslångt lärande är dock även ett allmänt syfte med den grundläggande yrkesutbildningen, och därför föreslås att omnämnandet om stödandet av livslångt lärande i 5 § överförs till 2 § i lagen.

3 §. Grundläggande yrkesutbildning. Som en följd av att lagens rubrik ändras föreslås att paragrafens rubrik ändras. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras till grundläggande yrkesutbildning.

Det föreslås att definitionen av grundläggande yrkesutbildning enligt 1 mom. i paragrafen ska preciseras, eftersom bestämmelsens nuvarande ordalydelse inte är entydig. I bestämmelsen ska t.ex. preciseras att det med grundläggande yrkesutbildning avses sådan utbildning som ska avläggas enligt den i 14 § i lagen avsedda utbildningsanordnarens läroplan. I 14 § i lagen föreskrivs om utbildningsanordnarens skyldighet att för utbildningen godkänna en läroplan enligt examensgrunderna. Genom den föreslagna definitionen ska man tydligare än nu göra skillnad mellan den grundläggande yrkesutbildning som avses i lagen om grundläggande yrkesutbildning och den i 8 § 1 mom. i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning avsedda utbildning som förbereder för fristående examen och som ska ordnas i enlighet med de examensgrunder som avses i 13 § i den lagen. I lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning ingår inte någon skyldighet för utbildningsanordnaren att göra upp en läroplan för utbildning som förbereder för fristående examen.

Ordalydelsen i 1 mom. ska dessutom preciseras så att det konstateras att grundläggande yrkesutbildning leder till en yrkesinriktad grundexamen och inte allmänt till en yrkesinriktad examen. Den bestämmelse i 4 § 1 mom. i den gällande lagen, enligt vilken de examina som avläggs inom grundläggande yrkesutbildning utgör yrkesinriktade grundexamina, är således onödig på grund av denna ändring.

4 §. Definition av yrkesinriktad grundexamen. På grund av den föreslagna ändringen i 3 § 1 mom. blir 4 § 1 mom. i den gällande lagen onödig. Paragrafens nya 1 mom. ska innehålla en definition av yrkesinriktad grundexamen. Även paragrafens rubrik ska ändras så att den motsvarar innehållet i bestämmelsen.

Syftet med bestämmelsen är att fastställa när ett behov av kunnande som konstaterats i

arbetslivet och som kräver en yrkesinriktad examen som ingår i examensstrukturen förutsätter sådant kunnande som kan förvärfvas genom en yrkesinriktad grundexamen, till skillnad från en yrkesexamen och specialyrkesexamen. Definitionen av yrkesinriktad grundexamen ska beaktas även vid utarbetandet av examensgrunderna.

Enligt den föreslagna bestämmelsen får den som avlagt en yrkesinriktad grundexamen breda grundläggande yrkesfärdigheter för olika uppgifter inom branschen samt mer specialiserat kunnande och sådan yrkesskicklighet som krävs i arbetslivet inom minst ett delområde. En bestämmelse som i huvudsak motsvarar denna innehållsmässigt finns i gällande 1 § 2 mom. i statsrådets beslut om examinas uppbyggnad och de gemensamma studierna i den grundläggande yrkesutbildningen.

Den som avlägger en yrkesinriktad grundexamen får enligt den föreslagna bestämmelsen breda grundläggande yrkesfärdigheter för uppgifter på ett verksamhetsområde eller i en bransch, dvs. sådana praktiska färdigheter och kunskaper som gör att den som har avlagt grundexamen kan sköta olika grundläggande uppgifter på verksamhetsområdet eller i branschen. En yrkesinriktad grundexamen ska dessutom ge ett mer specialiserat kunnande och sådan yrkesskicklighet som krävs i arbetslivet inom minst ett delområde. Specialiserat kunnande kan uppnås t.ex. genom kompetensområden i en yrkesinriktad grundexamen eller genom den valfrihet som ingår i de yrkesinriktade examensdelarna. Inom sitt eget specialiseringsområde ska den studerande som avlagt grundexamen klara av de grundläggande uppgifterna inom yrket självständigt och med den snabbhet som uppgifterna normalt kräver. Vid krävande arbetsuppgifter och i föränderliga verksamhetsmiljöer kan det dock krävas anvisningar eller en mer erfaren yrkespersons handledning eller övervakning.

Det föreslås att ordalydelsen i paragrafens 2 mom. ändras, men bestämmelsen ska till innehållet motsvara den gällande bestämmelsen. Enligt den informativa bestämmelsen kan en yrkesinriktad grundexamen avläggas inom den grundläggande yrkesutbildning enligt lagen om grundläggande yrkesutbildning

eller som en fristående examen enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

Bestämmelsen i gällande 3 mom. om behörighet för fortsatta studier ska flyttas till den nya 4 b §.

4 a §. Examensstruktur. I lagen föreslås en ny 4 a § som ska innehålla bestämmelser om beslut om examensstrukturen för yrkesinriktade grundexamina.

I paragrafens 1 mom. ska det på motsvarande sätt som i gällande 12 § 1 mom. konstateras att det utfärdas bestämmelser om utbildningsområdena genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om utbildningsområden finns i 1 § i förordningen om yrkesutbildning. I förordningens bestämmelse om utbildningsområden föreslås ingen ändring.

Paragrafens 2 mom. ska innehålla ett bemyndigande att utfärda en förordning om examensstrukturen. Bestämmelsen ersätter den bestämmelse om detta bemyndigande som finns i 12 § 1 mom. i den gällande lagen, enligt vilken det föreskrivs närmare om examina och deras omfattning genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

Enligt den föreslagna bestämmelsen i 2 mom. ska det genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet utfärdas bestämmelser om yrkesinriktade grundexamina och om de kompetensområden som ingår i dem samt om examinas fördelning enligt utbildningsområde. Även den nya 12 b § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning ska innehålla ett bemyndigande enligt vilket det genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet utfärdas bestämmelser om yrkesinriktade grundexamina och om deras kompetensområden, om yrkesexamina och specialyrkesexamina samt om examinas fördelning enligt utbildningsområde. Avsikten är att det med stöd av dessa två bestämmelser om bemyndigande ska utfärdas en gemensam förordning av undervisnings- och kulturministeriet för regleringen av examensstrukturen.

Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet ska föreskrivas om de yrkesinriktade grundexamina som ingår i examensstrukturen, dvs. om vilka yrkesinriktade grundexamina som finns till förfogande och som kan avläggas. I förordningen fastställs namnet på varje examen och vilket utbildningsområde examen hör till. I förordningen

fastställs också vilka kompetensområden som kan ingå i examen.

I princip ska samtliga grundexamina kunna avläggas både inom den grundläggande yrkesutbildningen och genom fristående examen. Vid behov ska det genom förordningen dock vara möjligt att bestämma att en viss grundexamen eller ett visst kompetensområde inom grundexamen endast kan avläggas inom den grundläggande utbildningen eller genom fristående examen, om examens karaktär och behoven av kunskaper i arbetslivet kräver detta.

Enligt den föreslagna bestämmelsen i 13 § ska Utbildningsstyrelsen fastställa examensbenämningarna i examensgrunderna. I 4 a § 2 mom. i lagen föreslås dock en bestämmelse enligt vilken det genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet får utfärdas bestämmelser om de principer som används vid fastställandet av examensbenämningarna. En sådan bestämmelse behövs för att examensstrukturen ska vara tydlig och enhetlig. Den reglering som föreslås bli intagen i undervisnings- och kulturministeriets förordning behandlas noggrannare i 2 kap. i regeringspropositionens detaljmotivering. Närmare bestämmelser och föreskrifter.

I 3 mom. ska det föreskrivas att Utbildningsstyrelsen har till uppgift att bereda förslag till ändringar av examensstrukturen. I praktiken sörjer Utbildningsstyrelsen redan nu, på basis av resultatavtalet mellan ministeriet och Utbildningsstyrelsen, för beredningen av ändringar av examensstrukturen. När en bestämmelse om denna uppgift tas in i lagen blir dock ansvarsfördelningen av besluten om examensstrukturen tydligare och insynen i beredningsprocessen bättre.

Utbildningsstyrelsen ska årligen bedöma behovet att se över examina och förordningen om examensstrukturen, och vid behov lämna ett förslag till ändring av examensstrukturen till undervisnings- och kulturministeriet. Som hittills kan förslagen om ändring av examensstrukturen grunda sig på kvalitativa bedömningar av behoven av kunskaper, på initiativ till Utbildningsstyrelsen från olika instanser eller på Utbildningsstyrelsens egen bedömning av situationen. Om undervisnings- och kulturministeriet tar emot ändringsförslag som gäller examensstrukturen

för yrkesinriktade examina och som har utarbetats av någon annan instans, ska de överlämnas till Utbildningsstyrelsen för beredning, om det inte finns särskilda skäl att avvika från detta förfarande.

I samband med ett ändringsförslag från en annan instans ska Utbildningsstyrelsen bedöma behovet av ändringen. Vid behov ska Utbildningsstyrelsen begära utlåtanden och utredningar som grund för sin bedömning. Under behandlingen ska även bedömas huruvida initiativet kräver ändringar av förordningen om examensstrukturen, dvs. en ny examen eller ett nytt kompetensområde inom en examen, eller om det är möjligt att tillgoda de föränderliga behoven genom att ändra examensgrunderna. Initiativen ska behandlas inom de utbildningskommissioner och vid behov även inom de examenskommissioner till vilka det kompetens- och verksamhetsområde som initiativen hänför sig.

Utbildningsstyrelsens förslag ska även innehålla ett förslag om tidpunkten då ändringen av examensstrukturen ska träda i kraft. Vid fastställandet av tidpunkten för ikraftträdandet ska man beakta den tid som krävs för utarbetningen av examensgrunderna och att examensgrunderna ska utarbetas samtidigt som examensstrukturen ändras. Om Utbildningsstyrelsens förslag handlar om att ta in en ny examen i examensstrukturen ska förslaget även innehålla målen för examen.

Utbildningsstyrelsens förslag om ändring av examensstrukturen är inte bindande för undervisnings- och kulturministeriet. Undervisnings- och kulturministeriet ska besluta om examensstrukturen i enlighet med 2 mom. i denna paragraf.

4 b §. Behörighet för fortsatta studier. Den informativa bestämmelse i 4 § 3 mom. i den gällande lagen som gäller den behörighet för fortsatta studier som en yrkesinriktad grundexamen ger ska flyttas till den nya 4 b §. Laghänvisningarna i bestämmelsen ska ändras så att de motsvarar den gällande lagstiftningen. En motsvarande bestämmelse om behörigheten för fortsatta studier ska ingå i 12 d § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

Till studier som leder endast till lägre högskoleexamen eller till både lägre och högre högskoleexamen kan enligt 37 § 1 mom. i

universitetslagen antas den som har avlagt en yrkesinriktad grundexamen som omfattar minst tre år eller motsvarande tidigare studier, eller den som har avlagt sådan yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen, specialyrkesexamen eller motsvarande tidigare examen som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. Motsvarande bestämmelser om den allmänna behörigheten för fortsatta studier finns i 20 § 1 mom. i yrkeshögskolelagen.

5 §. Utbildningens mål. I paragrafen föreskrivs om målen på individnivå för den grundläggande yrkesutbildningen. Dessa mål fastställs också närmare i de bestämmelser på förordningsnivå som gäller omfattningen av examensdelarna och de gemensamma examensdelarna samt i de examensgrunder som fastställs genom Utbildningsstyrelsens föreskrifter.

Det föreslås att 1 mom. ändras så att det faktum att utbildningen är kompetensbaserad lyfts fram vid fastställandet av målen för den grundläggande yrkesutbildningen. Enligt den föreslagna bestämmelsen är målet för den grundläggande yrkesutbildningen att ge de studerande det kunnande och den yrkesskicklighet som en yrkesinriktad grundexamen som avses i lagen förutsätter. Det föreslås också att bestämmelsen ändras så att målet för den grundläggande yrkesutbildningen ändras från att ge färdigheter för att utöva ett självständigt yrke till att ge färdigheter som behövs för att driva ett företag. Med drivande av företag ska avses såväl färdigheter för utövande av ett självständigt yrke som färdigheter för drivande av ett företag såsom arbetsgivare.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om de allmänna målen på individnivå för en utbildning som avses i lagen. Dessa mål hänför sig inte direkt till kraven på yrkesskicklighet inom en viss examen. Målet att stödja livslångt lärande, som nämns i bestämmelsen, är ett viktigt allmänt mål för den grundläggande yrkesutbildningen, och det föreslås att det flyttas till 2 § i lagen om grundläggande yrkesutbildning. Ett mål på individnivå som är centralt för stödandet av förutsättningarna för livslångt lärande är att ge sådana kunskaper och färdigheter som behövs med tanke på förutsättningarna för fortsatta studier och ut-

vecklingen inom yrket. Således föreslås det att 2 mom. i paragrafen ska preciseras så att dessa mål nämns i bestämmelsen. I övrigt ska 2 mom. motsvara den gällande bestämmelsen.

På motsvarande sätt som i 1 § i lagförslaget föreslås det att omnämnandet av utbildning för ungdomar ska strykas i 3 mom. i paragrafen. Enligt detaljmotiveringen till den gällande bestämmelsen (RP 86/1997) ska lärare och annan personal vid en läroanstalt där icke-myndiga ungdomar deltar i utbildningen vid behov även samarbeta med studerandens vårdnadshavare. Därför föreslås det att bestämmelsens ordalydelse preciseras så att den motsvarar motiveringen till den ursprungliga bestämmelsen. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska utbildningen ordnas i samarbete med hemmen och vårdnadshavarna när det gäller studerande under 18 år. Den föreslagna ändringen preciserar bestämmelsens ordalydelse, men ändrar eller utvidgar inte innehållsmässigt den gällande förpliktelsen till innehållet.

Paragrafens 4 mom. motsvarar den gällande bestämmelsen.

3 kap. **Examina och undervisning**

Det föreslås att rubriken till 3 kap. i lagen ändras så att den bättre motsvarar innehållet i kapitlet.

12 §. Grunder för dimensioneringen av examina. I paragrafen föreskrivs om grunderna för dimensioneringen av examina. Paragrafens rubrik ändras så att den motsvarar bestämmelsens innehåll. Det föreslås att den reglering som finns i gällande 12 § i huvudsak flyttas till andra paragrafer. Det nya bemyndigande som gäller utbildningsområden finns i 4 a § 1 mom., och bemyndigandet att utfärda en förordning om examensstrukturen i 4 a § 2 mom. Bestämmelsen om examensuppbyggnaden ska ingå i den nya 12 b §. Bestämmelsen i gällande 2 mom., enligt vilken utbildningsanordnaren med stöd av den särskilda uppgift som anordnaren fått kan avvika från bestämmelserna om examensuppbyggnaden, föreslås bli slopad som onödig. Bestämmelser om de språk som ska undervisas såsom modersmål ska däremot fastställas

genom förordning av statsrådet med stöd av bemyndigandet i 12 b § 4 mom.

I gällande 12 § 2 mom. finns även en undantagsbestämmelse enligt vilken konst- och färdighetsämnen samt hälsokunskapen är frivilliga för de studerande som har inlett studierna efter fyllda 18 år. Det föreslås att undantagsbestämmelsen slopas på det sätt som beskrivs närmare i detaljmotiveringen till den nya 12 b §.

Enligt den bestämmelse som föreslås i 1 mom. i paragrafen är grunden för dimensioneringen av yrkesinriktade grundexamina inom den grundläggande yrkesutbildningen och de delar som ingår i dessa examina en (1) kompetenspoäng. I fråga om dimensioneringen avses med delar både de examensdelar som definieras i examensgrunderna och de helheter som är mindre än en examensdel.

Enligt ECVET-rekommendationen ska det för de läranderesultat som man kan förväntas uppnå på ett år inom yrkesutbildning på heltid tilldelas 60 poäng. Enligt ECVET-systemets principer fastställs först poängen för hela examen. Som utgångspunkt för fastställandet av det totala antalet poäng för en examen rekommenderas det att den formella studievägen till examen används. Yrkesinriktade grundexamina som avläggs inom den grundläggande yrkesutbildningen omfattar enligt den formella inlärningsvägen tre år, och därmed blir omfattningen av en yrkesinriktad grundexamen enligt ECVET-systemets principer 180 kompetenspoäng. En bestämmelse om detta tas in i 2 mom. i paragrafen.

Omfattningen på 180 kompetenspoäng utgör den minimiomfattning genom vilken en yrkesinriktad grundexamen kan avläggas i enlighet med reglerna om examinas uppbyggnad. Som hittills kan dock den studerande individuellt avlägga flera examensdelar än minimiomfattningen av sin examen, om det behövs med tanke på branschvisa eller lokala krav på yrkesskicklighet i arbetslivet och en fördjupning av examinandens yrkesskicklighet. I examensbetyget antecknas det faktiska antal poäng som inhämtats, vilket innebär att det antal poäng som antecknas i examensbetyget enligt den studerandes individuella val kan överskrida 180 kompetenspoäng.

Paragrafens 2 mom. ska innehålla en bestämmelse om bemyndigande att genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet bestämma att examensomfattningen i vissa situationer får överskrida 180 kompetenspoäng. Enligt bestämmelsen om bemyndigande kan dessutom bestämmas att ett kompetensområde inom examen får omfatta fler än 180 kompetenspoäng, men att examen i fråga om övriga kompetensområden ska omfatta 180 kompetenspoäng. Genom förordning kan inte föreskrivas att en enskild examen får omfatta färre än 180 kompetenspoäng.

Enligt det föreslagna bemyndigandet kan det föreskrivas att minimiomfattningen av en examen är fler än 180 kompetenspoäng, om den reglering som gäller branschen förutsätter det. Det ska föreskrivas att omfattningen av en examen kan vara fler än 180 kompetenspoäng endast av särskild grundad anledning, t.ex. om de krav på yrkesskicklighet som krävs i arbetslivet inte kan tillgodoses inom ramen för en examen som omfattar 180 kompetenspoäng på grund av den reglering som gäller utbildningen i branschen. Huvudregeln är således att alla yrkesinriktade grundexamina ska ha samma omfattning på 180 kompetenspoäng.

I enlighet med ECVET-rekommendationen ska det i paragrafens 3 mom. föreskrivas att det kunnande som i genomsnitt förvärvats under ett år inom den grundläggande yrkesutbildningen motsvarar 60 kompetenspoäng. En yrkesinriktad grundexamen omfattande 180 kompetenspoäng inom den grundläggande yrkesutbildningen kan därmed avläggas på tre år. En enskild studerande kan dock avlägga examen på en kortare eller längre tid än denna bestämda tid.

I paragrafens 3 mom. ska även ingå en bestämmelse som motsvarar gällande 2 § 3 mom. i förordningen om yrkesutbildning, och enligt den ska utbildning som leder till en yrkesinriktad grundexamen ordnas på så sätt att den studerande kan avlägga examen på en tid som motsvarar examensomfattningen. Utbildning som leder till en yrkesinriktad grundexamen omfattande 180 kompetenspoäng ska ordnas så att den studerande kan avlägga examen på tre år.

Dimensioneringsgrunderna för yrkesinriktade grundexamina är även bundna till vissa andra bestämmelser. Enligt 23 § i förordningen om yrkesutbildning gäller i fråga om heltidsstudier vad som bestäms i lagen om studiestöd och med stöd av den. Enligt 5 a § 3 mom. i lagen om studiestöd betraktas de yrkesinriktade studierna som heltidsstudier när studiernas omfattning i genomsnitt är tre studieveckor per studiemånad.

Enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa har en heltidsstuderande inte rätt till arbetslöshetsförmåner. Enligt 2 kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa betraktas yrkesinriktade studier som heltidsstudier, om deras omfattning enligt studieplanen i genomsnitt är minst fem studiepoäng eller tre studieveckor per studiemånad. Ibruktataget av kompetenspoäng bör beaktas även i dessa bestämmelser i lagen om studiestöd och i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Lagstiftningen om studiestöd och arbetslöshetsförmåner innehåller också bestämmelser som gäller studieframgången. Enligt lagen om studiestöd anses framgången i studierna tillräcklig om den tid under vilken den studerande bedriver studier på heltid inte väsentligt kommer att överskrida den stötid som fastställts för studierna i fråga. Lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) innehåller bestämmelser om kraven på studieframgång vid arbetskraftsutbildning och arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån. Den studerande ska regelbundet delta i undervisningen och göra framsteg i sina studier på det sätt som avses i utbildnings- eller studieplanen. Varken i lagen om studiestöd eller i lagstiftningen om arbetslöshetsförmåner har det dock fastställts någon minimigräns för antalet genomförda studieveckor, och därför kräver inte övergången till kompetenspoäng någon ändring av bestämmelserna om studieframgången.

12 a §. *Grunder för dimensioneringen av examensdelar.* I lagen föreslås en ny 12 a § i vilken det föreskrivs om grunder för dimensioneringen av examensdelar. Fastställandet av examensdelarnas relativa vikt, dvs. av antalet kompetenspoäng, ska basera sig på ECVET-rekommendationens principer.

Enligt ECVET-rekommendationen ska examensdelarnas relativa vikt av examen för det första kunna fastställas enligt den relativa betydelse som examensdelens läranderesultat har för deltagandet på arbetsmarknaden, för att gå vidare till andra utbildningsnivåer eller för social integration. För det andra ska examensdelarnas relativa vikt kunna fastställas enligt svårighetsgrad, omfattning och täckning av de läranderesultat som ingår i examensdelen. För det tredje ska vikten kunna fastställas enligt den ansträngning den studerande måste göra för att tillägna sig de kunskaper, färdigheter och kompetenser som krävs för examensdelen. Även olika kombinationer av dessa kriterier kan användas vid fastställandet av vikten.

Kompetenspoängen för examensdelarna fastställs utgående från vilken täckning, svårighetsgrad och betydelse det kunnande som ingår i examensdelarna har i förhållande till de krav på yrkesskicklighet och de mål för kunnandet som gäller hela examen. Med examensdelens täckning avses den andel som examensdelen i fråga utgör av examinandens yrkesskicklighet som helhet. Med examensdelens svårighetsgrad avses hur svår examensdelen är i jämförelse med andra delar inom samma examen. Med examensdelens betydelse avses hur viktig examensdelen är för deltagandet på arbetsmarknaden, för att gå vidare till andra utbildningsnivåer eller för den sociala integrationen.

Vid dimensioneringen av examensdelarna kan man använda kombinationer av alla ovan nämnda kriterier. Vid dimensioneringen av en enskild examensdel kan det dock läggas större vikt vid ett av dessa tre kriterier. Antalet kompetenspoäng för examensdelarna fastställs av Utbildningsstyrelsen i de examensgrunder som utarbetas i samarbete med arbetslivet och övriga intressentgrupper. Antalet kompetenspoäng för de examensdelar som erbjuds lokalt bestäms i utbildningsanordnarens läroplan.

De dimensioneringsgrunder som anges i paragrafen ska också användas som dimensioneringsgrund för helheter som är mindre än en examensdel. Dimensioneringen av helheter mindre än en examensdel behövs i examensgrunderna vid dimensioneringen av de delområden som hör till de gemensamma ex-

amensdelarna. Helheter mindre än en examensdel kan dimensioneras som kompetenspoäng även i utbildningsanordnarens läroplan, om det finns behov att dela upp omfattade examensdelar i studieavsnitt. Helheter mindre än en examensdel dimensioneras också som kompetenspoäng i studerandens personliga studieplan, om en studerande har förvärvat kunskaper utomlands eller genom en utbildning som ordnats av en annan utbildningsanordnare, eller i övrigt vid identifiering och erkännande av tidigare förvärvat kunskaper.

12 b §. *Uppbyggnaden av yrkesriktade grundexamina.* I lagen föreslås en ny 12 b § om uppbyggnaden av yrkesinriktade grundexamina inom den grundläggande yrkesutbildningen. Bestämmelsen om examensuppbyggnaden ska beaktas vid utarbetandet av examensgrunderna.

Det föreskrivs om yrkesinriktade grundexaminans uppbyggnad i 12 § 2 mom. i den gällande lagen. Enligt den bestämmelsen omfattar examen yrkesinriktade studier och inläring i arbetet som stöder dem, gemensamma studier som är nödvändiga för förvärvande och komplettering av yrkesskickligheten samt studiehandledning. De gemensamma studierna i examen omfattas av studier i modersmålet, det andra inhemska språket, främmande språk, matematisk-naturvetenskapliga ämnen och humanistisk-samhällsvetenskapliga ämnen, gymnastik och andra konst- och färdighetsämnen samt hälsokunskap. I en statsrådsförordning finns dessutom en kompletterande bestämmelse enligt vilken en yrkesinriktad grundexamen även omfattar valfria studier.

I den föreslagna bestämmelsen ska benämningen *examensdel* tas i bruk som grundenhet för examinas uppbyggnad. I den föreslagna paragrafen föreskrivs om vilken typ av examensdelar som ska ingå i yrkesinriktade grundexamina. Jämfört med gällande 12 § 2 mom. ska paragrafen inte innehålla någon bestämmelse om att examen omfattar inläring i arbetet som stöder yrkesinriktade studier eller studiehandledning. Den grundläggande yrkesutbildningen ska dock även i framtiden innehålla inläring i arbetet och den studerande ska vara berättigad till behövlig studiehandledning. Bestämmelserna om

inläring i arbetet ska finnas i 16 a § i lagen och bestämmelserna om studiehandledning i 29 § i lagen.

Enligt 1 mom. 1 punkten i den föreslagna paragrafen ska en yrkesinriktad grundexamen innehålla yrkesinriktade examensdelar. De yrkesinriktade examensdelarna ska motsvara arbetslivets arbets- och verksamheter. En examensdel ska utgöra ett delområde som är åtskilt från den breda arbetsprocessen och som kan bedömas som en självständig helhet.

Enligt den bestämmelse som föreslås i 2 mom. ska i en examen eller ett kompetensområde inom examen ingå minst en obligatorisk yrkesinriktad examensdel och minst en valbar yrkesinriktad examensdel. Bestämmelsen om en obligatorisk och en valbar yrkesinriktad examensdel innebär att examensgrunderna ska innehålla minst en yrkesinriktad examensdel som är obligatorisk för alla samt sådana yrkesinriktade examensdelar som är valbara för den studerande. Antalet obligatoriska och valbara yrkesinriktade examensdelar och förhållandet mellan dem kan variera per examen beroende på branschens särdrag och krav.

Enligt 1 mom. 2 punkten i den föreslagna paragrafen ska en yrkesinriktad grundexamen innehålla gemensamma examensdelar. De gemensamma examensdelarna ska ersätta i den gällande bestämmelsen avsedda gemensamma studierna som är nödvändiga för förvärvande och komplettering av yrkesskickligheten. Enligt den föreslagna bestämmelsen i 3 mom. är de gemensamma examensdelarna uppbyggda av fyra ämnesshelheter. De gemensamma examensdelarna ska omfatta kunskaper i kommunikation och interaktion, kunskaper i matematik och naturvetenskap, kunskaper som behövs i samhället och arbetslivet samt socialt och kulturellt kunskaper.

I paragrafens 4 mom. föreslås ett bemyndigande med stöd av vilket det genom förordning av statsrådet får föreskrivas närmare om examensuppbyggnaden, om de olika examensdelar som avses i 1 mom. samt om de gemensamma examensdelarnas omfattning och deras delområden. Enligt gällande 13 § 1 mom. beslutar statsrådet om de allmänna riksomfattande målen för utbildningen samt om de gemensamma studierna och deras omfattning. Den förordning som får utfärdas

med stöd av bestämmelsen om bemyndigande ersätter statsrådets beslut om examensstrukturer som har utfärdats med stöd av 13 § 1 mom. i lagen.

Enligt de föreslagna bestämmelserna i statsrådets förordning ska en yrkesinriktad grundexamen som avläggs inom den grundläggande yrkesutbildningen byggas upp av de olika examensdelar som avses i 12 b § 1 mom. i lagen på så sätt att det i en yrkesinriktad grundexamen som dimensioneras i kompetenspoäng ingår yrkesinriktade examensdelar omfattande 135 kompetenspoäng (tidigare 90 studieveckor), gemensamma examensdelar omfattande 35 kompetenspoäng (tidigare 20 studieveckor) och fritt valbara examensdelar omfattande 10 kompetenspoäng (tidigare 10 studieveckor). Genom förordningen ska det även föreskrivas om de gemensamma examensdelarnas omfattning i kompetenspoäng.

De separata examensdelar som tidigare definierades per läroämne och som ingår i de gemensamma studierna enligt de gällande bestämmelserna ska ingå i fyra examensdelar som delområden och mål för kunnandet. Genom förordning ska det inte föreskrivas om omfattningen i kompetenspoäng av de delområden som ingår i examensdelarna, såsom det för närvarande föreskrivs om omfattningen i studieveckor av de olika läroämnena.

Av de fyra föreslagna gemensamma examensdelarna är tre, dvs. kunnandet i kommunikation och interaktion, kunnandet i matematik och naturvetenskap och kunnandet som behövs i samhället och arbetslivet, obligatoriska på så sätt att examensdelen ska innefatta mål för kunnandet från alla de delområden som ingår i examensdelen i fråga. Delområdena i den examensdel som omfattar socialt och kulturellt kunnande ska i regel vara valbara för den studerande. Utbildningsstyrelsen kan dock i examensgrunderna bestämma att något av målen för kunnandet i ett delområde för socialt och kulturellt kunnande ska vara obligatoriskt per examen, om detta krav är nödvändigt på grund av behovet av kunnande i arbetslivet.

Utbildningsstyrelsen ska i examensgrunderna fastställa mål för kunnandet samt dimensioneringen i kompetenspoäng för varje gemensam examensdel och dess delområden.

I examensgrunderna fastställer Utbildningsstyrelsen också vilka mål för kunnandet i delområdena inom de gemensamma examensdelarna som ska vara obligatoriska för alla studerande samt deras omfattning i kompetenspoäng av de obligatoriska målen för kunnandet. Utöver de gemensamma obligatoriska målen för kunnandet i samtliga grundexamina ska det finnas sådana mål för kunnande i de gemensamma examensdelarna som kan variera examina emellan beroende på behoven inom branschen. Det ska dessutom finnas valbara mål för kunnandet, av vilka den studerande till sin examen kan välja de som stöder hans eller hennes mål eller som intresserar av någon annan anledning.

I gällande 12 § 2 mom. finns även en undantagsbestämmelse enligt vilken konst- och färdighetsämnena samt hälsokunskapen är frivilliga för de studerande som har inlett studierna efter fyllda 18 år. Enligt den föreslagna bestämmelsen i statsrådets förordning ska de gemensamma examensdelarna innehålla upprätthållande av arbetsförmåga som ett nytt obligatoriskt mål för kunnandet. Upprätthållandet av arbetsförmågan ska tillsammans med gymnastik och hälsokunskap utgöra ett av de obligatoriska delområden i den examensdel som gäller kunnande som behövs i samhället och arbetslivet. I förordningen föreslås inte någon undantagsbestämmelse om studerande som fyllt 18 år som finns i 12 § 2 mom. i den gällande lagen, eftersom upprätthållandet av arbetsförmågan samt gymnastiken och hälsokunskapen som anknyter till det är viktiga för studerande i alla åldrar för att de ska orka i arbetslivet, för arbetskarriärernas längd och för hälsan och välfärden. Övriga konst- och färdighetsämnena ska enligt de bestämmelser som föreslås i förordningen höra till examensdelen socialt och kulturellt kunnande, och således får den studerande inom denna examensdel välja andra delområden och mål för kunnandet än de som anknyter till konst- och färdighetsämnena. På grund av detta är konst- och färdighetsämnena inte heller obligatoriska för 18 år fyllda.

Omfattningen av de enskilda examensdelar som ingår i de yrkesinriktade och fritt valbara examensdelarna ska inte anges genom förordning av statsrådet. Det föreslås dock att de

bestämmelser som gäller valfria examensdelar ska preciseras i en förordning på så sätt att de valfria examensdelarna stöder kraven på yrkesskicklighet samt målen för kunskandet i examen bättre än tidigare.

Till regeringspropositionen bifogas ett utkast till förordning av statsrådet som gäller yrkesinriktade grundexaminans uppbyggnad.

13 §. Examensgrunder. I paragrafen beskrivs om examensgrunderna för yrkesinriktade grundexamina inom den grundläggande yrkesutbildningen. Paragrafens rubrik ska ändras så att den motsvarar bestämmelsens innehåll.

Enligt gällande 13 § 1 mom. beslutar statsrådet om de allmänna målen för utbildningen samt om de gemensamma studierna och deras omfattning. Statsrådets beslut om examinas uppbyggnad och de gemensamma studierna inom den grundläggande yrkesutbildningen har utfärdats med stöd av den bestämmelsen. Beslutet ersätts av ett bemyndigande att utfärda förordning i 12 b § 4 mom.

Enligt gällande 13 § 2 mom. beslutar Utbildningsstyrelsen särskilt för varje utbildningsområde och examen om målen för och det centrala innehållet i de studier som ska ingå i examina i grunderna för läroplanen. I den föreslagna bestämmelsen ska begreppet examensgrunder tas i bruk i stället för läroplansgrunder som namn på den föreskrift av Utbildningsstyrelsen som gäller examinas innehåll. I paragrafen ska dessutom bestämmas noggrannare än tidigare om Utbildningsstyrelsens beslutanderätt i fråga om examensgrunderna.

Enligt paragrafens 1 mom. ska Utbildningsstyrelsen bestämma examensgrunderna för varje examen som ingår i den examensstruktur som avses i 4 a § i lagen. Enligt den bestämmelsen ska Utbildningsstyrelsen bestämma examensgrunderna för varje yrkesinriktad grundexamen inom den grundläggande yrkesutbildningen. Bestämmelsen om examensgrunderna ska ingå även i 13 § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning, och enligt den ska Utbildningsstyrelsen bestämma examensgrunderna för varje yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen och specialyrkesexamen som avläggs som fristående examen.

I den föreslagna paragrafens 2 mom. ska föreskrivas om sådant som hör till Utbildningsstyrelsens beslutanderätt och som ska fastställas av Utbildningsstyrelsen i examensgrunderna. Enligt 2 mom. 1 punkten i den föreslagna paragrafen anges examensbenämningarna i examensgrunderna. Den föreslagna bestämmelsen innebär att beslutanderätten överförs från ministeriet till Utbildningsstyrelsen, eftersom examensbenämningarna enligt det gällande förfarandet fastställs i undervisnings- och kulturministeriets förordning om examensstrukturen. Enligt 4 a § 2 mom. i lagen ska dock undervisnings- och kulturministeriet genom förordning kunna utfärda bestämmelser om principerna för fastställandet av examensbenämningarna. Avsikten är att det inom yrkesinriktade grundexamina alltid ska användas examensbenämningar, som för närvarande.

Enligt 2 mom. 2 punkten i den föreslagna paragrafen ska Utbildningsstyrelsen fastställa examensuppbyggnaden i examensgrunderna till de delar den inte bestäms i 12 b § eller i en statsrådsförordning med stöd av den paragrafen. I examensgrunderna fastställer Utbildningsstyrelsen vilka enskilda examensdelar som ingår i varje examen. Med de examensdelar som ingår i examen avses alla de obligatoriska, valbara och valfria examensdelar som ska fastställas i examensgrunderna och av vilka en examen som en studerande avlägger kan byggas upp. En viss examensdel kan antingen höra till endast en examen eller vara gemensam för flera examina.

Utbildningsstyrelsen fastställer även s.k. regler om examens uppbyggnad, dvs. vilka av de obligatoriska och valbara examensdelar i examensgrunderna som den studerande ska avlägga för att få ett examensbetyg. I samband med uppbyggnaden av examen kan även ordningsföljden för avläggandet av examensdelarna fastställas, om avläggandet av examensdelen kräver en viss nivå av kunskande.

I enlighet med bestämmelsen om bemyndigande i 12 b § 4 mom. i lagen ska det genom förordning av statsrådet föreskrivas om de gemensamma examensdelarnas omfattning och de delområden som ska ingå i varje examensdel. Genom förordning av statsrådet ska inte föreskrivas om omfattningen av de del-

områden som ingår i de gemensamma examensdelarna. Enligt den föreslagna bestämmelsen i 13 § 2 mom. 2 punkten ska Utbildningsstyrelsen i examensgrunderna fastställa omfattningen i kompetenspoäng för de delområden som ingår i enskilda examensdelar och gemensamma examensdelar. När det gäller de yrkesinriktade och fritt valbara examensdelarna fastställer Utbildningsstyrelsen inte omfattningen i kompetenspoäng för sådana helheter som är mindre än en examensdel.

Enligt 2 mom. 3 punkten i den föreslagna paragrafen ska kraven på yrkesskicklighet i de yrkesinriktade examensdelarna samt målen för kunskandet för de gemensamma examensdelarna anges i examensgrunderna. Dessutom ska bedömningen av det kunnande som krävs i examensdelar anges i examensgrunderna, liksom de sätt på vilka yrkesskickligheten visas samt föremålen och kriterierna för bedömningen.

För närvarande innefattar examensgrunderna även en beskrivning av allmänna mål för examen. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska dock inte hela examens allmänna mål fastställas i examensgrunderna, eftersom målen för examen inte utgör självständiga föreskrifter av rättslig karaktär. I övrigt är fastställandet av examensmålen dock nödvändigt eftersom man i examensgrunderna ska beakta examensmålen i varje examensdel och i reglerna för examens uppbyggnad. När nya examina fogas till examensstrukturen, ska målen för examen fastställas i ett förslag till ändring av examensstrukturen som görs upp av Utbildningsstyrelsen. Fastställandet av examensmålen behövs också för att ange examensnivån och examens ställning inom utbildningssystemet på ett tydligt sätt t.ex. i internationella sammanhang.

Enligt gällande 13 § 2 mom. beslutar Utbildningsstyrelsen i grunderna för läroplanen även om de centrala principerna för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten samt för elevvården och om målen för den elevvård som hör till undervisningsväsendet. Bemyndigandet att besluta om samarbetet mellan hemmet och läroanstalten samt målen för elevvården ska flyttas till 37 a §, i vilken det föreskrivs om studerandevården.

Enligt gällande 13 § 2 mom. beslutar Utbildningsstyrelsen i samband med grunderna för läroplanen vid behov även om de krav på hälsotillståndet som hänför sig till examina. I praktiken har besluten om de krav på hälsotillståndet som gäller de studier som omfattas av kraven på säkerhet enligt 32 § i lagen fattats med stöd av detta bemyndigande. Det föreslås att bemyndigandet att besluta om kraven på hälsotillståndet flyttas till 27 a §, i vilken det föreskrivs om tillgänglighet och förutsättningar för antagning som studerande.

13 a §. Utbildningsstyrelsens föreskrifter. I lagen föreslås en ny 13 a § som ska innehålla alla de bemyndiganden för Utbildningsstyrelsen att meddela föreskrifter som ingår i lagen om grundläggande yrkesutbildning, utom de som gäller examensgrunderna. I enlighet med de föreslagna principerna i regeringens proposition ska det föreskrivas om övriga bemyndiganden att meddela föreskrifter i samband med den bestämmelse som reglerar det som föreskriften gäller. För att få en helhetsbild är det dock motiverat att lagen även ska innehålla en informativ bestämmelse där bemyndigandena att utfärda föreskrifter är samlade.

14 §. Utbildningsanordnarens läroplan. Det föreslås att paragrafens rubrik preciseras. Utbildningsanordnarens läroplan är den nya rubriken.

På motsvarande sätt som i 1 mom. i den gällande paragrafen ska utbildningsanordnaren godkänna en läroplan i vilken det bestäms om den utbildning som ska ordnas. Det föreslås att begreppet grunder för läroplanen ersätts med begreppet examensgrunder, och därför ska 1 mom. i paragrafen preciseras så att den läroplan som avses i paragrafen ska göras upp i enlighet med de examensgrunder som avses i 13 § i lagen. Om det är fråga om en i 3 § avsedd annan utbildning än sådan utbildning som leder till en yrkesinriktad grundexamen, ska utbildningsanordnarens läroplan göras upp i enlighet med grunderna för läroplanen för den utbildningen. Utöver grunderna för examina och läroplaner ska utbildningsanordnaren vid utarbetandet av en läroplan dessutom beakta övriga bestämmelser om ordnande av utbildning samt Utbildningsstyrelsens föreskrifter. På motsvarande sätt som i gällande bestämmelse godkänns lä-

roplanen separat för finsk-, svensk- och samiskspråkig utbildning och vid behov för utbildning på något annat språk.

Till den del det i 13 § 3 mom. bestäms om grunderna ska läroplanen enligt den gällande bestämmelsen i 2 mom. utarbetas i samarbete med de myndigheter som sköter uppgifter i samband med verkställigheten av social- och hälsovården i kommunen. Bestämmelsen i 13 § 3 mom. om Utbildningsstyrelsens bemyndigande att utfärda föreskrifter om samarbetet mellan hemmet och läroanstalten och om målen för elevvården föreslås bli flyttad till 37 a § i lagen där det föreskrivs om studerandevård. Även den gällande bestämmelsen i 14 § 2 mom. föreslås bli flyttad till 37 a §.

I 2 mom. ska det ingå bestämmelser om studerandens individuella valmöjligheter. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska utbildningsanordnarens läroplan utarbetas så att den ger de studerande möjligheter att på ett individuellt sätt förvärva och visa sitt kunnande. Med individuellt förvärvande av kunnande avses kunnande som förvärvas på annat sätt än genom deltagande i utbildningsanordnarens läroplansbaserade undervisning. Att kunnandet kan påvisas på ett individuellt sätt möjliggör också att t.ex. yrkesprov kan avläggas på ett individuellt sätt.

Enligt gällande 3 mom. ska läroplanen göras upp så att den ger de studerande möjligheter till individuella val i studierna, vid behov med anlitande av undervisning som också ges av andra yrkesutbildningsanordnare eller övriga utbildningsanordnare. Enligt den gällande bestämmelsen ska läroplanen således utarbetas så att den studerandes personliga studieplan även kan innehålla sådana studier som ingår i någon annan utbildningsanordnarens undervisningsutbud.

I praktiken kan de studerande dock förvärva kunnande individuellt också på andra sätt än via anlitande av övriga utbildningsanordnarens undervisningsutbud, t.ex. via mer omfattande inläring i arbetet eller via studieavsnitt eller inläring i arbetet som har genomförts utomlands. På grund av detta föreslås det att bestämmelsen om individuella valmöjligheter klargörs genom att man inte längre anger de sätt på vilka kunnande får förvärvas. Syftet med läroplanen är att möjliggöra olika sätt att förvärva kunnande, och

det individuella kunnande som förvärvats ska genom förfarandet för identifiering och erkännande av kunnande godkännas som en del av examen. Möjligheten att förvärva och visa mångsidigt och individuellt kunnande ökar flexibiliteten vid avläggandet av examina.

Med tanke på de studerandes rättsskydd är det viktigt att utbildningsanordnarna i sina läroplaner beslutar om vissa centrala principer och förfaranden för ordnandet av utbildning. Således föreslås det i paragrafens 3 mom. en bestämmelse om bemyndigande enligt vilken det ska föreskrivas närmare genom förordning av statsrådet om det som ska bestämmas i utbildningsanordnarens läroplan. De beslut som ska meddelas med stöd av bestämmelsen om bemyndigande ska närmast vara informativa till karaktären i och med att förordningen ska innehålla de förpliktelser att ordna utbildning som utbildningsanordnaren har enligt lagstiftningen och som utbildningsanordnaren ska bestämma principerna och förfarandena för i samband med läroplanen.

Om utbildningsanordnarens utarbetande av läroplanen och dess innehåll bestäms för närvarande i Utbildningsstyrelsens examensgrunder. I fortsättningen kommer det dock inte att föreskrivas i lagen att Utbildningsstyrelsen ska bemyndigas att bestämma om utarbetandet av läroplanen och dess innehåll.

14 a §. Information om utbildningen. I 3 § i den gällande förordningen om yrkesutbildning föreskrivs om utbildningsanordnarens informationsskyldighet. I förordningens bestämmelse bestäms om det som ska omfattas av informationsskyldigheten i fråga om ordnandet av utbildning. I förordningen föreskrivs det dessutom att de som ansöker om att bli antagna som studerande ska ges motsvarande uppgifter i tillämpliga delar.

Det föreslås att bestämmelsen om informationsskyldigheten tas in i lag. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska utbildningsanordnaren ge den studerande och den som ansöker om att bli antagen som studerande information om den utbildning som ordnas. Bestämmelsen fastställer inte informationskyldighetens innehåll och omfattning närmare än så. Det är dock viktigt att utbildningsanordnaren ger studerande tillräcklig information i god tid så att de studerande kan ansöka till eller delta i den utbildning som

ordnas. Förutom information om den utbildning som ordnas är det också viktigt att studerande ges information om de kostnader som genomförandet av utbildningen och examen medför samt om de studiesociala förmåner som kan beviljas dem, så att de kan beakta dem då de ansöker till utbildningen.

Även utan bestämmelsen i fråga har utbildningsanordnaren en allmän skyldighet att ge rådgivning och information enligt principerna om en god förvaltning. Även i 27 a § i lagen bestäms om utbildningsanordnarens informationsskyldighet, och enligt den ska utbildningsanordnaren ge de studerande som ansöker till en utbildning information om vilka krav på hälsotillståndet och andra förutsättningar som hänför sig till studierna. Enligt statsrådets förordning om gemensam ansökan till yrkesutbildning och gymnasieutbildning (30/2008) ska utbildningsanordnare lagra uppgifter om utbildningsutbudet, antagningsgrunderna samt andra uppgifter som antagningen förutsätter i registret för ansökan till yrkesutbildning och gymnasieutbildning, dvs. i studieinfo.fi-tjänsten där sökande kan se uppgifterna.

15 §. Genomförande av utbildning. Enligt rubriken för den gällande bestämmelsen föreskrivs det i bestämmelsen om de former i vilka utbildningen ordnas. Enligt den gällande bestämmelsen kan utbildningen ordnas som när-, distans- och flerformsundervisning, läroavtalsutbildning eller annars på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter. Av de sätt som anges i den gällande bestämmelsen utgör endast läroavtalsutbildningen en sådan egentlig utbildningsform som kan ingå i tillståndet för att ordna utbildning. De andra sätt som nämns i bestämmelsen är alla olika förfaranden för genomförandet av utbildning.

I stället för en uppräkningslista av de olika sätt på vilka utbildning kan genomföras föreslås att bestämmelsen endast ska ange den princip enligt vilken utbildningsanordnaren beslutar om sätten att genomföra utbildningen. På motsvarande sätt ska även paragrafens rubrik ändras.

I och med den tekniska utvecklingen blir olika sätt att genomföra utbildning möjliga, och det är inte ändamålsenligt att i lag föreskriva om hur utbildning får genomföras. I

regel är det utbildningsanordnaren som får besluta om sättet att genomföra utbildningen, förutsatt att de krav på yrkesskicklighet och de mål för kunskandet som fastställs i examensgrunderna eller läroplansgrunderna uppfylls. Som hittills kan rätten att ordna utbildning i form av läroavtalsutbildning fastställas i det tillstånd att ordna utbildning som det föreskrivs om i 9 § i lagen.

16 §. Utbildning på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter. Paragrafen innehåller bestämmelser om utbildning på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter. Bestämmelsen gäller både utbildning som ordnas som läroavtalsutbildning och inläring i arbete. Enligt den gällande bestämmelsen bygger utbildningen på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter på ett skriftligt avtal mellan utbildningsanordnaren och arbetsplatsen. Genom förordning av statsrådet bestäms närmare om vad som ska tas in i avtalet och om ordnandet av utbildningen.

Det föreslås att bestämmelserna om utbildning på en arbetsplats ska förtydligas. Ändringarna är av teknisk natur. Bestämmelserna ska preciseras så att bestämmelserna på förordningsnivå tas in i lag och bestämmelserna i föreskrifterna tas in i en förordning. Det är inte motiverat att lagen ska innehålla en bestämmelse om bemyndigandet för utbildningsstyrelsen att meddela närmare föreskrifter om sådan utbildning som ges på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter. Enligt de föreslagna ändringarna ska det i 16 § i lagen föreskrivas om de avtal som ingås om utbildning på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter, om inläring i arbetet i en ny 16 a § som fogas till lagen samt om studerandes skydd i arbetet i 19 § i lagen.

Enligt den bestämmelse som föreslås ska utbildningsanordnaren avtala skriftligen med arbetsgivaren om utbildning på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter. Bestämmelsen motsvarar den gällande bestämmelsen, men bestämmelsens ordalydelse ändras så att den betonar utbildningsanordnarens ansvar för ordnandet av utbildningen. Utbildningsanordnaren svarar för att de krav på yrkesskicklighet som har fastställts i examensgrunderna kan uppfyllas även när ut-

bildningen genomförs på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter.

På motsvarande sätt som i 5 § 2 mom. i förordningen om yrkesutbildning ska paragrafen även innehålla bestämmelser om förutsättningar för avtalet. Utbildningsanordnaren är ansvarig för att utreda villkoren för avtalet. En förutsättning för avtalet är att arbetsplatsen där utbildningen sker har en tillräcklig produktions- och serviceverksamhet för att den utbildning och de yrkesprov som anges i examensgrunderna ska kunna genomföras, nödvändig arbetsutrustning samt kompetenta anställda med sådan yrkeskunskap, utbildning och arbetslivserfarenhet att en ansvarig arbetsplatshandledare för den studerande kan utses bland dem. Villkoret gällande personalen betyder dock inte att arbetsplatsen där utbildningen sker alltid bör ha flera anställda bland personalen, utan den utbildning som sker på arbetsplatsen i samband med praktiska arbetsuppgifter kan ordnas även i ett enmansföretag eller i den studerandes egna företag. Om utbildningen på arbetsplatsen genomförs i den studerandes egna företag, kan som ansvarig arbetsplatshandledare även utses en annan tillgänglig person som inte hör till personalen på den arbetsplats där utbildningen sker, t.ex. en annan företagare, förutsatt att denna har nödvändig yrkeskunskap, utbildning och arbetslivserfarenhet.

På motsvarande sätt som i gällande bestämmelse närmare bestämmelser om innehållet i avtalet mellan utbildningsanordnaren och arbetsgivaren utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 a §. Inläring i arbetet. I lagen föreslås en ny 16 a § i vilken det föreskrivs om inläring i arbetet. Inläring i arbetet är ett etablerat begrepp för sådan annan utbildning än läroavtalsutbildning som är målinriktad och handledd och som ordnas på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter. Paragrafens 1 mom. ska innehålla denna vedertagna definition av inläring i arbetet.

Enligt den föreslagna bestämmelsen i 2 mom. i paragrafen ska en yrkesinriktad grundexamen som avläggs inom den grundläggande yrkesutbildningen inbegripa kunskande via inläring i arbetet, dvs. på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter. Inläring i arbetet är ett sätt att genomföra ut-

bildningen. Enligt 12 § 2 mom. i den gällande lagen omfattar en yrkesinriktad grundexamen yrkesinriktade studier och inläring i arbetet som stöder dem. Den nya bestämmelse som föreslås i 2 mom. ersätter den gällande bestämmelse om inläring i arbete som finns i 12 §.

Bestämmelsen i paragrafens 2 mom. begränsar den rätt som utbildningsanordnaren enligt 15 § har att besluta om sätten att genomföra utbildningen, eftersom en yrkesinriktad grundexamen inom grundläggande yrkesutbildning enligt 2 mom. alltid ska omfatta inläring i arbetet. I praktiken ska bestämmelsen i 2 mom. gälla sådan utbildning som ordnas på annat sätt än som läroavtalsutbildning, eftersom den utbildning som ordnas som läroavtalsutbildning redan på grund av dess karaktär alltid inbegriper inläring på arbetsplatsen i samband med praktiska arbetsuppgifter.

I de gällande grunderna för yrkesinriktade grundexamina fastställs att det ska ingå inläring i arbetet omfattande minst 20 studieveckor i varje examen. För att trygga den praktiska yrkesskicklighet som förutsätts är det således motiverat att bestämma en miniminivå för omfattningen av inläringen i arbetet.

Miniminivån gäller på lika grunder samtliga yrkesinriktade grundexamina som avläggs inom den grundläggande yrkesutbildningen, och därför är det motiverat att bestämma om minimiomfattningen av inläring i arbete inte ska ingå i en föreskrift av Utbildningsstyrelsen utan i en förordning av statsrådet. Paragrafens 2 mom. ska innehålla ett bemyndigande med stöd av vilket det genom förordning av statsrådet får föreskrivas om omfattningen av inläringen i arbete. Enligt den föreslagna bestämmelsen i statsrådets förordning ska en yrkesinriktad grundexamen inbegripa förvärvande av kunskande via inläring i arbetet omfattande minst 30 kompetenspoäng. Miniminivån för inläringen i arbete kan variera per examen och beroende på studerandens individuella val.

För närvarande pågår eller inleds det flera utvecklingsprojekt i syfte att utveckla den läroavtalsutbildning och inläring i arbete som gäller ungdomar. Syftet med projekten är att främja mångsidigare sätt att genomföra in-

inläring i arbete och utveckla kvaliteten på inläringen i arbete genom utbildningsanordnarens och arbetsplatsers samarbete samt att bedöma förutsättningarna för att ytterligare öka inläringen i arbete. Inom projekten utvecklas och tas i bruk modeller för att genomföra utbildning som en kombination av läroanstaltsformen och läroavtalsutbildningen. I projekten fästs särskilt uppmärksamhet vid styrningen av inläringen i arbete och kvaliteten på inläringen i arbete i förhållande till de krav på yrkesskicklighet som fastställts i examensgrunderna. Omfattningen av inläring i arbete och dess kvalitet ses över systematiskt. På basis av tidigare erfarenheter bedöms behovet att ändra bestämmelserna om inläring i arbete, bl.a. behovet att föreskriva om maximiomfattningen av inläring i arbete.

I paragrafens 3 mom. ska det ingå en bestämmelse som motsvarar 16 § och enligt vilken en studerande i regel inte står i ett arbetsavtalsförhållande till arbetsgivaren under inlärn timer i arbete. Vid inlärn timer i arbete krävs således inte något arbetsavtalsförhållande. Den studerande och arbetsgivaren kan dock komma överens särskilt om att ingå ett arbetsavtal, dvs. inlärn timer i arbetet kan även ske i ett arbetsavtalsförhållande.

17 §. Läroavtalsutbildning. Enligt gällande 2 mom. omfattar läroavtalsutbildningen inga obligatoriska studier i gymnastik, andra konst- och färdighetsämnen eller hälsokunskap. Bestämmelsen avviker från den gällande lagens bestämmelser i 12 § 2 mom. om gemensamma studier. Det föreslås att lagstiftningen i fråga om de gemensamma studierna ändras så att de delområden som hör till de gemensamma examensdelarna i framtiden fastställs genom förordning av statsrådet. På grund av denna ändring föreslås det att den nämnda bestämmelsen i 17 § 2 mom. i lagen ska strykas, men att en motsvarande bestämmelse ska ingå i statsrådets förordning.

Enligt statsrådets förordning ska de gemensamma examensdelarna innehålla upprätthållande av arbetsförmåga som ett nytt obligatoriskt mål för kunnandet. Upprätthållandet av arbetsförmågan utgör tillsammans med gymnastik och hälsokunskap ett av de obligatoriska målen för kunnandet för den examensdel som gäller kunnande som behövs i sam-

hället och arbetslivet. I förslaget till förordning föreslås att delområdena upprätthållande av arbetsförmåga, gymnastik och hälsokunskap inte ska vara obligatoriska inom läroavtalsutbildningen.

Andra konst- och färdighetsämnen ska ingå i examensdelen socialt och kulturellt kunnande som ett delområde inom konst och kultur. Enligt de föreslagna bestämmelserna i förordningen ska examensdelen i fråga innehålla mål för kunnande från minst ett av de delområden som hör till examensdelen, och som för närvarande är således inte delområdet för konst och kultur obligatoriskt heller inom läroavtalsutbildningen.

19 §. Studerandens skydd i arbetet. I paragrafen bestäms det om studerandens skydd i arbetet. I paragrafen tas in en bestämmelse där det anges, på motsvarande sätt som i gällande bestämmelse i 5 § 3 mom., att utbildningsanordnaren ska underrätta arbetsgivaren om den ansvar för skyddet i arbetet som avses i bestämmelsen.

21 §. Särskilda studiearrangemang. I paragrafen föreskrivs när avvikelser från bestämmelserna i denna lag eller från en förordning eller föreskrift som utfärdats med stöd av den kan göras även i fråga om annan undervisning än sådan specialundervisning som avses i 20 §. Enligt bestämmelsen kan en enskild studerande t.ex. helt eller delvis befrias från vissa examensdelar.

Enligt 1 mom. i den gällande paragrafen kan studierna delvis ordnas på annat sätt, om den studerande till någon del redan anses besitta sådana kunskaper och färdigheter som motsvarar de studier som ingår i examen. Bestämmelser om identifiering och erkännande av tidigare förvärvat kunnande finns i 30 § i lagen. Om det tidigare förvärvade kunnandet har identifierats och erkänts som en del av examen, innebär det i praktiken att denna examensdel också har avlagts helt eller delvis. Den gällande bestämmelsen i 1 punkten är i praktiken onödig och därför föreslås det att den stryks.

En bestämmelse som motsvarar den gällande 2 punkten ska tas in i 1 punkten i paragrafen. Enligt 2 punkten i den gällande paragrafen kan undervisningen delvis ordnas på annat sätt, om det med hänsyn till studerandens förhållanden och tidigare studier till nå-

gon del är oskäligt att den studerande ska slutföra de studier som examen omfattar. Med stöd av bestämmelsen kan en person t.ex. befrias från målen för kunnandet i fråga om det andra inhemska språket, om han eller hon inte avlagt studier i det andra inhemska språket i utbildningen som föregått yrkesutbildningen. I bestämmelsen görs vissa terminologiska ändringar, men i innehållet föreslås inga ändringar.

Enligt 3 punkten i den gällande paragrafen kan studierna delvis ordnas på annat sätt, om detta är motiverat av skäl som har samband med studerandens hälsotillstånd. Motsvarande bestämmelse tas in i 2 punkten i paragrafen.

23 §. Försök. Enligt 1 mom. i den gällande bestämmelsen kan undervisnings- och kulturministeriet bevilja tillstånd till ett sådant försök som behövs för att utveckla utbildningen enligt lagen om yrkesutbildning. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att man i ministeriets och Utbildningsstyrelsens beslutanderätt att bevilja försökstillstånd ska beakta de i denna regeringsproposition föreslagna ändringarna av rätten att besluta om examensstrukturen. Som en följd av riktlinjerna för reformen av examenssystemet föreslås i bestämmelsen också andra ändringar och ändringar som förtydligar bestämmelsen.

Enligt 1 mom. i förslaget kan undervisnings- och kulturministeriet eller Utbildningsstyrelsen bevilja tillstånd till ett sådant försök som behövs för att utveckla utbildningen enligt denna lag. Paragrafens 2 mom. ska innehålla närmare bestämmelser om de avvikelser som kräver tillstånd av ministeriet och de som kräver tillstånd av Utbildningsstyrelsen.

Den bestämmelse om allmänna krav vid beviljande av försökstillstånd som finns i 3 mom. i den gällande bestämmelsen ska flyttas till 1 mom. i paragrafen. Enligt denna bestämmelse kan försökstillstånd beviljas sådana utbildningsanordnare som har förutsättningar att genomföra försöket på ett sätt som motsvarar dess syften och utan att äventyra de studerandes utbildningsrelaterade rättigheter. Försökstillstånd kan endast beviljas en sådan utbildningsanordnare som redan har det i lagen avsedda tillståndet att ordna utbildning.

Även den gällande bestämmelsen i 4 mom. om försökstillståndets varaktighet ska tas in i 1 mom. i paragrafen. Enligt den bestämmelsen ska försökstillstånd alltid beviljas för viss tid, dock högst sex år.

Enligt 2 mom. i den gällande paragrafen kan med tillstånd av ministeriet i försök göras avvikelser från examensstruktur, examina och examensbenämningar, utbildningsprogram för examina, gemensamma studier och studiernas omfattning. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att det med tillstånd av undervisnings- och kulturministeriet kan göras avvikelser från examinas namn och kompetensområden, uppbyggnaden och omfattningen av examen samt omfattningen av annan utbildning som avses i 3 § i lagen.

Med tillståndet att avvika från examinas namn och kompetensområden avses ett tillstånd att ordna en sådan examen vars namn eller kompetensområde inom examen avviker från de examina som fastställs genom undervisnings- och kulturministeriets förordning. Trots avvikandet är det med tillstånd av ministeriet dock inte möjligt att avvika från de befintliga examenstyperna. De examina som får ordnas inom försök är yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina.

Enligt den föreslagna bestämmelsen kan göras avvikelser även från uppbyggnaden och omfattningen av examen samt omfattningen av annan utbildning som avses i 3 § i lagen. Avvikandet från uppbyggnaden av examen motsvarar det tillstånd i den gällande bestämmelsen som gäller avvikelse från examensstrukturen. Tillståndet att avvika från uppbyggnaden av examen avser ett tillstånd att avvika från de bestämmelser som gäller examens uppbyggnad och examensdelarnas omfattning som anges i 12 b § i lagen eller i den förordning av statsrådet som utfärdats med stöd av den. Inom försök är det även tillåtet att avvika från de olika examensdelarnas omfattning eller från de gemensamma examensdelarna, deras omfattning eller delområden.

Enligt den gällande bestämmelsen kan Utbildningsstyrelsen bevilja tillstånd till försök som avviker från grunderna för läroplanen. Enligt den föreslagna bestämmelsen i paragrafens 2 mom. kan det med tillstånd av Ut-

bildningsstyrelsen göras avvikelser från examensgrunderna och läroplansgrunderna. Avvikandet från examensgrunderna avser tillstånd att avvika från sådant som Utbildningsstyrelsen enligt 13 § ska fastställa i examensgrunderna. På motsvarande sätt som i den gällande bestämmelsen föreskrivs det i 2 mom. i paragrafen att en examen inom försöket alltid ska vara sådan till sitt syfte och innehåll att den ger det kunnande och den yrkesskicklighet som krävs för examen samt behörighet för fortsatta studier.

Inom försök som gäller de förberedande utbildningar som avses i 3 § 2 mom. i lagen och den utbildning i huslig ekonomi som avses i 3 mom. kan det med tillstånd av ministeriet göras avvikelser från utbildningens omfattning, och med tillstånd av Utbildningsstyrelsen göras avvikelser från läroplansgrunderna.

På motsvarande sätt som i den gällande bestämmelsen föreskrivs det i 3 mom. i paragrafen att de utbildningsanordnare som deltar i ett försök ska väljas efter ansökan. I försöket tas ett behövligt antal utbildningsanordnare med så att målsättningen för försöket kan uppnås. Vid valet beaktas utbildningsanordnarnas representativitet i regionalt och språkligt hänseende, om det är motiverat med hänsyn till omfattningen av och syftet med försöket.

Genomförandet av försöket förutsätter oftast att det för försöket fastställs särskilda examensgrunder eller grunder för läroplanen. I paragrafens 4 mom. föreskrivs det att Utbildningsstyrelsen ska bestämma om de examensgrunder eller grunder för läroplanen som ska iakttas i försöket. I de examensgrunder som ska iakttas i försöket bestämmer Utbildningsstyrelsen om det som anges i 13 § i lagen. Övrigt som gäller ordnandet av försöket bestäms i försökstillståndet genom undervisnings- och kulturministeriets eller Utbildningsstyrelsens beslut.

4 kap. **Bedömning**

Bestämmelser om bedömningen av den studerande finns i 25, 25 a, 25 b och 25 c § i lagen om yrkesutbildning. Bestämmelser om bedömning finns även i 10, 11, 11 a och 12 § i förordningen om yrkesutbildning, och be-

stämmelser om olika betyg som ges den studerande i 13 § och 15 § i förordningen. Med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 16 § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning ska inom yrkesinriktad vuxenutbildning tillämpas de bestämmelser i 25 § 1 och 3 mom. i lagen om yrkesutbildning som gäller bedömning av den studerande samt de bestämmelser i 25 c § som gäller omprövning av bedömning och de bestämmelser på förordningsnivå som utfärdats med stöd av dem.

Till följd av riktlinjerna för reformen av examenssystemet föreslås att de ovan nämnda bestämmelserna om bedömning av den studerande ändras. Bestämmelserna ska även förtydligas och ändras lagtekniskt på så sätt att de bestämmelser som gäller bedömningen och vissa av den studerandes rättigheter ska överföras från förordningen eller från Utbildningsstyrelsens föreskrift till lagnivå. Även de bemyndiganden att utfärda förordningar och meddela föreskrifter som ingår i bestämmelserna ska ses över på så sätt att de motsvarar kraven i grundlagen.

Det föreslås att terminologin i bestämmelserna om bedömning ändras så att begreppet bedömning av studieprestationer inte längre används i samband med bedömning. I och med ändringen betonas att den kompetensbaserade synvinkeln vid bedömningen av kunnandet hos den studerande syftar till att övergå från en bedömning av enskilda studieprestationer till en bedömning av mer omfattande helheter av kunnande som ska motsvara arbets- och verksamhetsprocesserna inom arbetslivet.

Syftet är också att göra skillnaden mellan bedömningen av inläringen och kunnandet tydligare. Bedömningen av inläringen innefattar det stöd och den handledning som den studerande behöver för att uppfylla kraven på yrkesskicklighet och uppnå målen för kunnandet. Med bedömning av inläring avses uppföljning och bedömning av hur kunnandet utvecklas under studierna samt den respons om utvecklingen som ska ges den studerande. Bedömningen av kunnandet innebär å sin sida att man bedömer om den studerande behärskar de krav på yrkesskicklighet och de mål för kunnandet som anges i examensgrunderna. Vid bedömningen av kunnandet

bedömer man nivån på kunnandet, och i regel ges ett vitsord enligt en bedömningsskala.

24 a §. Principer för bedömning av den studerandes inläring och kunnande. I lagen föreslås en ny paragraf med bestämmelser om principerna för bedömning av den studerandes inläring och kunnande. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar delvis den gällande bestämmelsen i 25 § 1 mom., men även sådana mål för bedömningen om vilka det tidigare har föreskrivits genom förordning av statsrådet eller genom en föreskrift av Utbildningsstyrelsen ska tas in i lagen.

I paragrafens 1 mom. ska det ingå bestämmelser om allmänna mål för bedömningen av den studerande. Syftet med bedömningen är enligt den föreslagna bestämmelsen att handleda och uppmuntra de studerande i deras studier, utveckla deras förutsättningar att utvärdera sig själva, ge information om de studerandes kunnande samt säkerställa att kraven på yrkesskicklighet och målen för kunnandet i examensgrunderna eller grunderna för läroplanen uppnås. Genom bedömningen får inte bara den studerande, utan också utomstående instanser, som t.ex. arbetsgivare, information om substansen i kunnandet och dess nivå. Informationen om den studerandes kunnande behövs dessutom inom fortsatta studier.

I paragrafens 2 mom. ska det ingå bestämmelser om allmänna principer för genomförandet av bedömningen av den studerande. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska den studerandes inläring och kunnande bedömas mångsidigt. I jämförelse med den gällande bestämmelsen ska omnämmandet om bedömningen av den studerandes arbete strykas. Detta innebär dock inte en innehållsmässig ändring, eftersom bedömningen av inläring och kunnande även omfattar bedömning av den studerandes arbete.

Även den gällande bestämmelsen om att den studerandes inläring och kunnande ska bedömas tillräckligt ofta under utbildningen, som finns i 10 § i förordning om yrkesutbildning, ska tas in i 2 mom. i paragrafen. Den studerandes inläring och kunnande ska bedömas tillräckligt ofta under studierna för att den studerande ska veta vad som ännu krävs för att uppfylla de krav på yrkesskicklighet och de mål för kunnandet som fastställts i

examensgrunderna. Bedömningen av kunnandet borde göras så snart som möjligt efter att den studerande har haft möjlighet att förvärva den yrkesskicklighet och uppnå de mål för kunnandet som anges i examensgrunderna.

24 b §. Bedömning av inläringen. I lagen föreslås en ny 24 b § där det ska föreskrivas om bedömningen av inläringen och om de instanser som ska svara för bedömningen av inläringen. I paragrafens 1 mom. ska det föreskrivas om sättet att genomföra bedömningen av inläringen. Enligt den föreslagna bestämmelsen bedöms den studerandes inläring genom att den studerande ges muntlig eller skriftlig respons. Med bedömning av inläring avses uppföljning och bedömning av hur den studerandes kunnande utvecklas under studierna samt den respons om utvecklingen av kunnandet som i regel ges den studerande i ord. Bedömningen av inläringen avser inte beslut om vitsordet för en examensdel och inverkar inte på det vitsord som antecknas i examensbetyget. Omprövning i fråga om bedömningen av inläringen kan inte sökas på det sätt som föreskrivs i 25 c §.

I paragrafens 2 och 3 mom. bestäms om de instanser som svarar för bedömningen av inläringen. I regel hör uppgiften att bedöma den studerandes inläring till den lärare som ansvarar för undervisningen. En bestämmelse om detta föreslås i 2 mom. Under inläringen i arbetet är det viktigt att den studerande får respons även av arbetsplatshandledaren om hur hans eller hennes kunnande utvecklas. Enligt bestämmelsen i 2 mom. i paragrafen ska även en av arbetsgivaren utsedd person bedöma den studerandes inläring i arbetet.

I paragrafens 3 mom. ska det föreskrivas om vem som ansvarar för bedömningen av inläring inom läroavtalsutbildningen. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska inläringen av de teoretiska studierna bedömas av läraren som ansvarar för undervisning och inläringen i den utbildning som sker på en arbetsplats av en person som utses av arbetsgivaren.

25 §. Bedömning av den studerandes kunnande. I den gällande 25 § föreskrivs det om de allmänna principerna för bedömningen av studerande och om yrkesprov. Bestämmelsen innehåller också flera bemyndiganden för

statsrådet och Utbildningsstyrelsen att utfärda förordningar och meddela föreskrifter.

Det föreslås att bestämmelserna i paragrafen förtydligas. Bestämmelserna om de allmänna principerna för bedömningen av studerande ska flyttas till den nya 24 a §, och i 25 § ska det föreskrivas om sådant som gäller genomförandet av bedömningen av den studerandes inläring samt givandet av vitsord. De övriga bemyndigandena att utfärda förordningar och meddela föreskrifter ska flyttas till andra paragrafer. Bestämmelser om erkännande av tidigare förvärvat kunnande ska finnas i 30 § i lagen och om studieframsteg och höjning av vitsord ska finnas i den nya 25 d § i lagen. Bestämmelser om betyg som ges den studerande ska finnas i den nya 25 e §, i en förordning som utfärdas med stöd av den och i en föreskrift av Utbildningsstyrelsen.

I paragrafens 1 mom. ska det föreskrivas om sättet att genomföra bedömningen av den studerandes inläring. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska den studerandes kunnande bedömas genom att kunnandet jämförs med det kunnande som anges i examensgrunderna eller grunderna för läroplanen. Tidigare har det bestämts om detta i en föreskrift av Utbildningsstyrelsen. Bestämmelser om bedömningen av kunnandet i en examensdel, dvs. bedömningsobjekt, bedömningskriterier och sätten för påvisande av yrkesskickligheten finns i examensgrunderna.

I paragrafens 2 mom. ska ingå en bestämmelse om att yrkesprov kan användas för bedömning av inläring. Det föreslås att ordalydelsen i bestämmelsen preciseras, men den föreslagna bestämmelsen ska överensstämma med innehållet i motsvarande bestämmelse i 2 mom. i paragrafen.

Syftet med ändringen av ordalydelsen i bestämmelsen om yrkesprov är att betona att yrkesproven är det primära sättet att bedöma den studerandes yrkeskunnande. Yrkesprov kan användas för bedömning av alla yrkesinriktade examensdelar. Även valfria examensdelar kan bedömas genom yrkesprov, om examensdelarna är av yrkesinriktad natur. Kraven på yrkesskicklighet i de yrkesinriktade examensdelarna bedöms antingen helt eller delvis genom yrkesprov. Vid behov kan även annan bedömning användas vid bedöm-

ningen av kunnande. Om det även har använts annan bedömning vid bedömningen av en examensdel, ges vitsordet för examensdelen på basis av denna bedömning av kunnandet samt yrkesproven. I examensgrunderna fastställer Utbildningsstyrelsen objekten och kriterierna för bedömningen.

De helheter för vilka det ska ges vitsord på basis av bedömningen av kunnandet definieras i 3 mom. i paragrafen. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska vitsorden för examensdelarna, yrkesproven, de gemensamma examensdelarnas delområden samt för studieprestationerna i sådan annan utbildning som avses i 3 § ges på basis av bedömning av kunnandet. Vitsordet för en gemensam examensdel ska omfatta både examensdelen och dess delområden. Vitsorden för examensdelarna ska antecknas i avgångsbetyget, vitsorden för yrkesproven ska antecknas i yrkesprovsbetyget och vitsorden för de gemensamma examensdelarnas delområden ska antecknas i studieregisterutdraget eller i en motsvarande handling. I betyget ska inte antecknas vitsord för andra helheter än de som anges i bestämmelsen. På motsvarande sätt kan omprövning av bedömningen av kunnandet samt om höjning av godkänt vitsord endast begäras för dessa helheter.

Det kunnande som gäller kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet i den helhet som ska bedömas kan visas på en gång eller i flera delar. Om kunnandet visas i flera delar, ges vitsordet för examensdelen på basis av dessa delar. Bestämmelser om beslut i fråga om bedömningen av kunnande finns i 25 b § i lagen.

I paragrafens 3 mom. ska det dessutom anges, på motsvarande sätt som i gällande bestämmelse i 3 mom. om bemyndigande, att det utfärdas bestämmelser om skalan för bedömningen av kunnandet genom förordning av statsrådet. Bestämmelserna om bedömningskalan finns i 10 § i förordningen. Det föreslås att bestämmelserna i förordningen ändras så att muntlig bedömning inom specialundervisning är möjlig även i fråga om annat kunnande än sådant som har visats genom yrkesprov. I övrigt föreslås inga ändringar i innehållet i bestämmelserna om bedömningsskalan i 10 § i förordningen.

I paragrafens 4 mom. ska det föreskrivas om utbildningsanordnarens skyldighet att utarbeta en plan för genomförandet av bedömningen och för de metoder som används vid bedömningen av kunnandet. För närvarande bestäms det genom en föreskrift av Utbildningsstyrelsen om skyldigheten att utarbeta en bedömningsplan som gäller innehållet i läroplanen samt i 25 a § i lagen till de delar det gäller yrkesprov. Det föreslås att samtliga bestämmelser om skyldigheten att utarbeta en bedömningsplan höjs från Utbildningsstyrelsens föreskrift till lagnivå.

Enligt den föreslagna bestämmelsen ska utbildningsanordnaren planera genomförandet av bedömningen av examensdelarna samt sätten för bedömningen av kunnandet. Med genomförandet av bedömningen avses bl.a. att fatta beslut om huruvida kunnandet i en examensdel eller i någon annan helhet som ska bedömas bör visas på en gång eller i flera delar. Det ska också vara möjligt att avlägga ett yrkesprov i flera examensdelar samtidigt. När det gäller metoderna för bedömningen ska det i planen bl.a. fattas beslut om vilka delar av examensdelens yrkeskunnande som ska bedömas genom yrkesprov och vilka som ska bedömas på andra sätt. I fråga om genomförandet och bedömningen av yrkesproven ska det organ som svarar för planeringen och genomförandet av yrkesprov godkänna planen i enlighet med 25 a § i lagen.

25 a §. Organ som svarar för planeringen och genomförandet av yrkesprov. I paragrafens 2 mom. föreskrivs det om de uppgifter som hör till det organ som svarar för planeringen och genomförandet av yrkesprov. Det föreslås att bestämmelsens ordalydelse preciseras, men innehållsmässigt ska organets uppgifter inte ändras.

25 b §. Beslut om bedömningen av kunnandet. Enligt rubriken och ordalydelsen i den gällande bestämmelsen föreskrivs det i bestämmelsen om beslut om bedömning. I praktiken föreskrivs det i paragrafen både om beslut om bedömning av kunnande och om de ansvariga instanser som ska bedöma den studerandes inläring i olika situationer. På grund av ordalydelsen i paragrafen blir det dock oklart när det är fråga om bedömning av kunnande och när om bedömning av inläring.

Det föreslås att bestämmelserna om beslut om bedömning av kunnande och om bedömning av inläring förtydligas. I 25 b § i lagen sammanställs bestämmelserna om beslut om bedömning av kunnande, medan bestämmelserna om bedömning av inläring flyttas till den nya 24 b § i lagen.

Besluten om bedömningen av den studerandes studieprestationer och kunnande fattas enligt 1 mom. i den gällande paragrafen av den lärare som svarar för undervisningen i de studier som ska bedömas eller, om lärarna är många, av lärarna gemensamt. Paragrafens 1 mom. ska innehålla en motsvarande bestämmelse enligt vilken den lärare som svarar för undervisningen eller, om lärarna är många, lärarna gemensamt ska besluta om bedömningen av examensdelen, de gemensamma examensdelarnas delområden samt sådan annan utbildning som avses i 3 §.

I paragrafens 2 mom. ska det föreskrivas om de beslut som gäller bedömningen av yrkesproven. Bestämmelsen gäller beslut om vitsord för yrkesprov. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar den gällande bestämmelsen. Angående bedömningen av yrkesprov beslutar de lärare och företrädare för arbetslivet som utsetts av det organ som avses i 25 a § gemensamt eller var för sig. Enligt 25 a § 2 mom. i lagen ska det organ som svarar för planeringen och genomförandet av yrkesprov för yrkeskunnandet besluta om bedömnarna av yrkesproven. Både lärare och företrädare för arbetslivet kan bedöma yrkesprov. Läraren och företrädaren för arbetslivet kan genomföra bedömningen gemensamt eller var för sig enligt beslut av det organ som avses i 25 a §. Organet beslutar också om antalet bedömare.

Paragrafens 2 mom. ska dessutom innehålla en bestämmelse som gäller de beslut om bedömning som fattas i situationer där bedömningen av hur kraven på yrkesskicklighet inom en yrkesinriktad examensdel uppfylls även sker på annat sätt än via yrkesprov. Besluten om detta fattas i sådana fall av den lärare eller, om lärarna är många, av de lärare gemensamt som ansvarar för undervisningen eller för de teoretiska studierna i läroavtalsutbildningen. För bedömningen som sker på annat sätt ges dock inget separat vitsord i betyget, och det kan inte heller separat begäras

omprövning av sådan bedömning. Vitsordet i avgångsbetyget ska omfatta både yrkesprov och annan bedömning. Beslutet om vitsordet för en examensdel i avgångsbetyget ska enligt 1 mom. fattas av den lärare eller de lärare gemensamt som ansvarar för undervisningen i examensdelen, och omprövning av vitsordet kan begäras i enlighet med 25 c §.

I den gällande paragrafens 1 mom. föreskrivs också om den bedömning av utbildning som ordnas på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter. Den bedömning som avses i bestämmelsen innefattar dock inte beslut om bedömning av kunnande, utan gäller bedömningen av den studerandes inläring. Bestämmelserna om de instanser som ska svara för bedömningen av inläring ska enligt förslaget finnas i den nya 24 b §.

I 2 mom. i den gällande paragrafen föreskrivs om bedömningen inom läroavtalsutbildningen. Även den bestämmelsen gäller i praktiken bedömning av inläring, och inte beslut om bedömning av kunnande, och därför föreslås att även bestämmelserna om den bedömning av inläring som görs inom läroavtalsutbildningen ska flyttas till den nya 24 b §.

I gällande 25 b § 2 mom. finns en bestämmelse om läroavtalsutbildning enligt vilken utbildningsanordnaren beslutar om sammanställandet av bedömningen av de teoretiska studierna och bedömningen av den utbildning som sker på en arbetsplats. Bestämmelsen om beslut om sammanställande av bedömning föreslås bli upphävd, och därmed ska besluten om bedömning av kunnande inom läroavtalsutbildning samt om de vitsord som ska ges i avgångs- och yrkesprovsbetyget på basis av den fattas i enlighet med de föreslagna bestämmelserna i 1 och 2 mom. i paragrafen.

Paragrafens 3 mom. motsvarar den gällande bestämmelsen.

25 c §. Omprövning av bedömningen av kunnandet. I paragrafen föreskrivs om omprövning av bedömningen av kunnandet. I paragrafens 1 mom. ska det på motsvarande sätt som i den gällande bestämmelsen föreskrivas om den studerandes rätt att få veta hur bedömningsgrunderna har tillämpats på bedömningen av hans eller hennes kunnande.

Förfarandet fastställs genom förordning av statsrådet.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om den studerandes rätt att begära omprövning av ett beslut som gäller bedömning av kunnandet. Omprövning kan begäras av de i 25 § 3 mom. definierade helheter för vilka det ges vitsord. Som för närvarande ska den studerande kunna begära omprövning muntligen eller skriftligen. Enligt den gällande bestämmelsen kan omprövning begäras hos rektorn eller hos den lärare som gjort bedömningen eller hos någon annan person som fattat beslut om bedömningen. Det föreslås att ordalydelsen i bestämmelsen preciseras så att det förutom hos rektorn ska vara möjligt att begära omprövning även hos den person eller de personer som fattat beslut om bedömningen, om beslutet om bedömningen av kunnandet har fattats av flera personer gemensamt.

Som hittills i bestämmelsen ska begäran om omprövning göras inom 14 dagar från den tidpunkt då den studerande har haft möjlighet att få veta resultaten av bedömningen samt hur bedömningsgrunderna har tillämpats på honom eller henne.

I den gällande paragrafens 3 mom. föreskrivs om omprövning av bedömning inom läroavtalsutbildning. Det föreslås att bestämmelsen slopas som onödigt på grund av att arbetsgivaren inte i praktiken gör sådana bedömningar av kunnandet av vilka det är möjligt att begära en omprövning enligt 25 c §. Inom läroavtalsutbildning ska 2 mom. i paragrafen tillämpas, och enligt det ska omprövning begäras hos rektorn eller hos den som enligt 25 b § fattat beslut om bedömningen.

I 3 mom. i paragrafen föreskrivs om den studerandes rätt att kräva omprövning av ett beslut som fattats på basis av en sådan begäran om omprövning som avses i 2 mom. Bestämmelsen motsvarar bestämmelsen i den gällande paragrafens 4 mom.

25 d §. Omtagning av påvisande av kunnande och höjning av vitsord. Enligt gällande 25 § 3 mom. föreskrivs om studieförframt och höjning av vitsord genom förordning av statsrådet. Enligt 12 § i förordningen om yrkesutbildning bestäms i läroplanen om de studier och yrkesprov som måste slutföras med godkänt resultat för att den studerande

ska kunna gå vidare i studierna. En studerande som inte har slutfört dessa studier eller yrkesprov med godkänt resultat ska ges möjlighet att visa att han eller hon har förvärvat sådant kunnande som gör det möjligt att gå vidare i studierna. Även en studerande som inte med godkänt resultat har slutfört de studier eller yrkesprov som hör till examen, eller som vill höja sitt vitsord, ska ges möjlighet att ta om sin prestation eller höja vitsordet.

Det föreslås att bestämmelsen överförs från förordningen till lagnivå, eftersom bestämmelsen i fråga gäller den studerandes rätt att ta om en underkänd prestation och att höja ett vitsord. I den föreslagna paragrafens 1 mom. ska det föreskrivas om möjligheten att ta om påvisandet av kunnandet och att höja ett godkänt vitsord. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska utbildningsanordnaren ge möjlighet att ta om påvisandet av kunnandet, om den studerandes kunnande bedöms som underkänt. Utbildningsanordnaren ska ge möjlighet att även höja ett sådant godkänt vitsord som har getts på basis av bedömning av kunnandet. Det godkända vitsordet kan höjas endast i fråga om de helheter som definieras i 25 § 3 mom. för vilka det ges vitsord.

Examensgrunderna eller utbildningsanordnarens läroplan kan innehålla krav om att examensdelar eller helheter mindre än dem ska avläggas i en viss ordning för att studierna ska kunna gå vidare. Den bestämmelse som föreslås i 2 mom. i paragrafen gäller sådana situationer där den studerandes kunnande har bedömts som underkänt och den studerande inte kan gå vidare med sina studier på grund av ett krav om i vilken ordning studierna ska genomföras. Om det inte är möjligt att ordna sådan omtagning av påvisandet av kunnandet som avses i 1 mom. i paragrafen eller inte ändamålsenligt att ordna tillräckligt snabbt, ska utbildningsanordnaren enligt bestämmelsen ge den studerande möjlighet att på annat sätt visa sådant kunnande som gör det möjligt att gå vidare i studierna. Bestämmelsen motsvarar till innehållet bestämmelsen i 12 § 1 mom. i förordningen om yrkesutbildning.

25 e §. Betyg. Enligt gällande 25 § 3 mom. föreskrivs genom förordning av statsrådet om examensbetyg och andra betyg som ges den studerande. I 13 § i förordningen om yrkes-

utbildning bestäms om examensbetyg, skiljebetyg, betyg över slutförd utbildning och betyg över slutförda studier. I 14 § i förordningen föreskrivs om betyg som ges i läroavtalsutbildning.

Det föreslås att bestämmelserna om betyg delvis ska överföras från förordningen till lagnivå, eftersom bestämmelserna gäller den studerandes rätt att få betyg över den examen eller utbildning som han eller hon har avlagt. I lagen föreslås en ny 25 e § om den studerandes rätt att få betyg. Tillståndets innehåll ska fortsättningsvis bestämmas genom en förordning och i en föreskrift av Utbildningsstyrelsen.

Enligt paragrafens 1 mom. ska utbildningsanordnaren ge den studerande ett examensbetyg efter att den studerande med godkänt resultat har avlagt de examensdelar som krävs för examen. Bestämmelsen motsvarar den gällande bestämmelsen i 13 § 1 mom. i förordningen. I bestämmelsen ska inte avläggandet av yrkesprov nämnas särskilt, eftersom examensdelarnas avläggande med godkänt resultat även förutsätter att de yrkesprov som ingår i examensdelen ska avläggas med godkänt resultat. Examensbetyg kan också ges en studerande som i studierna följt sådana särskilda studiearrangemang som avses i 21 §.

Enligt 2 mom. i paragrafen ska utbildningsanordnaren ge den studerande ett betyg över slutförd utbildning när den studerande har genomgått sådan annan utbildning som avses i 3 § i lagen. I 3 § 2 punkten i lagen föreskrivs om sådana utbildningar som förbereder för den grundläggande yrkesutbildningen, och i 3 mom. föreskrivs om utbildning i huslig ekonomi. Bestämmelsen motsvarar till innehållet bestämmelsen i 13 § 3 mom. i den gällande förordningen.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs om givande av betyg till en sådan studerande vars studier av någon orsak avbryts innan examen är avlagd eller annan i 3 § avsedd utbildning är slutförd. Bestämmelsen ersätter bestämmelsen om skiljebetyg i 13 § 2 mom. i förordningen, men det betyg som ges en person som avbrutit sina studier ska dock inte längre benämnas skiljebetyg. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska utbildningsanordnaren ge den studerande *ett betyg över avlagda exa-*

mensdelar, om den studerande säger upp sin studieplats före examen har avlagts. På motsvarande sätt bör den studerande ges ett betyg över genomförda studier då den studerande säger upp sin studieplats innan sådan annan utbildning som avses i 3 § har slutförts.

Enligt den föreslagna bestämmelsen i 3 mom. ska ett betyg över avlagda examensdelar eller över genomförda andra studier som avses i 3 § även ges under studiernas gång, om den studerande begär det. Till den delen motsvarar bestämmelsen den bestämmelse som finns i 13 § 4 mom. i förordningen.

Betyget över avlagda examensdelar ges i syfte att intyga det kunnande som den studerande har förvärvat hittills. Den studerande kan t.ex. använda betyget som ett verktyg vid identifieringen av tidigare förvärvat kunnande.

Bevisandet av att studierna har avbrutits kan även ha betydelse för beviljandet av vissa socialtrygghetsförmåner. Exempelvis enligt 2 kap. 11 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa betraktas en persons studier som heltidsstudier tills personen bevisligen har slutfört sina studier. En person anses bevisligen ha slutfört sina studier när han eller hon har sagt upp sin studieplats eller har avlagt en yrkesinriktad delexamen och inte fortsätter med studierna. Utöver det betyg som ska ges över avlagda examensdelar ska därför utbildningsanordnaren på den studerandes begäran även ge en skriftlig redogörelse för att den studerande har avbrutit sina studier eller sagt upp sin studieplats.

I paragrafens 4 mom. föreslås ett bemyndigande enligt vilket närmare bestämmelser om innehållet i betyg och undertecknandet av dem samt om bilagorna till betygen föreskrivs genom förordning av statsrådet. Med innehåll i betyg avses de centrala uppgifter som ska framgå av betyget. Enligt det utkast till förordning som bifogas till regeringspropositionen ska ett examensbetyg som hittills innehålla ett avgångsbetyg och ett yrkesprovsbetyg. Betyget över avlagda examensdelar ska innehålla ett betyg över examensdelarna och ett betyg över de yrkesprov som den studerande har avlagt. Examensbetyget ska innehålla de avlagda examensdelarna och vitsorden för dem, medan betyget över yr-

kesprov ska innehålla de avlagda yrkesproven och vitsorden för dem. De prestationer som är mindre än en examensdel ska antecknas i studieregisterutdraget eller i en motsvarande handling.

Enligt bestämmelsen om bemyndigande ska det genom en förordning av statsrådet även bestämmas om de bilagor som ska bifogas till de betyg som ges studerande. I bilagorna preciseras de uppgifter som framgår av betyget. Enligt det utkast till förordning som bifogas till regeringspropositionen ska till betyget bifogas ett utdrag ur studieregistret eller någon annan motsvarande utredning av vilken det framgår den studerandes avlagda delområden i de gemensamma examensdelarna och bedömningen av kunnandet i dem samt övriga eventuella avlagda studiehelheter som är mindre än en examensdel och som inte framgår av examensbetyget eller övriga betyg. Uppgifter om de avlagda helheter som är mindre än en examensdel kan behövas t.ex. i samband med identifiering och erkännande av tidigare förvärvat kunnande samt vid ansökning till fortsatta studier.

Paragrafens 4 mom. ska även innehålla ett bemyndigande för Utbildningsstyrelsen att bestämma om de uppgifter som ska antecknas i betygen och bilagorna till dem. Med tanke på betygens jämförbarhet är det viktigt att de tekniska uppgifter som antecknas i betygen bestäms enhetligt genom en föreskrift av Utbildningsstyrelsen.

Bemyndigandet att föreskriva om betyg genom en förordning av statsrådet ingår i 25 § 3 mom. i den gällande lagen, och enligt hänvisningsbestämmelsen i 16 § 2 punkten i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning ska den bestämmelsen tillämpas även på den yrkesinriktade vuxenutbildningen. I lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning föreslås dock inte någon hänvisningsbestämmelse till den nya 25 e §, utan bestämmelserna om betyg ska tas in i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

5 kap. Studerandens rättigheter och skyldigheter

27 a §. Tillgänglighet och förutsättningar för antagning som studerande. Enligt 13 § 2 mom. i den gällande lagen beslutar Utbild-

ningsstyrelsen i samband med grunderna för läroplanen vid behov även om de krav på hälsotillståndet som hänför sig till examina. Enligt lagens 27 a § får en omständighet i anslutning till sökandens hälsotillstånd eller funktionsförmåga inte vara ett hinder för antagning som studerande. Som studerande kan dock inte antas den som på grund av hälsotillstånd eller funktionsförmåga inte kan genomföra praktiska uppgifter eller inläring i arbetet i anslutning till studierna, om kraven i 32 § på säkerhet vid studierna så förutsätter och om detta hinder inte kan undanröjas med rimliga åtgärder. Kraven på säkerhet hör samman med de s.k. SORA-bestämmelserna som syftar till att säkerställa att den studerande är lämplig för praktiska uppgifter i en bransch.

Enligt lagens 32 § 4 mom. föreskrivs det genom förordning av statsrådet närmare om de studier på vilka kraven på hälsotillstånd och funktionsförmåga kan tillämpas. Bestämmelser om de yrkesinriktade grundexamina eller de utbildningsprogram för yrkesinriktade grundexamina på vilka lagens 32 § tillämpas finns i 16 § i förordningen om yrkesutbildning. I praktiken har bemyndigandet i lagens 13 § 2 mom. för Utbildningsstyrelsen att besluta om kraven på hälsotillstånd endast gällt sådana studier som anges genom förordning.

I lagens 27 a §, som reglerar tillgänglighet och val av studerande, föreslås det ett nytt 4 mom. som ska innehålla ett bemyndigande för Utbildningsstyrelsen att bestämma om de krav på hälsotillståndet som hänför sig till de studier som avses i 32 § och som närmare anges genom förordning. Till innehållet motsvarar bestämmelsen bemyndigandet i 13 § 2 mom. i den gällande lagen, men ordalydelsen i bestämmelsen preciseras så att den motsvarar bestämmelsens faktiska tillämpningsområde.

Även andra studier som innehåller krav på säkerhet än sådana som anges genom förordning kan vara förenade med praktiska begränsningar som hänför sig till de studerandes hälsotillstånd eller funktionsförmåga. Precis som för närvarande ska Utbildningsstyrelsen kunna ge sådana riktgivande rekommendationer om kraven på hälsotillstånd

som gäller även andra studier än sådana som avses i 32 § i lagen.

28 §. Rätt till en trygg studiemiljö. I paragrafens 3 mom. föreskrivs om utbildningsanordnarens skyldighet att utarbeta en plan för att skydda de studerande mot våld, mobbning och trakasseri och en plan för användning av disciplinära åtgärder och för de tillhörande förfaringssätten. Enligt den gällande bestämmelsen ska Utbildningsstyrelsen i grunderna för läroplanen ge bestämmelser om hur dessa planer ska utarbetas. Enligt förslaget ska det inte längre nämnas i bestämmelsen att bestämmelser om utarbetandet av planerna ska ges i grunderna för läroplanen. Efter den föreslagna ändringen kommer dessa bestämmelser att ges i form av separata föreskrifter.

29 §. Rätt till undervisning och till studiehandledning. Enligt gällande 29 § har en studerande rätt att få undervisning enligt läroplanen samt studiehandledning. Med stöd av det bemyndigande som ingår i paragrafen föreskrivs närmare om studiehandledningen genom förordning. Enligt 4 § i förordningen om yrkesutbildning omfattar studiehandledningen för de studerande personlig handledning och annan behövlig studiehandledning. I paragrafen sägs det också att det bestäms om studiehandledningen i utbildningsanordnarens läroplan. Enligt 12 § 2 mom. i den gällande lagen omfattar en yrkesinriktad grundexamen bl.a. också studiehandledning. I studier som leder till en yrkesinriktad grundexamen ska det enligt ett statsrådsbeslut ingå studiehandledning omfattande minst 1,5 studieveckor.

Det föreslås att bestämmelserna om studiehandledning preciseras. Avsikten är att bestämmelserna om studiehandledning lyfts upp från förordningsnivå till lagnivå. Dessutom ska till lagen fogas en ny 29 a § som ska innehålla bestämmelser om den studerandes personliga studieplan.

Enligt 1 mom. har den studerande rätt att få sådan undervisning och handledning som gör det möjligt att uppnå kraven på yrkesskicklighet och målen för kunskandet i examensgrunderna eller grunderna för läroplanen. Med handledning avses i bestämmelsen sådan handledning i anslutning till undervisningen och utbildningen på en arbetsplats där

ansvaret ligger på alla som deltar i undervisningsarbetet, dvs. lärarna, och de personer som svarar för den studerandes handledning på arbetsplatsen.

Bestämmelsen innebär inte att en enskild studerande har subjektiv rätt att få undervisning och handledning i vilken utsträckning som helst. Bestämmelsen ålägger dock utbildningsanordnaren att erbjuda på ett ändamålsenligt sätt ordnad undervisning och handledning i tillräcklig omfattning så att den studerande kan anses ha möjlighet att uppnå de krav på yrkesskicklighet och de mål för kunskandet som anges i examensgrunderna eller grunderna för läroplanen. Enligt 15 § i lagförslaget beslutar utbildningsanordnaren om det sätt på vilket utbildningen genomförs. Enligt en bestämmelse som föreslås i förordningen ska utbildningsanordnaren i sin läroplan besluta om sätten att genomföra utbildningen.

I 2 mom. ska det ingå en bestämmelse som motsvarar 4 § 1 mom. i den gällande förordningen om yrkesutbildning. Enligt momentet ska de studerande ha rätt till personlig och annan behövlig studiehandledning. Studiehandledning ingår i hela läroanstaltens och varje lärares undervisningsarbete. Huvudansvaret för planeringen av studiehandledning ligger på studiehandledaren.

I de studier som leder till en yrkesinriktad grundexamen ska det enligt det statsrådsbeslut som gäller examinas uppbyggnad ingå studiehandledning omfattande minst 1,5 studieveckor. När statsrådsbeslutet har upphävts kommer studiehandledningens omfattning inte längre att anges i studieveckor eller på annat sätt, eftersom det inte är möjligt att ange studiehandledningens omfattning i kompetenspoäng. Enligt den bestämmelse som föreslås i förordningen ska utbildningsanordnaren besluta om studiehandledningen i sin läroplan.

29 a §. *Den studerandes personliga studieplan.* Till lagen fogas en ny 29 a § som ska innehålla bestämmelser om den studerandes personliga studieplan. För närvarande finns bestämmelser om den personliga studieplanen i de examensgrunder som fastställs genom föreskrifter av Utbildningsstyrelsen. Utvecklandet av flexibla och individuella stu-

die- och examensvägar accentuerar vikten av en personlig studieplan för den studerande.

Enligt förslaget till 1 mom. ska utbildningsanordnaren tillsammans med den studerande göra upp en personlig studieplan utifrån den studerandes individuella mål och val. Den personliga studieplanen ska göras upp när studierna börjar och den ska enligt behov uppdateras under studietiden. Den personliga studieplanen ska i allmänhet göras upp av den studerande tillsammans med läraren och vid behov studiehandledaren. Till den del studierna eller påvisandet av kunskandet sker på en arbetsplats ska även arbetsgivaren eller en person som utses av arbetsgivaren vid behov delta i uppgörandet av studieplanen.

Med tanke på jämlikheten mellan de studerande är det viktigt att alla de frågor som är centrala med tanke på studierna tas in i den personliga studieplanen. I den personliga studieplanen fastställs bl.a. den studerandes individuella val, de sätt som studierna genomförs på, tidtabellen, identifieringen och erkännandet av den studerandes kunskande samt yrkesproven och platserna för inläring i arbetet.

30 §. *Identifiering och erkännande av kunskande.* Enligt gällande 1 mom. har en studerande rätt att få tidigare slutförda studier som till sina centrala delar motsvarar målen och kraven i läroplanen eller kunskande som förvärvats på annat sätt bedömda och erkända. Enligt förslaget ska det i bestämmelsen göras vissa terminologiska ändringar som överensstämmer med riktlinjerna för utvecklandet av examenssystemet samt vissa andra ändringar som förtydligar ordalydelsen. Avsikten är inte att till innehållet ändra förfarandet vid identifiering och erkännande av kunskande.

Enligt den bestämmelse som föreslås i 1 mom. ska en studerande ha rätt att få tidigare förvärvat kunskande identifierat och erkänt. Tidigare förvärvat kunskande kan precis som för närvarande vara kunskande som förvärvats tidigare i en annan läroanstalt, i arbetslivet eller på annat sätt. Det kan med andra ord vara fråga om icke-formellt eller informellt lärande. Tidigare förvärvat kunskande innebär inte att kunskandet måste vara förvärvat innan studierna för en examen eller en examensdel

inleds, utan kunnandet kan också vara förvärvat under studietiden.

Genom erkännande av kunnande är det möjligt att få vissa examensdelar helt eller delvis avlagda, om det tidigare förvärvade kunnandet motsvarar kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet i examensgrunderna eller grunderna för läroplanen. Genom erkännande av kunnande kan den studerande avlägga både obligatoriska, valbara och valfria examensdelar. I samband med identifieringen och erkännandet av kunnandet ska man också ta ställning till hur det kunnande som ska erkännas ska dimensioneras i kompetenspoäng.

Bestämmelsen i paragrafens 2 mom. ska motsvara gällande bestämmelse. Vid identifiering och erkännande av kunnande ska enligt bestämmelsen iaktas bestämmelserna om bedömning av den studerandes kunnande i 25 §, bestämmelserna om beslut om bedömningen i 25 b § och bestämmelserna om omprövning av bedömningen i 25 c §. Vid bedömningen av tidigare förvärvat kunnande jämförs den studerandes kunnande med de krav på yrkesskicklighet och de mål för kunnandet som anges i examens- eller läroplansgrunderna, på samma sätt som vid bedömningen av kunnande som förvärvats genom deltagande i undervisning.

Kunnande som förvärvats tidigare bedöms enligt en bedömningsskala som fastställs genom förordning av statsrådet. Om det tidigare förvärvade kunnandet har förvärvats i en annan läroanstalt och skalorna för bedömningen av kunnandet skiljer sig från varandra, ska vitsordet i samband med erkännandet av kunnandet omvandlas så att det följer den bedömningsskala för yrkesinriktade grundexamina som fastställts genom en förordning av statsrådet. Om det tidigare förvärvade kunnandet inte har något jämförbart vitsord, ska den studerande påvisa kunnandet för att få ett vitsord.

Med tanke på jämlikheten mellan de studerande ska man använda så enhetliga principer som möjligt vid dimensioneringen av omfattningen av det kunnande som ska erkännas och vid omvandlingen av vitsord. I 3 mom. föreslås ett bemyndigande enligt vilket Utbildningsstyrelsen kan bestämma om principerna för dimensioneringen av identifiering-

en och erkännandet av kunnande och omvandlingen av vitsord. Det är omöjligt att meddela bestämmelser som lämpar sig för alla enskilda situationer, men Utbildningsstyrelsen kan bestämma om principerna för dimensioneringen av det kunnande som ska erkännas och omvandlingen av vitsord i de vanligaste situationerna. I andra fall ska utbildningsanordnaren fastställa omfattningen i kompetenspoäng av det kunnande som ska erkännas samt bedömningen av kunnandet.

Utbildningsstyrelsen kan fastställa principerna för dimensioneringen av det kunnande som ska erkännas t.ex. i sådana fall då examen inbegriper högskolestudier som mäts i studieveckor eller kurser inom gymnasieutbildningen. Grunderna för dimensioneringen kan också fastställas för studier som genomförs i ett annat EU-land och som har dimensionerats enligt ECVET-rekommendationen. Utbildningsstyrelsen kan bestämma om omvandlingen av vitsord t.ex. i fråga om studier som genomförs i finländska högskolor och inom gymnasieutbildningen.

Enligt gällande 2 mom. ska beslut om erkännande av kunnande fattas innan nämnda studier eller en studiehelhet som gäller kunnande som ska tillgodoräknas inleds. Syftet med bestämmelsen har varit att säkerställa att utbildningsanordnaren fattar beslutet i tillräckligt god tid så att den studerande innan studieperioden inleds med säkerhet vet om han eller hon behöver delta i undervisningen under studieperioden i fråga eller inte. På basis av bestämmelsens ordalydelse förblir det dock oklart om beslutet om erkännande av kunnande kan fattas också efter det att studieperioden inletts.

I praktiken är det dock meningen att beslutet om erkännande av kunnande på ansökan av den studerande ska kunna fattas i vilket skede av studierna som helst. Enligt förslaget slopas de bestämmelser i lagen och förordningen som innebär att beslutet ska fattas innan studierna eller studiehelheten inleds.

I enlighet med bestämmelserna i förvaltningslagen ska ansökan behandlas utan ogrundat dröjsmål. Utbildningsanordnaren ska alltjämt meddela beslutet om erkännande av kunnande innan studieperioden i fråga inleds, om den studerande har lämnat sin ansö-

kan om erkännande i tillräckligt god tid innan studieperioden inleds.

Enligt bemyndigandet i gällande 2 mom. får närmare bestämmelser om förfarandet vid identifiering och erkännande av kunnande utfärdas genom förordning av statsrådet. Enligt 12 a § i förordningen ska en studerande ansöka om bedömning och erkännande av tidigare förvärvat kunnande. Ansökan ska göras i tillräckligt god tid innan studierna eller studiehelheten i fråga inleds. Den studerande ska visa en sådan utredning över sina studier eller sitt kunnande som en bedömning av kunnandet förutsätter.

Bestämmelserna om förfarandena för ansökan om erkännande av kunnande föreslås bli överförda från förordningen till lagnivå. Enligt den bestämmelse som föreslås i 4 mom. ska en studerande hos utbildningsanordnaren ansöka om identifiering eller erkännande av tidigare förvärvat kunnande. I samband med ansökan ska den studerande visa en sådan utredning som identifieringen och erkännandet av kunnandet förutsätter. Utbildningsanordnaren ska i sin läroplan besluta närmare om förfarandena för identifiering och erkännande av kunnande.

37 a §. Studerandevård samt samarbete mellan hemmet och läroanstalten. Enligt gällande 37 a § finns bestämmelser om de studerandes rätt till studerandevård i lagen om elev- och studerandevård (1287/2013). Bestämmelserna om studerandevård och samarbetet mellan hemmet och läroanstalten i lagen om yrkesutbildning föreslås bli samlade i 37 a §.

Enligt gällande 13 § 2 mom. beslutar Utbildningsstyrelsen i grunderna för läroplanen om de centrala principerna för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten samt för elevvården och om målen för den elevvård som hör till undervisningsväsendet. I fråga om samarbetet mellan hemmet och läroanstalten samt elevvården bereder Utbildningsstyrelsen enligt gällande 13 § 3 mom. det beslut som gäller grunderna för läroplanen i samråd med forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården.

I 37 a §, som gäller studerandevård, föreslås ett nytt 2 mom. som ska innehålla bestämmelser som motsvarar bestämmelserna i 13 § 2 och 3 mom. i den gällande lagen. En-

ligt den föreslagna bestämmelsen ska Utbildningsstyrelsen bestämma om de centrala principerna för studerandevården och samarbetet mellan hemmet och läroanstalten samt om målen för den studerandevård som hör till undervisningsväsendet. Utbildningsstyrelsen ska bereda föreskriften i samarbete med Institutet för hälsa och välfärd. Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården slogs vid ingången av 2009 samman med Institutet för hälsa och välfärd.

Till den del det i 13 § 3 mom. bestäms om grunderna ska läroplanen enligt 14 § 2 mom. i den gällande lagen utarbetas i samarbete med de myndigheter som sköter uppgifter i samband med verkställigheten av social- och hälsovården i kommunen. Utbildningsanordnaren ska också bestämma formerna dels för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten, dels för studerandevården. I 37 a § föreslås också ett nytt 3 mom. som ska innehålla en bestämmelse som motsvarar bestämmelsen i 14 § 2 mom. i den gällande lagen. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska utbildningsanordnaren i sin läroplan bestämma formerna dels för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten, dels för studerandevården. Utbildningsanordnaren ska till denna del utarbeta läroplanen i samarbete med de myndigheter som sköter uppgifter i samband med verkställigheten av social- och hälsovården i kommunen.

6 kap. Särskilda bestämmelser

45 §. Skydd av namn på examina och examensbenämningar. Enligt den gällande bestämmelsens ordalydelse gäller bestämmelsen skydd av examensbenämningar. Det är dock inte helt entydigt om ordalydelsen i bestämmelsen avser skydd av examensbenämningar eller namn på examina. Vid tillämpningen av bestämmelsen har praxis blivit att bestämmelsen i fråga om yrkesinriktade grundexamina anses skydda examensbenämningarna. I motsvarande bestämmelse i 12 § 3 mom. i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning ingår bestämmelser om skydd av benämningarna på yrkesexamina och specialyrkesexamina. I dessa examenstyper används inte egentliga examensbenämningar, vilket innebär att bestämmelsen i fråga om

yrkesexamina och specialyrkesexamina i praktiken skyddar namnen på examina.

I fortsättningen kommer det också att bli möjligt att använda examensbenämningar i fråga om yrkesexamina och specialyrkesexamina, och därför bör regleringen förtydligas och förenhetligas. Vissa examensbenämningar, såsom dansare eller reparatör, är ord i allmänspråket, och därför är det inte möjligt att skydda dem som självständiga ord. Det föreslås att bestämmelsen och rubriken preciseras så att skyddet gäller både namnet på examen och examensbenämningen eller examensbenämningarna, t.ex. grundexamen i dans, dansare. Bestämmelser om namnen på examina utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet, medan examensbenämningarna finns i de examensgrunder som fastställs genom föreskrifter av Utbildningsstyrelsen.

En motsvarande bestämmelse om examina som avläggs som fristående examina ska ingå i den nya 12 e § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. Namnen och benämningarna på yrkesinriktade grundexamina får användas i fråga om både examina inom den grundläggande yrkesutbildningen och examina som avläggs genom fristående examina.

1.2 Lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning

1 kap. Tillämpningsområde och syfte

1 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att lagens 1 § skrivs i form av en bestämmelse om tillämpningsområdet. Paragrafens rubrik ändras till tillämpningsområde, och därmed motsvarar den också rubriken i 1 § i lagen om grundläggande yrkesutbildning. Tillämpningsområdet föreslås inte bli ändrat till innehållet. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska i lagen bestämmas om yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina som avläggs genom fristående examina, om utbildning som förbereder för dessa examina samt om annan yrkesinriktad tilläggsutbildning än sådan som förbereder för fristående examina. I paragrafen anges det dessutom, på motsvarande sätt som i gällande bestämmelse, att den utbildning som

omfattas av lagens tillämpningsområde är yrkesinriktad vuxenutbildning.

I 1 § 2—5 mom. i den gällande lagen finns det informativa bestämmelser om förhållandet mellan lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning och andra författningar som gäller utbildning. I fråga om grundläggande yrkesutbildning gäller enligt gällande 2 mom. vad som bestäms i lagen om yrkesutbildning. Lagstiftningen om yrkesutbildning gör dock inte skillnad mellan utbildning för ungdomar och utbildning för vuxna, utan i lagen om yrkesutbildning föreskrivs om grundläggande yrkesutbildning som utbildningsform.

I fråga om utbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning gäller enligt gällande 3 mom. vad som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012). I fråga om studier som bedrivs vid yrkeshögskolor och universitet gäller enligt gällande 4 mom. vad som bestäms i yrkeshögskolelagen och universitetslagen. Enligt gällande 5 mom. kan yrkesinriktad vuxenutbildning enligt 1 mom. ordnas som självutbildning, personalutbildning och arbetskraftsutbildning. Bestämmelsen är konstaterande vad gäller olika sätt att ordna och finansiera utbildning.

Enligt förslaget ska ovan nämnda bestämmelser i 1 § 2—5 mom. i den gällande lagen strykas. Bestämmelserna är informativa och anger inte lagens tillämpningsområde.

Paragrafens 2 mom. motsvarar 1 § 6 mom. i den gällande lagen.

2 §. Utbildningens syfte. I paragrafen föreskrivs om syftet med den yrkesinriktade vuxenutbildningen. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras till utbildningens syfte, och därmed motsvarar den också rubriken i 2 § i lagen om grundläggande yrkesutbildning. Lagstiftningen om yrkesutbildning gör inte skillnad mellan utbildning för ungdomar och utbildning för vuxna, och därför föreslås att omnämmandet av vuxna stryks i 1 mom.

Till de mest centrala målen för yrkesutbildningen hör att tillgodose behovet av kunskande inom arbetslivet. I 2 § i den gällande lagen om yrkesutbildning har detta mål nämnts som ett av syftena med yrkesutbildningen. Det föreslås att detta syfte också tas in i 2 § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

Det föreslås att bestämmelsen även ändras så att det konstateras att ett av målen för den yrkesinriktade vuxenutbildningen är att ge färdigheter i företagande i stället för att ge färdigheter för att utöva ett självständigt yrke. Med företagande ska avses såväl färdigheter för utövande av ett självständigt yrke som färdigheter för drivande av ett företag som arbetsgivare. Motsvarande precisering föreslås i 5 § 1 mom. i lagen om grundläggande yrkesutbildning, i vilket det föreskrivs om målen för den grundläggande yrkesutbildningen.

Enligt 2 § 2 mom. i den gällande lagen är syftet med lagen att främja avläggande av examina eller delar av dem. De examina som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning är fristående examina som avläggs genom att examinanden visar sin yrkesskicklighet. Det spelar ingen roll hur yrkesskickligheten har förvärvats. Det föreslås att 2 mom. preciseras så att det i momentet nämns att ett syfte med den yrkesinriktade vuxenutbildningen även är att ge möjlighet att påvisa yrkesskickligheten oberoende av hur den har förvärvats. Den föreslagna preciseringen innebär inte att bestämmelsens innehåll ändras eller utvidgas.

2 kap. **Ordnande av utbildning och examina**

7 §. Examenskommissioner. I 3 mom. konstateras att examenskommissionerna ingår avtal om att ordna fristående examina med de utbildningsanordnare som avses i 4 §, dvs. med utbildningsanordnare som erhållit tillstånd att ordna utbildning. Dessutom ingår examenskommissionerna vid behov avtal om att ordna fristående examina med andra sammanslutningar och stiftelser som har tillräcklig sakkunskap för ordnande av fristående examina. Dessa instanser, med vilka examenskommissionerna ingår avtal om att ordna fristående examina, kallas examensarrangör. Det föreslås att definitionen tas in i 3 mom. och att den ska användas nedan i lagen.

7 a §. Utfärdande av betyg och lämnande av uppgifter. I 1 mom. föreskrivs om examenskommissionens skyldighet att utfärda betyg. Den gällande bestämmelsens ordaly-

delse är oklar. Avläggandet av en examen förutsätter i regel inte att alla examensdelar som hör till examen ska avläggas, eftersom examina ofta också innehåller examensdelar som är valbara sinsemellan. Det föreslås att ordalydelsen preciseras, men skyldigheten att utfärda betyg föreslås inte bli ändrad till innehållet.

Enligt den föreslagna bestämmelsen ska examenskommissionen utfärda ett examensbetyg när en person med godkänt resultat har avlagt de examensdelar som krävs för examen. Dessutom ska examenskommissionen på begäran utfärda ett betyg över avlagda examensdelar.

I gällande 1 mom. ingår ett bemyndigande enligt vilket det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om innehållet i betyget och undertecknandet av det. Enligt förslaget ska detta bemyndigande flyttas till lagens nya 15 b §.

7 b §. Möjligheter att avlägga examen. I lagen föreslås en ny 7 b § som ska innehålla bestämmelser om skyldigheten att ordna möjligheter att avlägga fristående examina. Den föreslagna bestämmelsen motsvarar 8 § 2 och 4 mom. i den gällande lagen. Eftersom bestämmelserna inte gäller ordnande av undervisning föreslås det att bestämmelserna flyttas från 3 kap. till 2 kap., som gäller ordnande av utbildning och examina.

I 1 mom. ska det ingå en bestämmelse som motsvarar 8 § 4 mom. i den gällande lagen. Enligt momentet är en examensarrangör som avses i 7 § 3 mom. skyldig att på det sätt som avtalas med en examenskommission ordna möjligheter att avlägga fristående examina också utan förberedande utbildning. I 2 mom. ska det ingå en bestämmelse som motsvarar 8 § 2 mom. i den gällande lagen. Enligt momentet svarar utbildningsanordnaren för att den som deltar i utbildning som förbereder för fristående examen som en del av utbildningen ges möjlighet att avlägga en fristående examen.

Enligt hänvisningsbestämmelsen i 16 § 2 punkten i den gällande lagen ska på yrkesinriktad vuxenutbildning tillämpas de bestämmelser i 25 § 3 mom. i lagen om yrkesutbildning som gäller bedömning av de studerande, dvs. bl.a. bestämmelserna om studieförberedande och höjning av vitsord. Det föreslås att den

nämnda hänvisningsbestämmelsen upphävs och att det i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning tas in bestämmelser om möjligheten att delta i ett nytt examenstillfälle. Enligt den föreslagna bestämmelsen i 2 mom. svarar utbildningsanordnaren för att den som deltar i förberedande utbildning bereds möjlighet att delta i ett nytt examenstillfälle, om han eller hon inte har avlagt en examensdel med godkänt vitsord. Utbildningsanordnaren svarar för möjligheten att delta i ett nytt examensstillfälle också då den som deltagit i förberedande utbildning vill höja vitsordet för en examensdel.

I 3 mom. ska det ingå en bestämmelse som motsvarar 8 § 4 mom. i den gällande lagen. Momentet gäller skyldigheten att ordna fristående examina för personer som av en myndighet som ansvarar för erkännande av yrkeskvalifikationer har fått ett beslut om erkännande i enlighet med 13 § 2 mom. i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1093/2007), i vilket det av sökanden krävs sådana kompensationsåtgärder som avses i nämnda lag.

3 kap. Undervisning

8 §. Utbildning som förbereder för fristående examen. I den gällande paragrafen föreskrivs om utbildning som förbereder för fristående examen, om individualisering och om ordnande av möjligheter att avlägga examen i olika situationer. Det föreslås att regleringen förtydligas på så sätt att bestämmelserna i gällande 8 § delas upp på tre separata paragrafer. I den nya 7 b § ska det på motsvarande sätt som i gällande 8 § 2 och 4 mom. föreskrivas om skyldigheten att ordna möjligheter att avlägga fristående examen. I den ändrade 8 § ska det i sin tur föreskrivas om utbildning som förbereder för fristående examen. Bestämmelserna om individualisering, dvs. personlig tillämpning, ska ingå i den nya 8 a §.

På motsvarande sätt som enligt gällande bestämmelse ska utbildningsanordnaren enligt de examensgrunder som avses i 13 § besluta om ordnande av förberedande utbildning för en fristående examen samt om innehållet i sådan utbildning. I motsvarighet till gällande 2 mom. ska paragrafen också inne-

hålla ett informativt omnämnande av utbildningsanordnarens skyldighet att ge den som deltar i förberedande utbildning möjlighet att avlägga en fristående examen, eftersom möjligheten att avlägga examen intar en mycket central roll vid ordnandet av förberedande utbildning. En bestämmelse som motsvarar gällande 2 mom. föreslås bli intagen i det nya 7 b § 2 mom.

8 a §. Personlig tillämpning. I lagen föreslås en ny paragraf som ska innehålla bestämmelser om personlig tillämpning. Bestämmelsen motsvarar gällande 8 § 3 mom., enligt vilken utbildningsanordnaren svarar för den personliga tillämpningen när det gäller ansökan till fristående examen och till utbildning som förbereder för sådan, avläggande av examen och förvärv av behövlig yrkeskicklighet. Enligt förslaget ska bestämmelsen preciseras så att utbildningsanordnaren även ska svara för tillräcklig handledning i anslutning till den personliga tillämpningen. När det gäller den personliga tillämpningen preciserar bestämmelsen den bestämmelse i 9 b § som gäller den studerandes rätt att få studiehandledning.

En person kan avlägga en fristående examen också utan att delta i förberedande utbildning. I sådana fall finns det inte alltid någon utbildningsanordnare som kan svara för den personliga tillämpningen. Det har varit oklart vem som svarar för den personliga tillämpningen i dessa fall. I lagen föreslås en ny bestämmelse, där det föreskrivs om ansvaret för den personliga tillämpningen i sådana fall då den person som avlägger en fristående examen inte har deltagit i förberedande utbildning. Enligt förslaget svarar examensarrangören i dessa fall för den personliga tillämpningen.

Enligt gällande 8 § 3 mom. kan Utbildningsstyrelsen utfärda närmare föreskrifter om den personliga tillämpningen. Enligt förslaget ändras regleringen så att bestämmelser om de förfaranden som iakttas vid personlig tillämpning inte ska ingå i en föreskrift av Utbildningsstyrelsen utan i en förordning av statsrådet. I lagen ska det inte ingå något bemyndigande för Utbildningsstyrelsen att bestämma om den personliga tillämpningen.

9 a §. Intyg över förberedande och annan utbildning. I lagen föreslås en ny paragraf

med en bestämmelse om utbildningsanordnarens skyldighet att utfärda ett intyg över deltagande i förberedande utbildning och i annan utbildning som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. I lagens 15 b § föreslås dessutom ett bemyndigande enligt vilket närmare bestämmelser om intygens innehåll och undertecknandet av dem samt om bilagorna till intygen utfärdas genom förordning av statsrådet. Utbildningsstyrelsen kan bestämma närmare om de uppgifter som ska antecknas i intygen och bilagorna till dem.

Syftet med intyget över deltagande i utbildning som förbereder för en fristående examen eller i annan utbildning är att ge information om innehållet i och längden på den utbildning som den studerande har deltagit i. Syftet med intyget är inte att bedöma den studerandes kunskande, eftersom kunskandet i en fristående examen påvisas vid examens-tillfällena, och då ingår bedömningen i ett examensbetyg eller ett betyg över avlagda examensdelar.

I paragrafen föreslås att utbildning som förbereder för fristående examen eller annan utbildning inte ska bedömas enligt skalan för bedömning av kunskandet. Bestämmelsen klarlägger nuläget eftersom det på basis av de gällande bestämmelserna inte har varit entydigt om skalorna för bedömning av examensprestationer också ska iaktas vid bedömningen av förberedande utbildning.

9 b §. Undervisning och handledning. Enligt hänvisningsbestämmelsen i 11 § 6 punkten i den gällande lagen tillämpas bestämmelserna om rätt till undervisning och studiehandledning i 29 § i lagen om yrkesutbildning på yrkesinriktad vuxenutbildning. Rätten att få undervisning och studiehandledning är en central rättighet för den studerande. Det föreslås att bestämmelser om detta inte ska ingå i en hänvisningsbestämmelse, utan i stället tas in i en ny 9 b § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

Enligt 1 mom. ska studerande som deltar i förberedande och annan yrkesinriktad tilläggsutbildning ha rätt att få undervisning och handledning. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska studerande ha rätt att få undervisning samt personlig och annan behövlig handledning. När det gäller personlig till-

lämpning finns det även i den nya 8 a § bestämmelser om handledningen av studerande.

Enligt gällande 16 § 2 punkten ska på yrkesinriktad vuxenutbildning tillämpas de bestämmelser i 25 § 1 och 3 mom. i lagen om yrkesutbildning som gäller bedömning av de studerande. I 25 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning föreskrivs om de allmänna principerna för bedömningen av studerande och i 3 mom. ingår flera bemyndiganden att utfärda förordning eller föreskrifter. Det föreslås att hänvisningsbestämmelsen i 16 § 2 punkten upphävs och att behövliga bestämmelser om bedömningen av de studerande tas in i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

I det nya 9 b § 2 mom. tas det in bestämmelser om principerna för bedömningen av de studerande. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska syftet med bedömningen vara att handleda och uppmuntra de studerande i deras studier samt utveckla deras förutsättningar att utvärdera sig själva. Den bedömning som avses i bestämmelsen är kopplad till den studerandes rätt enligt 1 mom. att få undervisning och handledning, och bestämmelsen motsvarar till denna del bestämmelsen i det nya 24 a § 1 mom. i lagen om grundläggande yrkesutbildning. Bestämmelser om bedömningen av examinandens kunskande ska ingå i den nya 15 a § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

10 §. Hänvisningsbestämmelse om undervisningen. Det föreslås att paragrafens inledande stycke ändras så att det tas i beaktande att namnet på lagen om yrkesutbildning ändras till lagen om grundläggande yrkesutbildning.

Enligt den gällande 6 punkten ska bestämmelserna om försök i 23 § i lagen om yrkesutbildning tillämpas. Nämnda 23 § föreslås bli ändrad så att man i beslutanderätten mellan ministeriet och Utbildningsstyrelsen att bevilja försökstillstånd ska beakta de ändringar av rätten att besluta om examensstrukturen som föreslås i denna proposition. Enligt förslaget till 23 § i lagen om grundläggande yrkesutbildning kan i försök med tillstånd av undervisnings- och kulturministeriet göras avvikelser från examinas namn och kompetensområden. Med tillstånd av Utbildningsstyrelsens är det i sin tur möjligt att avvika från examensgrunderna.

Enligt 13 § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning ska kompetensområdena för yrkesexamina och specialyrkesexamina fastställas i examensgrunderna, och därför är det motiverat att det i försök ska vara möjligt att med tillstånd av Utbildningsstyrelsen avvika från kompetensområdena för yrkesexamina och specialyrkesexamina. Det föreslås att hänvisningsbestämmelsen i 6 punkten ändras så att det är möjligt att avvika från kompetensområdena för yrkesexamina och specialyrkesexamina med tillstånd av Utbildningsstyrelsen.

11 §. Hänvisningsbestämmelse om studentens rättigheter och skyldigheter. Det föreslås att paragrafens inledande stycke ändras så att det tas i beaktande att namnet på lagen om yrkesutbildning ändras till lagen om grundläggande yrkesutbildning. Det föreslås att paragrafens 6 punkt upphävs, eftersom rätten att få undervisning regleras i den nya 9 b §.

Enligt hänvisningsbestämmelsen i den gällande 7 punkten tillämpas de bestämmelser i 30 § i lagen om yrkesutbildning som gäller tillgodoräknande av studier i tillämpliga delar på yrkesinriktad vuxenutbildning. Syftet med lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning är att ge möjlighet att påvisa yrkesskickligheten oberoende av hur den har förvärvats. Tidigare förvärvat kunskande beaktas genom den personliga tillämpning som avses i 8 a §. Det föreslås att 7 punkten upphävs som onödig.

4 kap. **Fristående examina som kan avläggas oberoende av hur yrkesskickligheten förvärvats**

Enligt förslaget ska rubriken för 4 kap. preciseras. De examina som regleras i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning ska alltid avläggas som fristående examina, och i informativt syfte ska detta nämnas redan i kapitlets rubrik.

12 §. Fristående examina. Till 1 mom. fogas en definition av fristående examen som ett sätt att avlägga examen. Syftet med definitionen är att göra en tydligare åtskillnad mellan en fristående examen som ett sätt att avlägga examen och grundläggande yrkesutbildning.

Enligt den föreslagna bestämmelsen är fristående examina yrkesinriktade examina som avläggs genom att examinanden visar sin yrkesskicklighet vid sådana examenstillfällen som avses i 7 § 3 mom. Enligt 7 § 1 mom. svarar examenskommissionerna som finns i anslutning till Utbildningsstyrelsen för ordnandet och övervakningen av de fristående examina. Enligt 7 § 3 mom. ingår examenskommissionerna avtal om att ordna fristående examina med de utbildningsanordnare som avses i 4 § samt vid behov med andra sammanslutningar och stiftelser. Examenskommissionerna ska ingå avtalen så att examensdeltagarna erbjuds tillräckligt med examenstillfällen.

I 1 mom. konstateras det i enlighet med principen i rubriken för 4 kap. och gällande 1 § att fristående examina kan avläggas oberoende av hur yrkesskickligheten har förvärvats. Härmed vill man betona att den yrkesskicklighet som visas i en fristående examen också kan vara förvärvad på annat sätt än genom deltagande i utbildning. Den yrkesskicklighet som visas i en fristående examen kan t.ex. vara förvärvad i arbetslivet, genom hobbyverksamhet eller genom förberedande utbildning.

På motsvarande sätt som i den gällande bestämmelsen föreskrivs det i 1 mom. dessutom att yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina kan avläggas genom fristående examina.

Den föreslagna bestämmelsen i 2 mom. om hur examina som avläggs genom fristående examina placerar sig på de nivåer som anges i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer motsvarar gällande bestämmelse. I gällande 2 mom. anges också vilket kunskande som ska visas inom de olika typer av examina som avläggs genom fristående examina. Bestämmelser om kunskandet och definitioner av examenstyperna föreslås bli intagna i lagens nya 12 a §.

I gällande 3 mom. föreskrivs om skydd av examensbenämningar. Bestämmelser om skydd av namn på examina och examensbenämningar föreslås bli intagna i lagens nya 12 e §.

12 a §. Definitioner av examina. Till lagen fogas en ny 12 a § som innehåller definitioner av examina som avläggs som fristående

examina. De föreslagna definitionerna ersätter de bestämmelser i 12 § 2 mom. i den gällande lagen som gäller det kunnande som ska visas iamina som avläggs som friståendeamina.

Syftet med definitionerna är att fastställa om ett kompetensbehov som konstaterats inom arbetslivet och som förutsätter en yrkesinriktad examen som ingår i examensstrukturen kan tillgodoses genom en yrkesexamen, en yrkesinriktad grundexamen eller en specialyrkesexamen. Definitionerna ska också beaktas när examensgrunderna utarbetas.

I 1 mom. föreslås en definition av yrkesinriktad grundexamen som avläggs som en fristående examen. Enligt den gällande bestämmelsen om yrkesinriktade grundamina ska examinanden i en yrkesinriktad grundexamen visa att han eller hon uppnått de kunskaper och färdigheter som yrkesskickligheten förutsätter. Genom den föreslagna bestämmelsen preciseras definitionen av de kunskaper och färdigheter som krävs för att uppnå yrkesskicklighet, men till innehåller motsvarar definitionen de nuvarande kraven på yrkesskicklighet i en yrkesinriktad grundexamen som avläggs som fristående examen.

Enligt den föreslagna bestämmelsen visar examinanden i en yrkesinriktad grundexamen att han eller hon har breda grundläggande yrkesfärdigheter för olika uppgifter inom branschen samt mer specialiserat kunnande och sådan yrkesskicklighet som arbetslivet kräver inom minst ett delområde. Definitionen motsvarar till innehållet den kompetensbaserade definition av en yrkesinriktad grundexamen inom den grundläggande yrkesutbildningen som föreslås i lagen om grundläggande yrkesutbildning. I enlighet med nuvarande praxis ska de krav på yrkesskicklighet som ställs på yrkesinriktade grundamina som avläggs som friståendeamina motsvara de krav på yrkesskicklighet som ställs på yrkesinriktade examensdelar i yrkesinriktade grundamina som avläggs inom den grundläggande utbildningen.

I 2 mom. föreslås en definition av yrkesexamen. Enligt den gällande bestämmelsen om yrkesamina ska examinanden i en yrkesexamen visa att han eller hon besitter sådan yrkesskicklighet som förutsätts av en yrkesman

på området. Genom den föreslagna bestämmelsen preciseras definitionen av den yrkesskicklighet som krävs av en yrkesman på området, men till sitt innehåll motsvarar definitionen de nuvarande kraven på yrkesskicklighet i en yrkesexamen.

Enligt den föreslagna nya bestämmelsen ska examinanden i en yrkesexamen visa att han eller hon har sådan yrkesskicklighet i enlighet med arbetslivets behov som är djupare än den som krävs för grundexamen eller som gäller mer avgränsade arbetsuppgifter. En yrkesexamen lämpar sig vanligen för att erkänna kunnandet hos en person med tidigare arbetserfarenhet samt för att uppdatera kunnandet och utveckla yrkesskickligheten. En yrkesexamen kan dock också vara ett sätt att visa den yrkesskicklighet som behövs i ett nytt yrke eller i det första yrket.

Den som avlagt en yrkesexamen ska självständigt utföra uppgifter inom branschen även under föränderliga förhållanden. Denna person ska också kunna handleda andra och övervaka av andra utförda uppgifter.

Enligt definitionen ska den yrkesskicklighet som visas i en yrkesexamen vara djupare än den som krävs för grundexamen eller gälla mer avgränsade arbetsuppgifter. Yrkesskickligheten kan t.ex. bygga på det kunnande som uppnås genom grundexamen eller förutsätta en djupare kunskapsbas och mer utvecklade praktiska färdigheter än en grundexamen. Yrkesskickligheten kan även hänföra sig till en snävare bransch än grundamina. Definitionen av yrkesexamen ska inte förutsätta att yrkesamina hierarkiskt bygger på det kunnande som krävs för grundexamen, utan i enlighet med branschernas och arbetslivets behov kan i yrkesexamen också visas sådant kunnande som krävs i ett nytt eller i det första yrket och som inte ingår i examensstrukturen i form av en grundexamen.

I 3 mom. föreslås en definition av specialyrkesexamen. Enligt den gällande bestämmelsen om specialyrkesamina ska examinanden i en specialyrkesexamen visa att han eller hon behärskar de mest krävande arbetsuppgifterna på området. Genom den föreslagna bestämmelsen preciseras definitionen av kravet på att examinanden behärskar de mest krävande arbetsuppgifterna på området, men till sitt innehåll motsvarar definitionen

de nuvarande kraven på yrkesskicklighet i en specialyrkesexamen.

Enligt den föreslagna nya bestämmelsen ska examinanden i en specialyrkesexamen visa att han eller hon sådan yrkesskicklighet i enlighet med arbetslivets behov som innefattar djupa yrkeskunskaper eller mångprofessionellt kunnande. En specialyrkesexamen lämpar sig vanligen för att erkänna kunnandet samt uppdatera och stärka kunnandet hos en person som besitter god yrkesskicklighet.

I en specialyrkesexamen ska examinanden visa att han eller hon har sådan yrkesskicklighet i enlighet med arbetslivets behov som kan hänföra sig till planering, tillverkning, produktion eller utvecklande av produkter och tjänster eller styrning och ledning av verksamhetsprocesserna. Med djupa yrkeskunskaper avses att den som avlagt en specialyrkesexamen självständigt ska kunna sköta mångsidiga arbetsuppgifter inom branschen också under krävande förhållanden samt kunna se arbetsuppgifterna som en del av större helheter.

12 b §. Examensstruktur. I lagen föreslås en ny 12 b § som ska innehålla bestämmelser om beslut om examensstrukturen.

I paragrafens 1 mom. ska det ingå ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda bestämmelser om utbildningsområdena. Bestämmelsen motsvarar 4 a § i lagen om grundläggande yrkesutbildning. Utbildningsområdena föreslås inte bli ändrade.

Paragrafens 2 mom. ska innehålla ett bemyndigande att utfärda en förordning om examensstrukturen. Det föreslagna bemyndigandet ersätter det bemyndigande i 13 § 1 mom. i den gällande lagen enligt vilket bestämmelser om vilka examina som kan avläggas genom fristående examina utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

Enligt den föreslagna bestämmelsen ska det genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet föreskrivas om yrkesinriktade grundexamina och om de kompetensområden som ingår i dem. Genom förordning utfärdas också bestämmelser om yrkesexamina och specialyrkesexamina. Precis som för närvarande ska det dock bestämmas om kompetensområdena för yrkesexamina och specialyrkesexamina i de examensgrunder som Ut-

bildningsstyrelsen fastställer. Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet föreskrivs dessutom om fördelningen av examina enligt utbildningsområde.

Även i den nya 4 a § i lagen om grundläggande yrkesutbildning ingår ett bemyndigande, enligt vilket det genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet ska föreskrivas om yrkesinriktade grundexamina och om de kompetensområden som ingår i dem samt om fördelningen av examina enligt utbildningsområde. Avsikten är att det med stöd av dessa två bemyndiganden ska utfärdas en enda förordning av undervisnings- och kulturministeriet som reglerar examensstrukturen.

Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet ska det föreskrivas om de yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina som avläggs som fristående examina och som ingår i examensstrukturen, dvs. om vilka examina som finns och kan avläggas. I förordningen fastställs namnet på varje examen och vilket utbildningsområde examen hör till. När det gäller grundexamina fastställs i förordningen dessutom vilka kompetensområden som kan ingå i examen.

I princip ska samtliga grundexamina kunna avläggas både inom den grundläggande yrkesutbildningen och genom fristående examen. Vid behov ska det i förordningen dock vara möjligt att bestämma att en viss grundexamen eller ett visst kompetensområde inom grundexamen kan avläggas endast inom den grundläggande utbildningen eller genom fristående examen, om examens karaktär och kompetensbehoven i arbetslivet kräver detta.

Enligt den föreslagna bestämmelsen i 13 § ska Utbildningsstyrelsen i examensgrunderna fastställa examensbenämningarna samt kompetensområdena för yrkesexamina och specialyrkesexamina. I 12 b § 2 mom. i lagen föreslås dock en bestämmelse enligt vilken det genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet får utfärdas bestämmelser om de principer som används vid fastställandet av kompetensområdena och examensbenämningarna. En sådan bestämmelse behövs för att examensstrukturen ska vara tydlig och enhetlig. Den reglering som föreslås bli inta-

gen i förordningen av undervisnings- och kulturministeriet behandlas närmare i detaljmotivering till 2 kap. Närmare bestämmelser och föreskrifter.

I 3 mom. ska det föreskrivas att Utbildningsstyrelsen har till uppgift att bereda förslag till ändringar av examensstrukturen. Förfarandet beskrivs närmare i detaljmotiveringen till 4 a § i lagen om grundläggande yrkesutbildning.

12 c §. Uppbyggnaden av examina. I lagen föreslås en ny 12 c § som ska innehålla bestämmelser om uppbyggnaden av en examen som avläggs som en fristående examen. Bestämmelsen ska gälla alla examenstyper som avläggs genom fristående examen, dvs. yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen och specialyrkesexamen. Bestämmelsen om uppbyggnaden av en examen ska beaktas vid utarbetandet av examensgrunderna.

I den gällande lagen finns det inte någon uttrycklig bestämmelse om uppbyggnaden av en examen. Enligt examensgrunderna består de examina som avläggs som fristående examina av olika examensdelar. I 1 mom. föreslås därför en bestämmelse enligt vilken fristående examina består av yrkesinriktade examensdelar. Precis som för närvarande ska alltså uppbyggnaden av fristående examina skilja sig från uppbyggnaden av examina inom den grundläggande yrkesutbildningen, eftersom fristående examina inte innehåller några gemensamma eller valfria examensdelar. Examensdelarna i en yrkesinriktad grundexamen som avläggs som en fristående examen motsvarar de yrkesinriktade examensdelarna i en yrkesinriktad grundexamen som avläggs inom den grundläggande yrkesutbildningen.

Enligt den bestämmelse som föreslås i 2 mom. ska i en examen eller ett kompetensområde inom examen ingå minst en obligatorisk examensdel och minst en valbar examensdel. När det gäller yrkesexamina och specialyrkesexamina innebär bestämmelsen delvis en förändring i jämförelse med nuläget, eftersom två av de nuvarande examina inte alls innehåller några obligatoriska examensdelar. I nästan en femtedel av yrkes- och specialyrkesexamina ingår i sin tur inte några valbara examensdelar, medan en exa-

men som mest kan innehålla 78 valbara examensdelar.

Bestämmelsen om en obligatorisk och en valbar yrkesinriktad examensdel innebär att examensgrunderna ska innehålla minst en yrkesinriktad examensdel som är obligatorisk för alla samt sådana yrkesinriktade examensdelar som är valbara för de studerande. Antalet obligatoriska och valbara yrkesinriktade examensdelar och förhållandet mellan dem kan variera per examen beroende på branschens särdrag och krav.

12 d §. Behörighet för fortsatta studier. I lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning föreslås en bestämmelse som motsvarar den nya 4 b § i lagen om grundläggande yrkesutbildning. Bestämmelsen gäller den behörighet för fortsatta studier som en examen som avlagts i enlighet med lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning ger. Bestämmelsen är informativ och den ändrar inte den behörighet för fortsatta studier som det föreskrivs om i universitetslagen och yrkeshögskolelagen.

12 e §. Skydd av namn på examina och examensbenämningar. I lagen föreslås en ny 12 e § som ska innehålla bestämmelser om skydd av namn på examina och examensbenämningar. Motsvarande bestämmelse finns i 12 § 3 mom. i den gällande lagen.

I 12 § 3 mom. föreskrivs enligt gällande lydelse om skydd av benämningarna på yrkesexamina och specialyrkesexamina. Benämningarna på examina ska tolkas så att de avser namnen på examina, eftersom egentliga examensbenämningar inte används i fråga om yrkesexamina och specialyrkesexamina.

När det gäller yrkesinriktade grundexamina föreskrivs i gällande 12 § 3 mom. att examensbenämningar på yrkesinriktade grundexamina får användas också om yrkesinriktade grundexamina som avläggs genom fristående examina. Det är dock inte helt entydigt om ordalydelsen i bestämmelsen avser skydd av examensbenämningar eller namn på examina. Vid tillämpningen av bestämmelsen har praxis blivit att bestämmelsen i fråga om yrkesinriktade grundexamina anses skydda examensbenämningarna.

I fortsättningen kommer det också att bli möjligt att använda examensbenämningar i fråga om yrkesexamina och specialyrkesexamina, och därför bör regleringen förtydligas

och förenhetligas. Det föreslås att bestämmelsen preciseras så att skyddet gäller både namnet på examen och den examensbenämning eller de examensbenämningar som ansluter sig till den. Bestämmelser om namnen på examina utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet, medan examensbenämningarna finns i de examensgrunder som fastställs genom föreskrifter av Utbildningsstyrelsen.

Den föreslagna bestämmelsen ska omfatta alla examina som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. En motsvarande bestämmelse som gäller grundexamina inom den grundläggande yrkesutbildningen ska ingå i 45 § i lagen om grundläggande yrkesutbildning. Namnen och benämningarna på yrkesinriktade grundexamina får användas i fråga om både examina inom den grundläggande yrkesutbildningen och examina som avläggs genom fristående examina.

13 §. Examensgrunder. Enligt gällande 13 § 1 mom. utfärdas bestämmelser om vilka examina som kan avläggas genom fristående examina genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet. Undervisnings- och kulturministeriets förordning om den examenstruktur som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (693/2013) har utfärdats med stöd av gällande 13 § 1 mom. Bemyndigandet i 13 § stryks och den förordning som utfärdats med stöd av paragrafen upphävs. Den förordning om examensstrukturen som utfärdas med stöd av det bemyndigande som föreslås i 12 b § 2 mom. kommer att ersätta den upphävda förordningen.

Enligt gällande 13 § 2 mom. beslutar Utbildningsstyrelsen om grunderna för examina. I grunderna för examina anges enligt bestämmelsen den yrkesskicklighet som krävs i examen, de delar som examen består av och eventuella kompetensområden, de sätt på vilka yrkesskickligheten visas samt de allmänna grunderna för bedömning av examen. Det föreslås att bestämmelsen om utarbetandet av examensgrunderna utformas på samma sätt som den nya 13 § som förslås i lagen om grundläggande yrkesutbildning och i vilken det föreskrivs om examensgrunderna för yrkesinriktade grundexamina inom den grundläggande yrkesutbildningen.

Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. ska Utbildningsstyrelsen fastställa examensgrunderna för varje examen som ingår i den examensstruktur som avses i 12 b § i lagen. Med stöd av bestämmelsen fastställer Utbildningsstyrelsen examensgrunderna för varje yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen och specialyrkesexamen som avläggs som fristående examen.

I den föreslagna paragrafens 2 mom. ska det föreskrivas om sådant som hör till Utbildningsstyrelsens beslutanderätt och som ska fastställas i examensgrunderna.

Enligt 2 mom. 1 punkten i den föreslagna paragrafen ska i examensgrunderna precis som för närvarande fastställas eventuella kompetensområden för yrkesexamina och specialyrkesexamina. När det gäller yrkesinriktade grundexamina fastställs kompetensområdena i den förordning som undervisnings- och kulturministeriet utfärdar om examensstrukturen. Kompetensområden ska användas när detta är nödvändigt med tanke på arbetslivet eller en tydlig examensuppbyggnad. Om kompetensområden används, ska de alltid vara åtminstone två till antalet.

Enligt 2 mom. 2 punkten i den föreslagna paragrafen fastställs examensbenämningarna i examensgrunderna. När det gäller yrkesinriktade grundexamina innebär den föreslagna bestämmelsen att beslutanderätten överförs från ministeriet till Utbildningsstyrelsen, eftersom examensbenämningarna enligt det gällande förfarandet fastställs i en förordning om examensstrukturen som utfärdas av undervisnings- och kulturministeriet. När det gäller yrkesexamina och specialyrkesexamina är bestämmelsen ny, eftersom examensbenämningar inte tidigare har använts i dessa examenstyper.

Enligt 2 mom. 3 punkten i den föreslagna paragrafen ska Utbildningsstyrelsen i examensgrunderna bestämma om uppbyggnaden av en examen till den del bestämmelser om detta inte ingår i lagens 12 c §. Enligt 12 c § ska det i en examen ingå minst en obligatorisk examensdel och minst en valbar examensdel. Examina som avläggs som fristående examina innehåller endast yrkesinriktade examensdelar.

I examensgrunderna bestämmer Utbildningsstyrelsen vilka enskilda examensdelar

som ska ingå i respektive examen. Med de examensdelar som ingår i examen avses alla de obligatoriska och valbara examensdelar som fastställs i examensgrunderna och av vilka den examen som en studerande avlägger byggs upp i enlighet med reglerna för hur examen byggs upp. En examensdel kan antingen höras till endast en examen eller vara gemensam för flera examina. Utbildningsstyrelsen bestämmer också reglerna för hur en examen byggs upp, dvs. vilka obligatoriska och valbara examensdelar i examensgrunderna som den studerande ska avlägga för han eller hon ska kunna få ett examensbetyg. I samband med uppbyggnaden av examen är det vid behov också möjligt att bestämma i vilken ordning examensdelarna ska avläggas, om en viss kompetensnivå är nödvändig för avläggandet av en viss examensdel.

Enligt 2 mom. 4 punkten i den föreslagna paragrafen ska i examensgrunderna också fastställas kraven på yrkesskicklighet i examensdelarna samt bedömningen av det kunnande som krävs i examensdelarna, såsom de sätt på vilka yrkesskickligheten visas samt föremålen och kriterierna för bedömningen.

Enligt gällande 13 § 2 mom. beslutar Utbildningsstyrelsen i samband med grunderna för examina vid behov om de krav på hälsotillståndet som hänför sig till examina. Enligt hänvisningsbestämmelsen i 11 § 9 punkten i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning tillämpas på utbildning enligt lagen de bestämmelser om indragning av studierätten som finns i 32 § i lagen om yrkesutbildning. I praktiken har beslutats om de krav på hälsotillstånd som gäller de studier som omfattas av kraven på säkerhet enligt 32 § i lagen om yrkesutbildning fattats med stöd av detta bemyndigande.

En bestämmelse som motsvarar bemyndigandet i 13 § 2 mom. i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning för Utbildningsstyrelsen att meddela föreskrifter finns i gällande 13 § 2 mom. i lagen om yrkesutbildning. Bemyndigandet i fråga föreslås dock bli flyttat till 27 a § i lagen om grundläggande yrkesutbildning. Enligt hänvisningsbestämmelsen i 11 § 3 punkten i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning ska bestämmelserna i 27 a § i lagen om yrkesutbildning om tillgänglighet och förutsättningar för antagning som stude-

rande tillämpas. Bemyndigandet att meddela föreskrifter i gällande 13 § 2 mom. i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning kan alltså strykas som onödigt, eftersom det nya 4 mom. i 27 a § i lagen om grundläggande yrkesutbildning ska tillämpas inom yrkesinriktad vuxenutbildning med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 11 § 3 punkten. I 27 a § 4 mom. föreskrivs om bemyndigandet för Utbildningsstyrelsen att bestämma om kraven på hälsotillståndet.

5 kap. Särskilda bestämmelser

15 a §. Bedömning av examinandens kunnande. Enligt gällande 16 § 2 punkten ska på yrkesinriktad vuxenutbildning tillämpas de bestämmelser i 25 § 1 och 3 mom. i lagen om yrkesutbildning som gäller bedömning av de studerande. I 25 § 1 mom. i lagen om yrkesutbildning föreskrivs om de allmänna principerna för bedömningen av studerande och i 3 mom. ingår flera bemyndiganden att utfärda förordning eller föreskrifter. Det föreslås att hänvisningsbestämmelsen i 16 § 2 punkten upphävs och att behövliga bestämmelser om bedömningen av de studerande tas in i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

I lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning föreslås en ny 15 a § som ska innehålla bestämmelser om bedömningen av examinandens kunnande. I 1 mom. föreskrivs om målen för bedömningen av examinandens kunnande, och bestämmelsen motsvarar till denna del bestämmelsen i det nya 24 a § 1 mom. i lagen om grundläggande yrkesutbildning. Enligt den föreslagna bestämmelsen är syftet med bedömningen av kunnandet att ge information om examinandens kunnande och att säkerställa att de krav på yrkesskicklighet som anges i examensgrunderna uppnås.

I 1 mom. ska det också föreskrivas om genomförandet av bedömningen av examinandens kunnande. Till denna del motsvarar bestämmelsen den nya bestämmelsen i 25 § 1 mom. i lagen om grundläggande yrkesutbildning. Enligt den föreslagna bestämmelsen bedöms examinandens kunnande genom att kunnandet jämförs med det kunnande som fastställs i examensgrunderna. Bestämmelser om bedömningen av kunnandet i en examensdel, t.ex. om föremålen och kriterierna

för bedömningen och sätten att visa yrkesskickligheten, finns i examensgrunderna.

I 2 mom. ska det finnas ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva om skalan för bedömningen av kunnandet. I lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning finns för närvarande inte något separat bemyndigande, utan med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 16 § 2 punkten tillämpas bemyndigandet i 25 § 3 mom. i lagen om yrkesutbildning. Bestämmelser om bedömningsskalan finns i 7 § i förordningen om yrkesinriktad vuxenutbildning. Den bedömningsskalan som fastställs genom förordningen föreslås inte bli ändrad.

15 b §. Närmare bestämmelser och föreskrifter om betyg och intyg. I den gällande lagstiftningen finns bestämmelser om betyg över utbildning som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning i 7 a § i lagen och, med stöd av hänvisningsbestämmelsen i 16 § 2 punkten i lagen, i 13 § i förordningen om yrkesutbildning. Det föreslås dock att hänvisningsbestämmelsen i 16 § 2 punkten upphävs och att bestämmelserna om betyg till alla delar tas in i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. Bestämmelser om betyg över utbildning som avses i lagen om yrkesinriktad yrkesutbildning ska i fråga om fristående examina ingå i 7 a §, precis som för närvarande. Till lagen fogas dessutom en ny 9 a § som ska innehålla bestämmelser om intyg över förberedande och annan utbildning.

I lagen föreslås också en ny 15 b §, som ska innehålla bestämmelser om bemyndiganden att utfärda förordningar och föreskrifter om betyg och intyg. När det gäller examensbetyg finns motsvarande bemyndigande i 7 a § i den gällande lagen, med stöd av vilken bestämmelser om innehållet i examensbetyget och undertecknandet av det finns i 6 § i förordningen om yrkesinriktad vuxenutbildning. Enligt den föreslagna bestämmelsen utfärdas närmare bestämmelser om innehållet i de betyg och intyg som avses i 7 a och 9 a § och om undertecknandet av dem samt om bilagorna till betygen och intygen genom förordning av statsrådet. Bemyndigandena motsvarar de bemyndiganden som gäller betyg inom den grundläggande yrkesutbildningen och som föreslås i 25 e § 4 mom. i lagen om grundläggande yrkesutbildning.

Med innehållet i betygen och intygen avses sådana centrala uppgifter som ska framgå av dem. Enligt det förordningsutkast som finns som bilaga till propositionen ska ett betyg över en avlagd fristående examen eller avlagda examensdelar innehålla avlagda examensdelar och vitsorden för dem. Ett intyg över deltagande i utbildning som förbereder för fristående examen eller i annan utbildning ska innehålla uppgifter om utbildningens innehåll och längd. För att betygen och intygen ska vara jämförbara är det viktigt att det i en föreskrift av Utbildningsstyrelsen på ett enhetligt sätt bestäms om de uppgifter av teknisk natur som ska antecknas i betygen och intygen.

16 §. Tillämpning av vissa bestämmelser i lagen om grundläggande yrkesutbildning. Det föreslås att paragrafens rubrik och momentets inledande stycke ändras så att det tas i beaktande att namnet på lagen om yrkesutbildning ändras till lagen om grundläggande yrkesutbildning.

Enligt den gällande 2 punkten i paragrafen ska på utbildning och examina enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning tillämpas de bestämmelser om bedömning av de studerande som finns i 25 § 1 och 3 mom. i lagen om yrkesutbildning. Hänvisningsbestämmelsen ändras så att det inte längre hänvisas till bestämmelserna om bedömning av kunnandet i lagen om grundläggande yrkesutbildning. Hänvisningen till bestämmelserna om bedömning av kunnandet är onödig eftersom bestämmelser om bedömning av kunnandet och om betyg tas in i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. Bestämmelser om principerna för bedömning av de studerande tas in i lagens 9 b § 2 mom. Bestämmelser om bedömningen av examinandens kunnande finns i sin tur i 15 a §, som också innehåller ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet föreskriva om skalan för bedömning av kunnandet. Bestämmelser om omtägnning och höjning av vitsord tas in i 7 b §, bestämmelser om examensbetyg i 7 a § och bestämmelser om andra intyg i 9 a §.

Det föreslås att hänvisningsbestämmelsen ändras så att hänvisningen endast omfattar den bedömning av inläringen inom läroavtalsutbildningen som avses i 24 b § 3 mom. i lagen om grundläggande yrkesutbildning. I

övrigt ska det i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning inte ingå några uttryckliga bestämmelser om bedömningen av en studerandes kunskaper, men i 9 b § 2 mom. ska det finnas en bestämmelse som gäller principerna för handledande bedömning under utbildningen.

1.3 Lagen om studiestöd

5 a §. Heltidsstudier. Enligt 5 a § 3 mom. i lagen om studiestöd betraktas yrkesinriktade studier som heltidsstudier när studiernas omfattning i genomsnitt är tre studieveckor per studiemånad. När studiernas omfattning inte har dimensionerats i studieveckor, fordras att den studerande under i genomsnitt minst 25 veckotimmar deltar i undervisning enligt undervisnings- eller utbildningsprogrammet eller i praktik som hör till studierna.

Enligt förslaget ska det i den bestämmelse som gäller heltidsstudier beaktas att kompetenspoäng införs som grund för dimensioneringen av yrkesinriktade grundexamina. Kalkylmässigt motsvarar en studievecka 1,5 kompetenspoäng.

I 3 mom. föreslås ett tillägg om att yrkesinriktade studier är heltidsstudier även när studiernas omfattning i genomsnitt är minst 4,5 kompetenspoäng per studiemånad. Till bestämmelsen om 25 veckotimmar fogas dessutom ett omnämnande av att bestämmelsen tillämpas när studiernas omfattning inte har dimensionerats i studieveckor eller kompetenspoäng. Införandet av kompetenspoäng förutsätter inte några andra ändringar av studiestödslagen.

1.4 Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

2 kap.

10 §. Studier. Enligt 2 kap. 10 § 2 mom. 3 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa betraktas andra studier än högskole- och gymnasiestudier som heltidsstudier, om deras omfattning enligt studieplanen i genomsnitt är minst fem studiepoäng eller tre studieveckor per studiemånad. Enligt förslaget ska det i bestämmelsen beaktas att kompetenspoäng införs som grund för dimensioneringen

av yrkesinriktade grundexamina. Kalkylmässigt motsvarar en studievecka 1,5 kompetenspoäng.

I bestämmelsen föreslås ett tillägg om att yrkesinriktade studier ska betraktas som heltidsstudier även i sådana fall när studierna omfattar i genomsnitt minst 4,5 kompetenspoäng per studiemånad. Bestämmelsen motsvarar definitionen av heltidsstudier i lagen om studiestöd. Motsvarande ändring föreslås också i 5 a § i lagen om studiestöd.

1.5 Lagen om elev- och studerandevård

13 §. Elevhälsoplan. Enligt 13 § 3 mom. i den gällande lagen ska Utbildningsstyrelsen i grunderna för läroplanen närmare ange hur den elevhälsoplan som avses i 13 § i lagen om elev- och studerandevård ska utarbetas. Det föreslås att det i bestämmelsen ska beaktas att Utbildningsstyrelsen när det gäller yrkesutbildning meddelar andra föreskrifter än sådana som direkt hänför sig till examen i form av separata föreskrifter. Enligt den föreslagna bestämmelsen ska Utbildningsstyrelsen i grunderna för läroplanen eller i någon annan föreskrift ange hur elevhälsoplanen ska utarbetas.

24 §. Riksomfattande styrning. Enligt 24 § 2 mom. i lagen fattas beslut om samarbetet mellan hemmet och läroanstalten, om de centrala principerna för elevhälsan och om målen för den elevhälsa som hör till undervisningsväsendet som en del av grunderna för läroplanen. Enligt momentet finns bestämmelser om grunderna för läroplanen 13 § i lagen om yrkesutbildning. Enligt förslaget ska det i bestämmelsen beaktas att namnet på lagen om yrkesutbildning och lagens 13 § har ändrats samt att Utbildningsstyrelsen när det gäller yrkesutbildning meddelar andra föreskrifter än sådana som direkt hänför sig till examen i form av separata föreskrifter.

Enligt den föreslagna bestämmelsen ska beslut om samarbetet mellan hemmet och läroanstalten, om de centrala principerna för elevhälsan och om målen för den elevhälsa som hör till undervisningsväsendet fattas som en del av grunderna för läroplanen eller i någon annan föreskrift. Bestämmelser om den föreskrift som avses i paragrafen finns i

37 a § i lagen om grundläggande yrkesutbildning.

1.6 Lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering

2 §. Uppgifter. Enligt gällande 2 § 2 punkten underpunkt b har Nationella centret för utbildningsutvärdering till uppgift att genomföra en sådan utvärdering av inlärningsresultaten som gäller uppnåendet av målen för de grunder för läroplanen som avses i 13 § i lagen om yrkesutbildning. Det föreslås att bestämmelsen ändras så att man i stället för uttrycket grunder för läroplanen använder examensgrunder.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Statsrådets förordning om grundläggande yrkesutbildning

I förslaget till ändring av lagen om yrkesutbildning ingår bemyndiganden att utfärda förordning av statsrådet i 4 a § 1 mom., 12 b § 4 mom., 14 § 3 mom., 16 §, 16 a § 2 mom., 25 § 3 mom., 25 b § 3 mom., 25 c § 1 mom. och 25 e § 4 mom. De centrala ändringar som föreslås i förordningen om yrkesutbildning har behandlats i propositionens detaljmotivering. Som bilaga till regeringspropositionen finns dessutom ett utkast till ändring av förordningen om yrkesutbildning. Det föreslås att förordningens rubrik ändras till statsrådets förordning om grundläggande yrkesutbildning i analogi med ändringen av lagens rubrik.

Statsrådets förordning om yrkesinriktade grundexaminas uppbyggnad

I 12 b § 4 mom. i lagen om grundläggande yrkesutbildning ska det ingå ett bemyndigande att genom förordning av statsrådet utfärda närmare bestämmelser om hur examen byggs upp av de olika examensdelar som avses i paragrafen i fråga, om de gemensamma examensdelarnas omfattning och om de delområden som hör till dem. Som bilaga till propositionen finns ett utkast till den statsrådsförordning som föreslås bli utfärdad med

stöd av bemyndigandet. Innehållet i regleringen i förordningen har dessutom behandlats i detaljmotiveringen till 12 b §.

Förordningen om yrkesinriktad vuxenutbildning

I förslaget till ändring av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning ingår bemyndiganden att utfärda förordning av statsrådet i 7 § 3 mom., 8 a § 3 mom., 12 b § 1 mom., 15 a § 2 mom. och 15 b §. De centrala ändringar som föreslås i förordningen om yrkesorienterad vuxenutbildning har behandlats i propositionens detaljmotivering. Som bilaga till regeringspropositionen finns dessutom ett utkast till ändring av förordningen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

Undervisnings- och kulturministeriets förordning om yrkesinriktade examina (*förordningen om examensstrukturen*)

I 4 a § 2 mom. i lagen om grundläggande yrkesutbildning och i 12 b § 2 mom. i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning ska det ingå ett bemyndigande för undervisnings- och kulturministeriet att utfärda en förordning om examensstrukturen. Avsikten är att det med stöd av dessa bemyndiganden ska utfärdas en enda förordning av undervisnings- och kulturministeriet som reglerar examensstrukturen. Den nya förordningen ersätter undervisnings- och kulturministeriets förordning om yrkesinriktade grundexamina (216/2001) och undervisnings- och kulturministeriets förordning om den examensstruktur som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (693/2013). Genom den föreslagna förordningen föreskrivs om yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina samt om fördelningen av dessa examina enligt utbildningsområde. Genom förordningen föreskrivs dessutom om kompetensområdena i de yrkesinriktade grundexamina.

Avsikten är att den nya förordningen om examensstrukturen ska träda i kraft den 1 augusti 2015. Sammanslagningen av förordningarna är en ändring av teknisk natur som gör regleringen om examensstrukturen tydligare. Förordningen ändras till innehållet i

den takt behoven inom arbetslivet förutsätter att det görs ändringar i examensstrukturen.

Med stöd av bemyndigandet i 4 a § 2 mom. i lagen om grundläggande yrkesutbildning kan det genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet utfärdas bestämmelser om de principer som används vid fastställandet av examensbenämningarna. På motsvarande sätt kan det med stöd av bemyndigandet i 12 b § 2 mom. i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet utfärdas bestämmelser om de principer som används vid fastställandet av kompetensområdena och examensbenämningarna.

Det föreslås att det genom en förordning av undervisnings- och kulturministeriet ska beskrivas att kompetensområden ska används i yrkesinriktade examina när detta är nödvändigt med tanke på arbetslivet eller en tydlig examensuppbyggnad. Om kompetensområden används ska de vara åtminstone två till antalet, eftersom ett enda kompetensområde inte ger någon tilläggsinformation om examens inriktning. Kompetensområdena namnges i regel enligt branschen eller funktionen. Kompetensområdet kan dock också namnges enligt den som utför arbetet, om någon examensbenämning inte används eller om det annars är ändamålsenligt.

Precis som för närvarande ska examensbenämningar alltid användas för yrkesinriktade grundexamina. Examensbenämningar tas också i bruk för yrkesexamina och specialyrkesexamina när detta är ändamålsenligt och när examensbenämningarna ger tilläggsinformation för antingen arbetslivet eller examinanden. Examensbenämningen kan vara specifik för en examen eller ett kompetensområde. Samma examen eller kompetensområde kan också innehålla flera examensbenämningar. Examensbenämningarna ska till formen vara verbalsubstantiv (nomen agentis).

Bemyndiganden för Utbildningsstyrelsen att meddela föreskrifter

Utbildningsstyrelsen ska fastsätta examensgrunderna för varje yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen och specialyrkesexamen som ingår i examensstrukturen.

Ett bemyndigande för Utbildningsstyrelsen att fastställa examensgrunderna ska ingå i 13 § i lagen om grundläggande yrkesutbildning och 13 § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

Lagen om grundläggande yrkesutbildning och lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning ska dessutom innehålla även andra bemyndiganden för Utbildningsstyrelsen att meddela föreskrifter. Dessa bemyndiganden ska gälla sådant som det med tanke på den studerandes rättsskydd eller annars för att säkerställa en enhetlig praxis och jämlikhet mellan de studerande behövs tekniska bestämmelser om på föreskriftsnivå. Enligt riktlinjerna i propositionen ska Utbildningsstyrelsen i examensgrunderna endast fatta beslut om frågor som direkt gäller examina, medan övriga föreskrifter ska meddelas separat från examensgrunderna.

Enligt gällande bestämmelser fattar Utbildningsstyrelsen i grunderna för läroplanen beslut om målen för och det centrala innehållet i studierna särskilt för varje examen. I de läroplans- och examensgrunder som fastställts med stöd av de gällande bestämmelserna finns det för närvarande vissa bestämmelser för vilka det inte finns något uttryckligt bemyndigande i lag. Dessa bestämmelser gäller t.ex. utarbetande av och innehållet i läroplanen, inläring i arbetet och arbetarskydd, undervisning för invandrare och studerande från olika språk- och kulturgrupper samt läroavtalsutbildning. Det föreslås dock inte att det i lagen tas in bemyndiganden för Utbildningsstyrelsen att meddela föreskrifter om dessa frågor.

Enligt förslaget ska bestämmelser om de frågor som det ska beslutas om i läroplanen i fortsättningen ingå i en förordning av statsrådet. När det gäller inläring i arbetet föreslås att regleringen i lagen och förordningen preciseras så att det inte längre är nödvändigt att reglera frågan på föreskriftsnivå. Bestämmelser om undervisning i modersmålet och främmande språk kan i sin tur ingå i examensgrunderna. Dessutom kan Utbildningsstyrelsen i fortsättningen meddela anvisningar om dessa frågor, vilka dock inte är förpliktande bestämmelser på samma nivå som en föreskrift.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2015. De kompetenspoäng som det föreskrivs om i 12 § i lagen om grundläggande yrkesutbildning ska tas i bruk som grund för dimensioneringen av grundexamina inom den grundläggande yrkesutbildningen när lagen träder i kraft. I 12 a § i lagen om grundläggande yrkesutbildning ska det i sin tur föreskrivas om de gemensamma examensdelar som ska ersätta i den gällande lagen avsedda gemensamma studier som är nödvändiga för förvärvande och komplettering av yrkeskickligheten. Också den nya statsrådsförordning som gäller uppbyggnaden av examina ska i enlighet med förslaget träda i kraft den 1 augusti 2015.

Enligt den föreslagna ikraftträdandebestämmelsen ska Utbildningsstyrelsen bestämma om examensgrunderna att utbildningsanordnarna kan ta de nya läroplanerna i bruk när lagen träder i kraft. Utbildningsstyrelsen ska bestämma om examensdelarnas omfattning i kompetenspoäng och de gemensamma examensdelarna i tillräckligt god tid innan lagen träder i kraft så att utbildningsanordnarna hinner förbereda och godkänna läroplaner som är dimensionerade i kompetenspoäng och som följer de nya bestämmelserna. Målet är att lagarna ska stadfästas under vårsessionen 2014.

Kompetenspoängen och de nya gemensamma examensdelarna tas i bruk i fråga om samtliga studerande när lagen träder i kraft, dvs. den 1 augusti 2015. Även studerande som inlett studier för examen före lagens ikraftträdande övergår när lagen träder i kraft till att avlägga examen enligt den nya lagen samt förordningar och bestämmelser som utfärdats med stöd av den. I praktiken ska studier som genomförts av en studerande som inlett studierna för examen före den 1 augusti 2015 godkännas och genom förfarandet för identifiering och erkännande av kunnskap bli del av den examen som byggs upp i enlighet med de nya bestämmelserna.

När det gäller yrkesinriktade examensdelar kommer reglerna för uppbyggnaden av examen och den sammantagna omfattningen av de yrkesinriktade examensdelar som ska avläggas inte att ändras, vilket innebär att övergången inte i praktiken kommer att ändra de krav som ställs på den studerande. Omfatt-

ningen av gemensamma examensdelar och valfria examensdelar kommer däremot att avvika något från tidigare, vilket kan medföra att den studerandes personliga studieplan måste justeras till denna del i övergångsskedet.

I lagen föreslås en övergångsbestämmelse enligt vilken Utbildningsstyrelsen kan bestämma om de principer och förfaranden för identifiering och erkännande av kunnskap som tillämpas vid övergången. Enhetliga förfaranden är viktiga med tanke på säkerställandet av de studerandes rättssäkerhet och ett jämlikt bemötande.

Även studerande som inlett sina studier innan de nu gällande examensgrunderna trädde i kraft ska övergå till att avlägga examen enligt de nya bestämmelserna och föreskrifterna. I dessa fall inverkar övergången också på reglerna för uppbyggnaden av examensdelarna. Övergångsbestämmelsen innebär också att det inte längre är möjligt att iakttä de bestämmelser i de gamla grunderna för läroplanen, enligt vilka de studerande hade rätt att avlägga sin examen före en viss tidpunkt. I praktiken gäller detta endast några studerande, vars studier avsevärt har fördröjts. Sedan lagen stadfästs har de dock ungefär ett år på sig att slutföra studierna i enlighet med de upphävdade grunderna för läroplanen. Även i fråga om dessa studerande ska man i övergångsskedet se till att kunnskapen identifieras och erkänns fullt ut.

I vissa lagar och förordningar hänvisas det till omfattningen i studieveckor av studier eller utbildning som genomförts enligt lagen om yrkesutbildning. I lagen föreslås en övergångsbestämmelse enligt vilken en studievecka i dessa fall motsvarar 1,5 kompetenspoäng, om inte något annat föreskrivs eller bestäms.

Eftersom lagens rubrik ändras ska det i lagen också ingå en övergångsbestämmelse enligt vilken en hänvisning till lagen om yrkesutbildning i någon annan lag eller förordning efter ikraftträdandet av lagen avser en hänvisning till lagen om grundläggande yrkesutbildning.

De ändringar som gäller grunderna för yrkesinriktade grundexamina som avläggs i form av fristående examina ska träda i kraft den 1 augusti 2015, dvs. samtidigt som de

ändringar som gäller yrkesinriktade grundexamina inom den grundläggande yrkesutbildningen. Studerande som inlett studier för en yrkesinriktad grundexamen som avläggs som fristående examen före lagens ikraftträdande övergår när lagen träder i kraft till att avlägga examen enligt den nya lagen samt bestämmelser och föreskrifter som utfärdas med stöd av den. Examensdelarna i en yrkesinriktad grundexamen som avläggs som en fristående examen motsvarar de yrkesinriktade examensdelarna i en grundexamen som avläggs inom den grundläggande yrkesutbildningen. I praktiken kommer reglerna för uppbyggnaden av yrkesinriktade grundexamina inte att ändras när det gäller de yrkesinriktade examensdelarna. I samband med övergången ska examensdelar som examinanden redan avlagt godkännas fullt ut som en del av en examen enligt de nya examensgrunderna.

I 12 c § 2 mom. i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning ska det ingå en bestämmelse, enligt vilken det i en examen ska ingå minst en obligatorisk examensdel och minst en valbar examensdel. Bestämmelsen gäller i praktiken yrkesexamina och specialyrkesexamina, eftersom alla yrkesinriktade grundexamina redan nu innehåller minst en obligatorisk och en valbar yrkesinriktad examensdel. På grund av det stora antalet yrkesexamina och specialyrkesexamina är det dock inte möjligt att ändra examensgrunderna i enlighet med 12 c § före lagens ikraftträdande, dvs. den 1 augusti 2015.

För ändringen av examensgrunderna för yrkesexamina och specialyrkesexamina föreslås därför en längre övergångstid. Enligt den föreslagna övergångsbestämmelsen ska Utbildningsstyrelsen ändra examensgrunderna för yrkesexamina och specialyrkesexamina senast den 1 augusti 2018. De examensgrunder som meddelats med stöd av bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av lagen iakttas tills examensgrunderna har ändrats i enlighet med förslagen i denna proposition.

I lagen om ändring av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning föreslås en övergångsbestämmelse som gäller sådana examinander som har inlett sina studier för en yrkesexamen eller specialyrkesexamen före revideringen av examensgrunderna. Enligt den fö-

reslagna bestämmelsen ska en examinand efter det att examensgrunderna ändrats under två års tid ha rätt att avlägga examen enligt de examensgrunder som gällde när studierna för examen inleddes, om examinanden har inlett studierna för yrkesexamen eller specialyrkesexamen i enlighet med de examensgrunder som meddelats med stöd av de bestämmelser som gällde när denna lag träder i kraft. Den föreslagna övergångstiden på två år motsvarar den övergångstid som används i samband med revideringen av grunderna för yrkesexamina och specialyrkesexamina i Utbildningsstyrelsens handbok om fristående examina.

Även den förordning om examensstrukturen som ska utfärdas med stöd av 4 a § i lagen om grundläggande yrkesutbildning och 12 b § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning ska träda i kraft den 1 augusti 2015. Den nya förordningen om examensstrukturen ska ersätta undervisnings- och kulturministeriets förordning om yrkesinriktade grundexamina och undervisnings- och kulturministeriets förordning om den examensstruktur som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning. Dessa förordningar upphävs alltså.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Propositionen innehåller flera bemyndiganden för statsrådet och undervisnings- och kulturministeriet att utfärda förordningar samt bemyndiganden för Utbildningsstyrelsen att meddela föreskrifter. Den gällande regleringen har preciserats så att vissa bestämmelser som gäller individens rättigheter och skyldigheter har lyfts upp på lagnivå. I bemyndigandena har man även beaktat grundlagens krav på noggrann avgränsning och exakthet.

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om frågor som har viktig allmän betydelse, såsom de gemensamma examensdelarnas delområden samt sådana frågor i anslutning till betyg och bedömningen av den studerandes inläring och kunnande, i fråga om vilka bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter utfärdas genom lag. Undervisnings- och kulturministeriet bemyndigas att föreskriva om

examensstrukturen, eftersom det här är fråga om reglering av teknisk natur som hör till ministeriets eget ansvarsområde.

Bestämmelserna har också ändrats på så sätt att bemyndigandena för Utbildningsstyrelsen att meddela föreskrifter har lyfts upp från förordningsnivå till lagnivå. Utbildningsstyrelsens viktigaste föreskrifter gäller examensgrunderna. Examensgrunderna är föreskrifter av teknisk natur, och meddelandet av dem förutsätter gedigen sakkunskap. Övriga bemyndiganden för Utbildningsstyrelsen att meddela föreskrifter gäller föreskrifter som preciserar det som anges i lag eller förordning.

Genom Utbildningsstyrelsens föreskrifter är det inte möjligt att ålägga utbildningsanordnarna nya uppgifter eller förpliktelser, utan genom dem är det endast möjligt att precisera uppgifter och förpliktelser som redan ingår i lag. Syftet med Utbildningsstyrelsens föreskrifter är att förtydliga och förenhetliga utbildningsanordnarnas förfaranden.

Regeringen anser att lagförslagen är problemfria ur grundlagssynpunkt. Enligt regeringens uppfattning kan propositionen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

*Lagförslag***1.****Lag****om ändring av lagen om yrkesutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om yrkesutbildning (630/1998) lagens rubrik samt 1 och 2 §, 3 § 1 mom., 4 och 5 §, rubriken för 3 kap., 12—16 §, 17 § 2 mom., 19, 21, 23 och 25 §, 25 a § 2 mom., 25 b och 25 c §, 28 § 3 mom. samt 29, 30 och 45 §,

av dem 12 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 455/2001 och 951/2011, 13 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 479/2003 och 951/2011, 14 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 479/2003, 17 § 2 mom. sådant det lyder i lag 455/2001, 19 § sådan den lyder i lag 1341/2007, 23 § sådan den lyder i lagarna 479/2003 och 951/2011, 25 §, 25 a § 2 mom., 25 b, 25 c och 30 § sådana de lyder i lag 601/2005 och 28 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1269/2013, samt

fogas till lagen nya 4 a, 4 b, 12 a, 12 b, 13 a, 14 a, 16 a, 24 a, 24 b, 25 d–e §, till 27 a §, sådan den lyder i lag 951/2011, ett nytt 4 mom., till lagen en ny 29 a § samt till 37 a §, sådan den lyder i lag 1290/2013, nya 2 och 3 mom. som följer:

Lag**om grundläggande yrkesutbildning****1 §***Tillämpningsområde*

I denna lag bestäms om grundläggande yrkesutbildning och om examina inom denna utbildning.

Bestämmelser om annan yrkesutbildning än sådan som avses i 1 mom. finns i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998).

2 §*Utbildningens syfte*

Syftet med utbildning som avses i denna lag är att höja befolkningens yrkeskunnande, utveckla arbetslivet och svara mot dess behov av kunnande, främja sysselsättning och företagande och stödja livslångt lärande.

3 §*Grundläggande yrkesutbildning*

Grundläggande yrkesutbildning är utbildning som avläggs enligt den av utbildningsanordnaren godkända läroplan som avses i 14 § och som leder till en yrkesinriktad grundexamen.

— — — — —

4 §*Definition av yrkesinriktad grundexamen*

Den som avlagt en yrkesinriktad grundexamen har breda grundläggande yrkesfärdigheter för olika uppgifter inom en bransch samt mer specialiserat kunnande och sådan yrkesskicklighet som arbetslivet kräver inom minst ett delområde.

En yrkesinriktad grundexamen kan avläggas som en grundläggande yrkesutbildning enligt denna lag eller som en fristående examen enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

4 a §

Examensstruktur

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om utbildningsområdena.

Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet utfärdas bestämmelser om yrkesinriktade grundexamina och om de kompetensområden som ingår i dem samt om fördelningen av examina enligt utbildningsområde. Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet får bestämmelser utfärdas om de principer som används vid bestämmande av examensbenämningarna.

Utbildningsstyrelsen bereder förslag till ändringar av den examensstruktur som avses i 2 mom.

4 b §

Behörighet för fortsatta studier

Bestämmelser om den allmänna behörighet för fortsatta studier vid universitet och yrkeshögskolor som olika examina ger finns i 37 § i universitetslagen (558/2009) och 20 § i yrkeshögskolelagen (351/2003).

5 §

Utbildningens mål

Den grundläggande yrkesutbildningens mål är att ge de studerande det kunnande och den yrkesskicklighet som krävs för en yrkesinriktad grundexamen enligt 4 § 1 mom. samt färdigheter i företagande.

Målet för utbildningen är dessutom att stödja de studerandes utveckling till goda och harmoniska människor och samhällsmedlemmar samt att ge dem sådana kunskaper och färdigheter som de behöver med tanke på förutsättningarna för fortsatta studier, en yrkesmässig utveckling, fritidsintressen och en mångsidig personlighetsutveckling.

När det gäller studerande under 18 år ska utbildningen genomföras i samarbete med hemmen och vårdnadshavarna.

Den grundläggande yrkesutbildning som ordnas för handikappade har dessutom som mål att i samarbete med dem som producerar rehabiliteringstjänster främja en total rehabilitering av de studerande.

3 kap.

Examina och undervisning

12 §

Grunder för dimensioneringen av examina

Grunden för dimensioneringen av yrkesinriktade grundexamina inom den grundläggande yrkesutbildningen och de delar som ingår i dessa examina är en kompetenspoäng.

Omfattningen av en yrkesinriktad grundexamen är 180 kompetenspoäng. Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet får bestämmelser utfärdas om att en examen omfattar mer än 180 kompetenspoäng, om den reglering som gäller branschen förutsätter detta.

Det kunnande som i genomsnitt förvärvats under ett år inom den grundläggande yrkesutbildningen motsvarar 60 kompetenspoäng. Den grundläggande yrkesutbildningen ska ordnas så att den studerande kan avlägga examen på en tid som motsvarar dess omfattning.

12 a §

Grunder för dimensioneringen av examensdelar

Kompetenspoängen för examensdelarna bestäms utifrån täckningen, svårighetsgraden och betydelsen av det kunnande som ingår i dem i förhållande till de krav på yrkesskicklighet och de mål för kunnandet som gäller hela examen.

12 b §

*Uppbyggnaden av yrkesriktade grundexamen-
na*

En yrkesinriktad grundexamen inom den grundläggande yrkesutbildningen innehåller

- 1) yrkesinriktade examensdelar,
- 2) gemensamma examensdelar,
- 3) fritt valbara examensdelar.

I en examen eller ett kompetensområde inom examen ingår minst en obligatorisk yrkesinriktad examensdel och minst en valbar yrkesinriktad examensdel.

Till de gemensamma examensdelar som avses i 1 mom. 2 punkten hör

- 1) kunskande i kommunikation och interaktion,
- 2) kunskande i matematik och naturvetenskap,
- 3) kunskande som behövs i samhället och arbetslivet, och
- 4) socialt och kulturellt kunskande.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om hur examen byggs upp av de examensdelar som avses i 1 mom. samt om de gemensamma examensdelarnas omfattning och om de delområden som hör till dem.

13 §

Examensgrunder

Utbildningsstyrelsen bestämmer examensgrunderna för varje examen som ingår i den examensstruktur som avses i 4 a §.

I examensgrunderna anges

- 1) examensbenämningarna,
- 2) examens uppbyggnad av obligatoriska och valbara examensdelar samt omfattningen i kompetenspoäng av examensdelarna och de delområden som ingår i de gemensamma examensdelarna, till den del det inte föreskrivs om dem i 12 b § eller med stöd av den, samt

3) kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunskandet i examensdelarna samt bedömningen av kunskandet.

13 a §

Utbildningsstyrelsens föreskrifter

Utbildningsstyrelsen meddelar föreskrifter som gäller

1) uppgifter som ska antecknas i betygen och bilagorna till dem i enlighet med 25 e §,

2) kraven på den studerandes hälsotillstånd i enlighet med 27 a §,

3) planerna för att skydda de studerande och för användning av disciplinära åtgärder i enlighet med 28 §,

4) principerna för dimensioneringen av identifieringen och erkännandet av kunskande samt omvandlingen av vitsord i enlighet med 30 §,

5) de centrala principerna för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten och för studerandevården i enlighet med 37 a §.

14 §

Utbildningsanordnarens läroplan

Utbildningsanordnaren ska godkänna en läroplan som följer de examensgrunder som avses i 13 § eller de grunder för läroplanen för annan utbildning som avses i 3 §. I läroplanen fattas beslut om den utbildning som ordnas. Läroplanen godkänns separat för finsk-, svensk- och samiskspråkig utbildning och vid behov för utbildning på något annat språk.

Läroplanen ska utarbetas så att den ger den studerande möjligheter att på ett individuellt sätt förvärva och påvisa kunskandet.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de frågor som ska beslutas i läroplanen.

14 a §

Information om utbildningen

Utbildningsanordnaren ska ge den studerande och den som ansöker om att bli antagen som studerande information om den utbildning som ordnas.

15 §

Genomförande av utbildning

Utbildningsanordnaren beslutar om de sätt som utbildningen genomförs på.

16 §

Utbildning på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter

Utbildningsanordnaren avtalar skriftligen med arbetsgivaren om utbildning på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter. En förutsättning för avtalet är att arbetsplatsen där utbildningen sker har en tillräcklig produktions- och serviceverksamhet för att den utbildning och de yrkesprov som anges i examensgrunderna ska kunna genomföras, nödvändig arbetsutrustning samt kompetenta anställda med sådan yrkeskunskap, utbildning och arbetslivserfarenhet att en ansvarig arbetsplatshandledare för den studerande kan utses bland dem. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de frågor som regleras i avtalet.

16 a §

Inläring i arbetet

Inläring i arbetet är sådan annan utbildning än läroavtalsutbildning som är målinriktad och handledd utbildning och som ordnas på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter.

En yrkesinriktad grundexamen som avläggs inom den grundläggande yrkesutbildningen ska inbegripa kunnande genom inläring i arbetet. Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om omfattningen av inläringen i arbetet.

Under tiden för inläring i arbetet står den studerande inte i ett arbetsavtalsförhållande till arbetsgivaren, om inte den studerande och arbetsgivaren separat har avtalat om att ingå ett arbetsavtal.

17 §

Läroavtalsutbildning

De studier inom läroavtalsutbildningen som ordnas på en arbetsplats i anslutning till de praktiska arbetsuppgifterna kompletteras med teoretiska studier.

19 §

Studerandens skydd i arbetet

Enligt vad som bestäms och föreskrivs i fråga om arbetstagare svarar arbetsgivaren för studerandens skydd i arbetet vid utbildning som ordnas på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter även då studeranden inte står i arbetsavtalsförhållande, tjänsteförhållande eller i därmed jämförbart offentligrättsligt anställningsförhållande till arbetsgivaren. Utbildningsanordnaren ska underrätta arbetsgivaren om ansvaret för skyddet i arbetet.

21 §

Särskilda studiearrangemang

Studierna kan delvis ordnas på annat sätt än vad som bestäms och föreskrivs i denna lag eller med stöd av den, om

1) de krav på yrkesskicklighet eller de mål för kunnandet som anges i examensgrunderna eller i grunderna för läroplanen för annan utbildning enligt 3 § till någon del är oskäligen för den studerande med hänsyn till förhållandena eller tidigare förvärvat kunnande, eller

2) detta är motiverat av skäl som har samband med den studerandes hälsotillstånd.

23 §

Försök

Undervisnings- och kulturministeriet eller Utbildningsstyrelsen kan bevilja tillstånd till ett sådant försök som behövs för att utveckla utbildningen enligt denna lag. Försökstillstånd kan beviljas sådana utbildningsanord-

nare som har förutsättningar att genomföra försöket på ett sätt som motsvarar dess syften och utan att äventyra de studerandes utbildningsrelaterade rättigheter. Försökstillstånd beviljas för viss tid, dock högst sex år.

I försök kan med tillstånd av undervisnings- och kulturministeriet göras avvikelser från examinas namn och kompetensområden, uppbyggnaden och om omfattningen av examen samt omfattningen av annan utbildning som avses i 3 §. I försök kan med tillstånd av Utbildningsstyrelsen göras avvikelser från examensgrunderna och grunderna för läroplanen. En examen inom försöket ska till sitt syfte och innehåll vara sådan att den ger det kunnande och den yrkesskicklighet som krävs för examen samt behörighet för fortsatta studier.

De utbildningsanordnare som deltar i ett försök väljs efter ansökan. I försöket tas ett behövligt antal utbildningsanordnare med, så att målsättningen för försöket kan uppnås. Vid valet beaktas representativiteten i regionalt och språkligt hänseende, om det är motiverat med hänsyn till omfattningen av och syftet med försöket.

Utbildningsstyrelsen bestämmer de examensgrunder eller grunder för läroplanen som ska iakttas i försöket.

24 a §

Principer för bedömning av den studerandes inlärnin g och kunnande

Syftet med bedömningen är att handleda och uppmuntra de studerande i deras studier, utveckla deras förutsättningar att utvärdera sig själva, ge information om de studerandes kunnande samt säkerställa att kraven på yrkesskicklighet och målen för kunnandet i examensgrunderna eller grunderna för läroplanen uppnås.

Den studerandes inlärnin g och kunnande ska bedömas mångsidigt och tillräckligt ofta under utbildningen.

24 b §

Bedömning av inlärnin g

Inlärnin g bedöms genom att den studerande ges muntlig eller skriftlig respons.

Bedömningen av den studerandes inlärnin g görs av den lärare som ansvarar för undervisningen. Vid inlärnin g i arbetet görs bedömningen av den studerandes inlärnin g även av en person som arbetsgivaren utser.

Vid läroavtalsutbildning görs bedömningen av inlärnin g för de teoretiska studiernas del av den lärare som ansvarar för undervisningen. Vid utbildning på arbetsplatsen görs bedömningen av inlärnin g av en person som arbetsgivaren utser.

25 §

Bedömning av den studerandes kunnande

Den studerandes kunnande bedöms genom att kunnandet jämförs med det kunnande som anges i examensgrunderna eller grunderna för läroplanen.

Inom utbildning som leder till en yrkesinriktad grundexamen ska den studerandes yrkeskunnande bedömas på basis av yrkesprov samt vid behov på annat sätt. I yrkesprovet visar den studerande sitt kunnande i arbetssituationer och arbetsuppgifter på en arbetsplats, i en läroanstalt eller på någon annan plats som utbildningsanordnaren anvisar.

På basis av bedömningen av kunnandet ges ett vitsord för examensdelarna, yrkesproven, delområden som ingår i de gemensamma examensdelarna och studieprestationer inom annan utbildning som avses i 3 §. Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om skalan för bedömning av kunnandet. Utbildningsanordnaren utarbetar en plan för genomförandet av bedömningen av kunnandet och för de metoder som används vid bedömningen av kunnandet.

25 a §

Organ som svarar för planeringen och genomförandet av yrkesprov

Organet har till uppgift att

- 1) godkänna de planer för genomförande och bedömning av yrkesprov som avses i 25 § 4 mom.,
- 2) övervaka yrkesprovsversamheten,
- 3) fatta beslut om bedömare av yrkesprov,
- 4) behandla begäran om omprövning som avses i 25 c § och som gäller bedömningen av kunnandet.

25 b §

Beslut om bedömningen av kunnandet

Angående bedömningen av kunnandet i fråga om en examensdel, ett delområde som ingår i de gemensamma examensdelarna eller sådan annan utbildning som avses i 3 § beslutar den lärare som ansvarar för undervisningen eller, om lärarna är många, lärarna gemensamt.

Angående bedömningen av yrkesprov beslutar de lärare och företrädare för arbetslivet som utsetts av det organ som avses i 25 a § gemensamt eller var för sig. Om bedömningen av yrkeskunnandet i en examensdel görs inte bara genom yrkesprov utan också på annat sätt, fattas beslut om denna bedömning av den lärare som svarar för undervisningen eller de teoretiska studierna eller, om lärarna är många, av lärarna gemensamt.

Bestämmelser om den kompetens som ska krävas av sådana i 2 mom. avsedda andra bedömare än lärare utfärdas genom förordning av statsrådet. I fråga om jäv för dem tillämpas vad som föreskrivs i 27—29 § i förvaltningslagen.

25 c §

Omprövning av bedömningen av kunnandet

En studerande har rätt att få veta hur bedömningsgrunderna har tillämpats på bedömningen av hans eller hennes kunnande. Bestämmelser om förfarandet utfärdas genom förordning av statsrådet.

En studerande kan muntligen eller skriftligen begära omprövning av det vitsord som getts på basis av den bedömning av kunnandet som avses i 25 § 3 mom. hos rektor eller

hos den som enligt 25 b § fattat beslut om bedömningen. Begäran om omprövning ska göras inom 14 dagar från den tidpunkt då den studerande har haft möjlighet att få veta resultaten av bedömningen samt hur bedömningsgrunderna har tillämpats på honom eller henne.

En studerande får skriftligen begära omprövning i det beslut som avses i 2 mom. hos det organ som avses i 25 a § inom 14 dagar efter det att han eller hon har fått del av beslutet. Om beslutet uppenbart är felaktigt kan organet bestämma att ny bedömning ska företas.

25 d §

Omtagning av påvisande av kunnande och höjning av vitsord

Utbildningsanordnaren ska ge den studerande möjlighet att ta om påvisandet av kunnandet, om studerandens kunnande bedöms som underkänt. Utbildningsanordnaren ska också ge möjlighet att höja ett godkänt vitsord som getts på basis av den bedömning av kunnandet som avses i 25 § 3 mom.

Om den studerandes kunnande bedöms som underkänt, ska utbildningsanordnaren vid behov ge den studerande möjlighet att på annat sätt visa att han eller hon har förvärvat sådant kunnande som gör det möjligt att gå vidare i studierna.

25 e §

Betyg

Utbildningsanordnaren ska ge den studerande ett examensbetyg när han eller hon med godkänt resultat har avlagt de examensdelar som krävs för examen. Examensbetyg kan också ges en studerande som i studierna följt sådana särskilda studiearrangemang som avses i 21 §.

Utbildningsanordnaren ska ge den studerande ett betyg över slutförd utbildning, när den studerande har genomgått annan utbildning som avses i 3 §.

Utbildningsanordnaren ska ge den studerande ett betyg över avlagda examensdelar eller slutförda studier i annan utbildning som

avses i 3 §, om den studerande säger upp sin studieplats innan examen avlagts eller utbildningen slutförts. Ett betyg över avlagda examensdelar eller slutförda studier ska på den studerandes begäran också ges under studiernas gång.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om innehållet i betygen och undertecknandet av dem samt om bilagorna till betygen. Utbildningsstyrelsen bestämmer vilka uppgifter som ska antecknas i betygen och bilagorna till dem.

27 a §

Tillgänglighet och förutsättningar för antagning som studerande

Utbildningsstyrelsen bestämmer om de krav på hälsotillståndet som hänför sig till studier som avses i 32 §.

28 §

Rätt till en trygg studiemiljö

I samband med att läroplanen utarbetas ska utbildningsanordnaren utarbeta en plan för att skydda de studerande mot våld, mobbning och trakasseri samt verkställa planen och övervaka att den iakttas och genomförs. Utbildningsanordnaren ska utarbeta en plan för användning av disciplinära åtgärder och för de tillhörande förfaringssätten. Utbildningsstyrelsen ska meddela föreskrifter om hur dessa planer ska utarbetas.

29 §

Rätt till undervisning och till studiehandledning

En studerande har rätt att få sådan undervisning och handledning som gör det möjligt att uppnå kraven på yrkesskicklighet och må-

len för kunnandet i examensgrunderna eller grunderna för läroplanen.

En studerande har rätt att få personlig och annan behövlig studiehandledning.

29 a §

Den studerandes personliga studieplan

Utbildningsanordnaren ska tillsammans med den studerande göra upp en personlig studieplan utifrån den studerandes individuella mål och val. Planen ska uppdateras under studietiden.

30 §

Identifiering och erkännande av kunnande

En studerande har rätt att få tidigare förvärvat kunnande som motsvarar kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet i examensgrunderna eller grunderna för läroplanen identifierat och erkänt. Genom erkännande av kunnandet är det möjligt att få vissa examensdelar helt eller delvis avlagda.

I fråga om identifiering och erkännande av den studerandes kunnande iakttas bestämmelserna om bedömning av kunnandet i 25 §, bestämmelserna om beslut om bedömningen av kunnandet i 25 b § och bestämmelserna om omprövning av bedömningen i 25 c §.

Utbildningsstyrelsen kan bestämma om principerna för dimensioneringen av identifieringen och erkännandet av kunnande samt om omvandlingen av vitsord.

En studerande ska hos utbildningsanordnaren ansöka om identifiering och erkännande av tidigare förvärvat kunnande. Den studerande ska visa en sådan utredning som identifieringen och erkännandet av kunnandet förutsätter.

37 a §

Studerandevård samt samarbete mellan hemmet och läroanstalten

Utbildningsstyrelsen bestämmer om de centrala principerna för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten och för studeran-

devården samt om målen för den studerandevård som hör till undervisningsväsendet. Utbildningsstyrelsen ska bereda föreskriften i samarbete med Institutet för hälsa och välfärd.

Utbildningsanordnaren ska i sin läroplan ange formerna för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten samt för studerandevården. Utbildningsanordnaren ska till denna del utarbeta läroplanen i samarbete med de myndigheter som sköter uppgifter i samband med verkställigheten av social- och hälsovården i kommunen.

45 §

Skydd av namn på examina och examensbenämningar

Namn på examina och examensbenämningar som avses i denna lag får användas endast om examina som har avlagts enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Utbildningsstyrelsen ska bestämma om examensgrunderna så att utbildningsanordnarna kan ta de nya läroplanerna i bruk när lagen träder i kraft.

Studerande som inlett studier för examen före lagens ikraftträdande övergår när lagen träder i kraft till att avlägga examen enligt denna lag samt bestämmelser och föreskrifter som utfärdas med stöd av den. Utbildningsstyrelsen kan bestämma om de principer och förfaranden för identifiering och erkännande av kunnande som tillämpas vid övergången.

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till omfattningen i studieveckor på utbildning som genomgås enligt denna lag, motsvarar en studievecka 1,5 kompetenspoäng, om inte något annat bestäms eller föreskrivs.

En hänvisning till lagen om yrkesutbildning någon annanstans i lagstiftningen avser efter ikraftträdandet av denna lag en hänvisning till lagen om grundläggande yrkesutbildning.

2.

Lag**om ändring av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) 11 § 6 och 7 punkten, sådana de lyder i lag 952/2011,

ändras 1 och 2 §, 7 § 3 mom., 7 a § 1 mom., 8 §, det inledande stycket i 10 § och 10 § 6 punkten, det inledande stycket i 11 §, rubriken för 4 kap., 12 och 13 §, rubriken för och det inledande stycket i 16 § samt 16 § 2 punkten,

av dem 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1013/2005 och 931/2012, 7 § 3 mom., 7 a § 1 mom. samt det inledande stycket i 10 § och 10 § 6 punkten sådana de lyder i lag 1013/2005, 8 § sådan den lyder i lagarna 1013/2005 och 1097/2007, det inledande stycket i 11 § samt 13 § sådana de lyder i lag 952/2011, 12 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1097/2007 och 16 § 2 punkten sådan den lyder i lag 602/2005, samt

fogas till lagen nya 7 b, 8 a, 9 a, 9 b, 12 a–e, 15 a och 15 b § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina som avläggs genom fristående examina och om utbildning som förbereder för dessa examina samt om annan yrkesinriktad tilläggsutbildning än sådan som förbereder för fristående examina (*yrkesinriktad vuxenutbildning*).

Denna lag tillämpas dessutom på sådan utvecklings- och serviceverksamhet för arbetslivet som bedrivs i samband med yrkesinriktad vuxenutbildning. Med denna verksamhet avses kompetensutvecklingstjänster som erbjuds företag och offentliga samfund, i synnerhet småföretag.

2 §

Utbildningens syfte

Syftet med den yrkesinriktade vuxenutbildningen är att upprätthålla och höja befolkningens yrkeskunnande, förse de studerande med färdigheter i företagande, utveckla arbetslivet och svara mot dess behov av kun-

nande samt främja sysselsättningen och stödja livslångt lärande.

Syftet med den yrkesinriktade vuxenutbildningen är dessutom att ge möjlighet att påvisa yrkesskickligheten oberoende av hur den förvärvats samt att främja avläggande av examina eller delar av dem.

7 §

Examenskommissioner

Examenskommissionerna ingår avtal om att ordna fristående examina med de utbildningsanordnare som avses i 4 § samt vid behov med andra sammanslutningar och stiftelser som har tillräcklig sakkunskap för ordnande av fristående examina (*examensarrangör*). Examenskommissionerna ska ingå avtalen så att examensdeltagarna erbjuds tillräckligt med examenstillfällen. Hänsyn ska dessutom tas till att avgifterna för både deltagarna och utbildningsanordnarna hålls på en skälig nivå. Närmare bestämmelser om innehållet i avtalen om att ordna utbildning utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 a §

Utfärdande av betyg och lämnande av uppgifter

Examenskommissionen ska utfärda ett examensbetyg när en person med godkänt resultat har avlagt de examensdelar som krävs för examen. Examenskommissionen ska på begäran utfärda ett betyg över avlagda examensdelar.

7 b §

Möjligheter att avlägga examen

En examensarrangör är skyldig att på det sätt som avtalats med en examenskommission ordna möjligheter att avlägga fristående examina också utan förberedande utbildning.

Utbildningsanordnaren svarar för att den som deltar i utbildning som förbereder för fristående examen som en del av utbildningen ges möjlighet att avlägga en fristående examen. Utbildningsanordnaren svarar också för att den som deltar i förberedande utbildning har möjlighet att delta i ett nytt examenstillfälle, om han eller hon inte har avlagt en examensdel med godkänt vitsord eller vill höja vitsordet.

Möjlighet att avlägga fristående examen eller del av fristående examen ska ordnas också för personer vilka av en myndighet som svarar för erkännande av yrkeskvalifikationer har fått ett beslut om erkännande i enlighet med 13 § 2 mom. i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1093/2007), i vilket det av sökanden krävs sådana kompensationsåtgärder som avses i nämnda lag.

8 §

Utbildning som förbereder för fristående examen

Utbildningsanordnaren beslutar enligt de examensgrunder som avses i 13 § om ordnande av förberedande utbildning för en fristående examen samt om innehållet i sådan utbildning. Bestämmelser om utbildningsanordnarens skyldighet att ge den som deltar i

förberedande utbildning möjlighet att avlägga en fristående examen finns i 7 b §.

8 a §

Personlig tillämpning

Utbildningsanordnaren svarar för den personliga tillämpningen när det gäller ansökan till fristående examen och till utbildning som förbereder för sådan, avläggande av examen och förvärv av behövlig yrkesskicklighet samt för handledningen i anslutning till dessa. Om en person inte har deltagit i utbildning som förbereder för fristående examen, svarar examensarrangören för den personliga tillämpningen. Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om förfarandena vid personlig tillämpning.

9 a §

Intyg över förberedande och annan utbildning

Utbildningsanordnaren ska utfärda ett intyg över deltagande i utbildning som förbereder för fristående examen eller i annan utbildning som avses i denna lag. Utbildning som förbereder för fristående examen eller annan utbildning bedöms inte enligt skalan för bedömning av kunnande.

9 b §

Undervisning och handledning

Studerande har rätt att få undervisning samt personlig och annan behövlig handledning.

Syftet med bedömningen av studerande är att handleda och uppmuntra dem i deras studier och utveckla deras förutsättningar att utvärdera sig själva.

10 §

Hänvisningsbestämmelse om undervisningen

På utbildning enligt denna lag tillämpas dessutom följande bestämmelser om undervisningen i lagen om grundläggande yrkesutbildning:

6) bestämmelserna i 23 § om försök; dock så att det med tillstånd av Utbildningsstyrelsen är möjligt att avvika från examinas kompetensområden.

11 §

Hänvisningsbestämmelse om studerandes rättigheter och skyldigheter

På utbildning enligt denna lag tillämpas dessutom följande bestämmelser om studerandes rättigheter och skyldigheter i lagen om grundläggande yrkesutbildning:

4 kap.

Fristående examina som kan avläggas oberoende av hur yrkesskickligheten förvärvats

12 §

Fristående examina

Fristående examina är yrkesinriktade examina som avläggs genom att examinandén visar sin yrkesskicklighet vid sådana examenstillfällen som avses i 7 § 3 mom. Det är möjligt att delta i examenstillfällena oberoende av hur yrkesskickligheten har förvärvats. Genom fristående examina kan yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina avläggas.

En yrkesinriktad grundexamen och en yrkesexamen placerar sig på den kvalifikationsnivå som avses i 6 § 1 mom. 2 punkten i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och en specialyrkesexamen på den kvalifikationsnivå som avses i 6 § 1 mom. 3 punkten i nämnda lag.

12 a §

Definitioner av examina

I en yrkesinriktad grundexamen ska examinandén visa att han eller hon har breda grundläggande yrkesfärdigheter för olika uppgifter inom branschen samt mer specialiserat

kunnande och sådan yrkesskicklighet som arbetslivet kräver inom minst ett delområde.

I en yrkesexamen ska examinandén visa att han eller hon har sådan yrkesskicklighet i enlighet med arbetslivets behov som är djupare än den som krävs för grundexamen eller som gäller mer avgränsade arbetsuppgifter.

I en specialyrkesexamen ska examinandén visa att han eller hon har sådan yrkesskicklighet i enlighet med arbetslivets behov som innefattar djupa yrkeskunskaper eller mångprofessionellt kunnande.

12 b §

Examensstruktur

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om utbildningsområdena.

Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet utfärdas bestämmelser om yrkesinriktade grundexamina och om de kompetensområden som ingår i dem, om yrkesexamina och specialyrkesexamina samt om fördelningen av examina enligt utbildningsområde. Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet får bestämmelser utfärdas om de principer som används vid bestämmande av kompetensområdena och examensbenämningarna.

Utbildningsstyrelsen bereder förslag till ändringar av den examensstruktur som avses i 2 mom.

12 c §

Uppbyggnaden av examina

De fristående examina består av yrkesinriktade examensdelar.

I en examen eller ett kompetensområde inom examen ingår minst en obligatorisk examensdel och minst en valbar examensdel.

12 d §

Behörighet för fortsatta studier

Bestämmelser om den allmänna behörighet för fortsatta studier vid universitet och yrkeshögskolor som olika examina ger finns i 37 §

i universitetslagen (558/2009) och i 20 § i yrkeshögskolelagen (351/2003).

12 e §

Skydd av namn på examina och examensbenämningar

Namn på examina och examenbenämningar som avses i denna lag får användas endast om examina som har avlagts enligt denna lag.

13 §

Examensgrunder

Utbildningsstyrelsen bestämmer examensgrunderna för varje examen som ingår i den examensstruktur som avses i 12 b §.

I examensgrunderna anges

- 1) kompetensområdena för yrkesexamina och specialyrkesexamina,
- 2) examensbenämningarna,
- 3) examens uppbyggnad av obligatoriska och valbara examensdelar, till den del det inte föreskrivs om dem i 12 c §, samt
- 4) kraven på yrkesskicklighet i examensdelarna och bedömningen av kunnandet.

15 a §

Bedömning av examinandens kunnande

Syftet med bedömningen av kunnandet är att ge information om examinandens kunnande samt säkerställa att kraven på yrkesskicklighet i examensgrunderna uppnås. Examinandens kunnande ska bedömas mångsidigt genom att kunnandet jämförs med det kunnande som anges i examensgrunderna.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om skalan för bedömning av kunnandet.

15 b §

Närmare bestämmelser och föreskrifter om betyg och intyg

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om innehållet i de betyg och intyg som avses i 7 a och 9 a § och undertecknandet av dem samt om bilagorna till betygen och intygen. Utbildningsstyrelsen bestämmer närmare om vilka uppgifter som ska antecknas i betygen och intygen och bilagorna till dem.

16 §

Tillämpning av vissa bestämmelser i lagen om grundläggande yrkesutbildning

På utbildning och examina enligt denna lag tillämpas dessutom följande bestämmelser i lagen om grundläggande yrkesutbildning:

- 2) bestämmelserna i 24 b § 3 mom. om bedömningen av den studerandes inläring inom läroavtalsutbildningen,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Examinander som inlett studier för en yrkesinriktad grundexamen före lagens ikraftträdande övergår när lagen träder i kraft till att avlägga examen enligt denna lag samt bestämmelser och föreskrifter som utfärdas med stöd av den.

Utbildningsstyrelsen ska ändra grunderna för yrkesexamina och specialyrkesexamina så att de stämmer överens med 12 c § före den 1 augusti 2018. Om en examinand har inlett studier för yrkesexamen eller specialyrkesexamen i enlighet med examensgrunder som meddelats med stöd av de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande, har han eller hon efter ändringen av examensgrunderna rätt att under två års tid avlägga examen enligt de examensgrunder som gällde när studierna för examen inleddes.

3.

Lag**om ändring av 5 a § i lagen om studiestöd**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studiestöd (65/1994) 5 a § 3 mom., sådant det lyder i lag 345/2004, som följer:

5 a §

Heltidsstudier

Yrkesinriktade studier och andra studier än de som avses i 1 eller 2 mom. är heltidsstudier när studiernas omfattning i genomsnitt är minst tre studieveckor eller 4,5 kompetenspoäng per studiemånad. När studiernas om-

fattning inte har dimensionerats i studieveckor eller kompetenspoäng, fordras att den studerande under i genomsnitt minst 25 veckotimmar deltar i undervisning enligt undervisnings- eller utbildningsprogrammet eller i praktik som hör till studierna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag**om ändring av 2 kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 2 kap. 10 § 2 mom. 3 punkten,
sådan den lyder i lag 1001/2012, som följer:

10 §

Studier

i genomsnitt är minst fem studiepoäng, tre
studieveckor eller 4,5 kompetenspoäng per
studiemånad, och

Som heltidsstudier betraktas

3) andra studier än de som avses i 1 och 2
punkten, vars omfattning enligt studieplanen

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag**om ändring av 13 och 24 § i lagen om elev- och studerandevård**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om elev- och studerandevård (1287/2013) 13 § 3 mom. och 24 § 1 mom. som
 följer:

13 §

Elevhälsoplan

 Utbildningsstyrelsen ska i grunderna för läroplanen eller i någon annan föreskrift ange hur elevhälsoplanen ska utarbetas.

24 §

Riksomfattande styrning

Beslut om samarbetet mellan hemmet och läroanstalten, om de centrala principerna för elevhälsan och om målen för den elevhälsa som hör till undervisningsväsendet fattas som en del av grunderna för läroplanen eller i någon annan föreskrift i enlighet med det som föreskrivs i 14 § i lagen om grundläggande utbildning, 10 § i gymnasielagen och 37 a § i lagen om grundläggande yrkesutbildning.

 Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag**om ändring av 2 § i lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering (1295/2013) 2 § 2 punkten
 underpunkt b som följer:

2 §

Uppgifter

Utvärderingscentret har till uppgift att

2) i enlighet med den utvärderingsplan
 som avses i 5 §

b) genomföra en sådan utvärdering av in-
 lärningsresultaten som gäller uppnåendet av

målen för de examensgrunder som avses i
 13 § i lagen om grundläggande yrkesutbild-
 ning (630/1998) och 13 § i lagen om yrkesin-
 riktad vuxenutbildning (631/1998) samt de
 grunder för läroplanen som avses i 5 § i la-
 gen om grundläggande konstundervisning
 (633/1998),

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 20 mars 2014

Statsministerns ställföreträdare, finansminister

JUTTA URPILAINEN

Undervisningsminister *Krista Kiuru*

*Bilaga
Parallelltext*

1.

Lag

om ändring av lagen om yrkesutbildning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om yrkesutbildning (630/1998) lagens rubrik samt 1 och 2 §, 3 § 1 mom., 4 och 5 §, rubriken för 3 kap., 12—16 §, 17 § 2 mom., 19, 21, 23 och 25 §, 25 a § 2 mom., 25 b och 25 c §, 28 § 3 mom. samt 29, 30 och 45 §,

av dem 12 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 455/2001 och 951/2011, 13 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 479/2003 och 951/2011, 14 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 479/2003, 17 § 2 mom. sådant det lyder i lag 455/2001, 19 § sådan den lyder i lag 1341/2007, 23 § sådan den lyder i lagarna 479/2003 och 951/2011, 25 §, 25 a § 2 mom., 25 b, 25 c och 30 § sådana de lyder i lag 601/2005 och 28 § 3 mom. sådant det lyder i lag 1269/2013, samt

fogas till lagen nya 4 a, 4 b, 12 a, 12 b, 13 a, 14 a, 16 a, 24 a, 24 b, 25 d–e §, till 27 a §, sådan den lyder i lag 951/2011, ett nytt 4 mom., till lagen en ny 29 a § samt till 37 a §, sådan den lyder i lag 1290/2013, nya 2 och 3 mom. som följer:

Lag

om grundläggande yrkesutbildning

Gällande lydelse

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag bestäms om grundläggande yrkesutbildning *för ungdomar och vuxna* samt om examina inom denna utbildning.

I fråga om annan yrkesutbildning för vuxna än sådan som avses i 1 mom. gäller vad som bestäms i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998).

2 §

Utbildningens syfte

Syftet med yrkesutbildningen är att höja befolkningens yrkeskunnande, utveckla arbetslivet och svara mot dess behov av kunnande

Föreslagen lydelse

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag bestäms om grundläggande yrkesutbildning *och* om examina inom denna utbildning.

Bestämmelser om annan yrkesutbildning än sådan som avses i 1 mom. finns i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998).

2 §

Utbildningens syfte

Syftet med *utbildning som avses i denna lag* är att höja befolkningens yrkeskunnande, utveckla arbetslivet och svara mot dess be-

samt främja sysselsättningen.

hov av kunnande, främja sysselsättning och företagande och stödja livslångt lärande.

3 §

Yrkesutbildning

Grundläggande yrkesutbildning är utbildning som leder till en yrkesinriktad examen.

3 §

Grundläggande yrkesutbildning

Grundläggande yrkesutbildning är utbildning som avläggs enligt den av utbildningsanordnaren godkända läroplan som avses i 14 § och som leder till en yrkesinriktad grundexamen.

4 §

Yrkesinriktade examina

Examina som avläggs inom den grundläggande yrkesutbildningen är yrkesinriktade grundexamina.

En yrkesinriktad grundexamen kan oberoende av hur yrkesskickligheten har förvärvats avläggas i en fristående examen så som bestäms i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

De examina som nämns i 1 mom. ger behörighet för fortsatta studier vid universitet och yrkeshögskolor enligt vad som bestäms genom förordning och universitetet eller yrkeshögskolan beslutar på basis av studerandens studieprogram.

4 §

Definition av yrkesinriktad grundexamen

Den som avlagt en yrkesinriktad grundexamen har breda grundläggande yrkesfärdigheter för olika uppgifter inom en bransch samt mer specialiserat kunnande och sådan yrkesskicklighet som arbetslivet kräver inom minst ett delområde.

En yrkesinriktad grundexamen kan avläggas som en grundläggande yrkesutbildning enligt denna lag eller som en fristående examen enligt lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning.

4 a §

Examensstruktur

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om utbildningsområdena.

Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet utfärdas bestämmelser om yrkesinriktade grundexamina och om de kompetensområden som ingår i dem samt om fördelningen av examina enligt utbildningsområde. Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet får bestämmelser utfärdas om de principer som används vid bestämmande av examensbenämningarna.

Utbildningsstyrelsen bereder förslag till

ändringar av den examensstruktur som avses i 2 mom.

4 b §

Behörighet för fortsatta studier

Bestämmelser om den allmänna behörighet för fortsatta studier vid universitet och yrkeshögskolor som olika examina ger finns i 37 § i universitetslagen (558/2009) och 20 § i yrkeshögskolelagen (351/2003).

5 §

Utbildningens mål

Den grundläggande yrkesutbildningens mål är att ge studerandena de kunskaper och färdigheter som dessa behöver för att förvärva yrkesskicklighet samt för att utöva ett självständigt yrke.

Målet för utbildningen är också att stödja de studerandes utveckling till goda och harmoniska människor och samhällsmedlemmar samt att ge dem sådana kunskaper och färdigheter som de behöver för fortsatta studier, fritidsintressen och en allsidig personlighetsutveckling samt att stödja livslångt lärande.

Den utbildning som ordnas för ungdomar skall genomföras i samarbete med hemmen.

Den grundläggande yrkesutbildning som ordnas för handikappade har dessutom som mål att i samarbete med dem som producerar rehabiliteringstjänster främja en total rehabilitering av de studerande.

3 kap.

Undervisning

12 §

Undervisningens omfattning och innehåll

Examen inom den grundläggande yrkesutbildningen omfattar minst två år (80 studieveckor). I fråga om utbildningsområdena bestäms genom förordning av statsrådet. Genom förordning av undervisnings- och kulturmini-

5 §

Utbildningens mål

Den grundläggande yrkesutbildningens mål är att ge de studerande *det kunnande och den yrkesskicklighet som krävs för en yrkesinriktad grundexamen enligt 4 § 1 mom. samt färdigheter i företagande.*

Målet för utbildningen är *dessutom* att stödja de studerandes utveckling till goda och harmoniska människor och samhällsmedlemmar samt att ge dem sådana kunskaper och färdigheter som de behöver *med tanke på* förutsättningarna för fortsatta studier, *en yrkesmässig utveckling*, fritidsintressen och en *mångsidig personlighetsutveckling*.

När det gäller studerande under 18 år ska utbildningen genomföras i samarbete med hemmen och vårdnadshavarna.

Den grundläggande yrkesutbildning som ordnas för handikappade har dessutom som mål att i samarbete med dem som producerar rehabiliteringstjänster främja en total rehabilitering av de studerande.

3 kap.

Examina och undervisning

12 §

Grunder för dimensioneringen av examina

Grunden för dimensioneringen av yrkesinriktade grundexamina inom den grundläggande yrkesutbildningen och de delar som ingår i dessa examina är en kompetenspoäng.

steriet föreskrivs närmare om examina och deras omfattning.

Examen omfattar enligt vad läroplanen föreskriver yrkesinriktade studier och inläring i arbetet som stöder dem, samt sådana studier i modersmålet, det andra inhemska språket, främmande språk, matematisk-naturvetenskapliga ämnen och humanistisk-samhällsvetenskapliga ämnen, gymnastik och andra konst- och färdighetsämnen, hälsokunskap som är nödvändiga för förvärvande och komplettering av yrkesskickligheten samt studiehandledning. För en studerande som har inlett studierna sedan han eller hon fyllt 18 år är konst- och färdighetsämnena samt hälsokunskapen frivilliga. Utbildningsanordnaren kan enligt en särskild utbildningsuppgift som bestämts med stöd av 9 § avvika från bestämmelserna i detta moment.

Undervisning i modersmålet meddelas utgående från studerandens undervisningsspråk i finska, svenska eller samiska. I modersmålsundervisningen kan enligt studerandens val också undervisas i rommani, teckenspråk eller ett annat språk som är studerandens modersmål.

Omfattningen av en yrkesinriktad grundexamen är 180 kompetenspoäng. Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet får bestämmelser utfärdas om att en examen omfattar mer än 180 kompetenspoäng, om den reglering som gäller branschen förutsätter detta.

Det kunnande som i genomsnitt förvärvats under ett år inom den grundläggande yrkesutbildningen motsvarar 60 kompetenspoäng. Den grundläggande yrkesutbildningen ska ordnas så att den studerande kan avlägga examen på en tid som motsvarar dess omfattning.

12 a §

Grunder för dimensioneringen av examensdelar

Kompetenspoängen för examensdelarna bestäms utifrån täckningen, svårighetsgraden och betydelsen av det kunnande som ingår i dem i förhållande till de krav på yrkesskicklighet och de mål för kunnandet som gäller hela examen.

12 b §

Uppbyggnaden av yrkesriktade grundexamina

En yrkesinriktad grundexamen inom den grundläggande yrkesutbildningen innehåller

- 1) yrkesinriktade examensdelar,*
- 2) gemensamma examensdelar,*
- 3) fritt valbara examensdelar.*

I en examen eller ett kompetensområde inom examen ingår minst en obligatorisk yrkesinriktad examensdel och minst en valbar

yrkesinriktad examensdel.

Till de gemensamma examensdelar som avses i 1 mom. 2 punkten hör

1) kunnande i kommunikation och interaktion,

2) kunnande i matematik och naturvetenskap,

3) kunnande som behövs i samhället och arbetslivet, och

4) socialt och kulturellt kunnande.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om hur examen byggs upp av de examensdelar som avses i 1 mom. samt om de gemensamma examensdelarnas omfattning och om de delområden som hör till dem.

13 §

Beslut om utbildningens mål och grunderna för läroplanen

Statsrådet beslutar om de allmänna riksfattande målen för utbildningen samt om de gemensamma studierna och deras omfattning.

Utbildningsstyrelsen beslutar om målen för och det centrala innehållet i de studier som avses i 12 § 2 mom. särskilt för varje utbildningsområde och examen samt om de centrala principerna för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten samt för elevvården och om målen för den elevvård som hör till undervisningsväsendet (grunderna för läroplanen). I samband med grunderna för läroplanen beslutar Utbildningsstyrelsen vid behov om de krav på hälsotillståndet som hänför sig till examina.

I fråga om samarbetet mellan hemmet och läroanstalten samt elevvården bereds det beslut som gäller grunderna för läroplanen och som avses i 2 mom. av utbildningsstyrelsen i samråd med forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården.

13 §

Examensgrunder

Utbildningsstyrelsen bestämmer examensgrunderna för varje examen som ingår i den examensstruktur som avses i 4 a §.

I examensgrunderna anges

1) examensbenämningarna,

2) examens uppbyggnad av obligatoriska och valbara examensdelar samt omfattningen i kompetenspoäng av examensdelarna och de delområden som ingår i de gemensamma examensdelarna, till den del det inte föreskrivs om dem i 12 b § eller med stöd av den, samt

3) kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet i examensdelarna samt bedömningen av kunnandet.

13 a §

Utbildningsstyrelsens föreskrifter

Utbildningsstyrelsen meddelar föreskrifter som gäller

1) uppgifter som ska antecknas i betygen och bilagorna till dem i enlighet med 25 e §,

2) kraven på den studerandes hälsotillstånd i enlighet med 27 a §,

3) planerna för att skydda de studerande och för användning av disciplinära åtgärder i enlighet med 28 §,

4) principerna för dimensioneringen av identifieringen och erkännandet av kunnande samt omvandlingen av vitsord i enlighet med 30 §,

5) de centrala principerna för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten och för studerandevården i enlighet med 37 a §.

14 §

Läroplan

Utbildningsanordnaren skall godkänna en läroplan för utbildningen. Läroplanen godkänns särskilt för finsk-, svensk- och samiskspråkig undervisning och vid behov för undervisning på något annat språk.

Till den del som det i 13 § 3 mom. bestäms om grunderna skall läroplanen utarbetas i samarbete med de myndigheter som sköter uppgifter i samband med verkställigheten av social- och hälsovården i kommunen. Utbildningsanordnaren skall också bestämma formerna dels för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten, dels för elevvården.

Läroplanen skall vara sådan att den ger de studerande möjligheter till individuella val som gäller studierna vid behov med anlitande också av undervisning som ges av andra anordnare av yrkesutbildning och anordnare av annan utbildning.

14 §

Utbildningsanordnarens läroplan

Utbildningsanordnaren ska godkänna en läroplan som följer de examensgrunder som avses i 13 § eller de grunder för läroplanen för annan utbildning som avses i 3 §. I läroplanen fattas beslut om den utbildning som ordnas. Läroplanen godkänns separat för finsk-, svensk- och samiskspråkig utbildning och vid behov för utbildning på något annat språk.

Läroplanen ska utarbetas så att den ger den studerande möjligheter att på ett individuellt sätt förvärva och påvisa kunnandet.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de frågor som ska beslutas i läroplanen.

14 a §

Information om utbildningen

Utbildningsanordnaren ska ge den studerande och den som ansöker om att bli antagen som studerande information om den utbildning som ordnas.

15 §

Utbildningsform

Utbildningen kan ordnas som när-, distans- och flerformsundervisning, läroavtalsutbildning eller annars på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter.

16 §

Utbildning på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter

Utbildningen på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter bygger på ett skriftligt avtal mellan utbildningsanordnaren och arbetsplatsen. Genom förordning bestäms närmare om vad som skall tas in i avtalet och om anordnandet av utbildningen. Annan utbildning på en arbetsplats än läroavtalsutbildning skall ordnas så att den studerande inte står i ett arbetsavtalsförhållande till arbetsgivaren eller, om därom särskilt avtalas, genom att ett arbetsavtal görs upp.

15 §

Genomförande av utbildning

Utbildningsanordnaren beslutar om de sätt som utbildningen genomförs på.

16 §

Utbildning på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter

Utbildningsanordnaren avtalar skriftligen med arbetsgivaren om utbildning på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter. En förutsättning för avtalet är att arbetsplatsen där utbildningen sker har en tillräcklig produktions- och serviceverksamhet för att den utbildning och de yrkesprov som anges i examensgrunderna ska kunna genomföras, nödvändig arbetsutrustning samt kompetenta anställda med sådan yrkeskunskap, utbildning och arbetslivserfarenhet att en ansvarig arbetsplatshandledare för den studerande kan utses bland dem. Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om de frågor som regleras i avtalet.

16 a §

Inlärn timer i arbetet

Inlärn timer i arbetet är sådan annan utbildning än läroavtalsutbildning som är målinriktad och handledd utbildning och som ordnas på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter.

En yrkesinriktad grundexamen som avläggs inom den grundläggande yrkesutbildningen ska inbegripa kunnande via inlärn timer i arbetet. Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om omfattningen av inlärn timer i arbetet.

Under tiden för inlärn timer i arbetet står den studerande inte i ett arbetsavtalsförhållande till arbetsgivaren, om inte den studerande och arbetsgivaren separat har avtalat om att ingå ett arbetsavtal.

17 §

Läroavtalsutbildning

De studier inom läroavtalsutbildningen som ordnas på en arbetsplats i anslutning till de praktiska arbetsuppgifterna kompletteras med teoretiska studier. *Utan hinder av vad som bestäms i 12 § omfattar läroavtalsutbildningen inga obligatoriska studier i gymnastik, andra konst- och färdighetsämnen eller hälsokunskap.*

17 §

Läroavtalsutbildning

De studier inom läroavtalsutbildningen som ordnas på en arbetsplats i anslutning till de praktiska arbetsuppgifterna kompletteras med teoretiska studier.

19 §

Studerandens skydd i arbetet

Enligt vad som bestäms och föreskrivs i fråga om arbetstagare svarar arbetsgivaren för studerandens skydd i arbetet vid utbildning som ordnas på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter även då studeranden inte står i arbetsavtalsförhållande, tjänsteförhållande eller i därmed jämförbart offentlig-rättsligt anställningsförhållande till arbetsgivaren.

19 §

Studerandens skydd i arbetet

Enligt vad som bestäms och föreskrivs i fråga om arbetstagare svarar arbetsgivaren för studerandens skydd i arbetet vid utbildning som ordnas på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter även då studeranden inte står i arbetsavtalsförhållande, tjänsteförhållande eller i därmed jämförbart offentlig-rättsligt anställningsförhållande till arbetsgivaren. *Utbildningsanordnaren ska underrätta arbetsgivaren om ansvaret för skyddet i arbetet.*

21 §

Särskilda undervisningsarrangemang

Studierna kan delvis ordnas på annat sätt än vad som bestäms och föreskrivs i denna lag eller med stöd av den, om

1) studeranden anses till någon del redan ha kunskaper och färdigheter som motsvarar de studier som ingår i examen,

2) det med hänsyn till studerandens förhållanden och tidigare studier till någon del är oskäligt att studeranden skall slutföra de studier som examen omfattar, eller om

3) detta är motiverat av skäl som har sam-

21 §

Särskilda studiearrangemang

Studierna kan delvis ordnas på annat sätt än vad som bestäms och föreskrivs i denna lag eller med stöd av den, om

1) de krav på yrkesskicklighet eller de mål för kunnandet som anges i examensgrunderna eller i grunderna för läroplanen för annan utbildning enligt 3 § till någon del är oskäliga för den studerande med hänsyn till förhållandena eller tidigare förvärvat kunnande, eller

2) detta är motiverat av skäl som har sam-

band med studerandens hälsotillstånd.

band med den studerandes hälsotillstånd.

23 §

Försök

Undervisnings- och kulturministeriet kan bevilja tillstånd till ett sådant försök som behövs för att utveckla utbildningen enligt denna lag. Utbildningsstyrelsen kan bevilja tillstånd till sådant försök som avviker från grunderna för läroplanen.

I försök kan avvikelse göras från examensstruktur, examina och examensbenämningar, utbildningsprogram för examina, gemensamma studier och studiernas omfattning. En examen inom försöket skall till sitt syfte och innehåll vara sådan att den ger de kunskaper och färdigheter som behövs för att uppnå yrkesskicklighet samt färdigheter för fortsatta studier.

De utbildningsanordnare som deltar i ett försök väljs efter ansökan. När försöksenheterna väljs tas ett behövligt antal utbildningsanordnare med så att målsättningen för försöket uppnås. Försöksenheterna väljs ut med beaktande av försöksenheternas representativitet i språkligt och regionalt hänseende, om det är motiverat med hänsyn till omfattningen av och syftet med försöket. *Tillstånd kan beviljas sådana utbildningsanordnare som har förutsättningar att genomföra försöket på ett sätt som motsvarar dess syfte och utan att äventyra de studerandes utbildningsrelaterade rättigheter.*

Ett försökstillstånd kan beviljas för en begränsad tid, dock för högst sex år, så att syftet med försöket uppnås. I försöket följs ett försöksprogram som har godkänts av utbildningsstyrelsen.

23 §

Försök

Undervisnings- och kulturministeriet *eller Utbildningsstyrelsen* kan bevilja tillstånd till ett sådant försök som behövs för att utveckla utbildningen enligt denna lag. *Försökstillstånd kan beviljas sådana utbildningsanordnare som har förutsättningar att genomföra försöket på ett sätt som motsvarar dess syfte och utan att äventyra de studerandes utbildningsrelaterade rättigheter. Försökstillstånd beviljas för viss tid, dock högst sex år.*

I försök kan med tillstånd av undervisnings- och kulturministeriet göras avvikelser från examinas namn och kompetensområden, uppbyggnaden och om omfattningen av examen samt omfattningen av annan utbildning som avses i 3 §. I försök kan med tillstånd av Utbildningsstyrelsen göras avvikelser från examensgrunderna och grunderna för läroplanen. En examen inom försöket ska till sitt syfte och innehåll vara sådan att den ger det kunnande och den yrkesskicklighet som krävs för examen samt behörighet för fortsatta studier.

De utbildningsanordnare som deltar i ett försök väljs efter ansökan. I försöket tas ett behövligt antal utbildningsanordnare med, så att målsättningen för försöket kan uppnås. *Vid valet beaktas representativiteten i regionalt och språkligt hänseende, om det är motiverat med hänsyn till omfattningen av och syftet med försöket.*

Utbildningsstyrelsen bestämmer de examensgrunder eller grunder för läroplanen som ska iakttas i försöket.

24 a §

Principer för bedömning av den studerandes inläring och kunnande

Syftet med bedömningen är att handleda och uppmuntra de studerande i deras studier, utveckla deras förutsättningar att utvärdera sig själva, ge information om de studerandes kunnande samt säkerställa att kraven på yrkesskicklighet och målen för kunnandet i examensgrunderna eller grunderna för läroplanen uppnås.

Den studerandes inläring och kunnande ska bedömas mångsidigt och tillräckligt ofta under utbildningen.

24 b §

Bedömning av inläringen

Inläringen bedöms genom att den studerande ges muntlig eller skriftlig respons.

Bedömningen av den studerandes inläring görs av den lärare som ansvarar för undervisningen. Vid inläring i arbetet görs bedömningen av den studerandes inläring även av en person som arbetsgivaren utser.

Vid läroavtalsutbildning görs bedömningen av inläringen för de teoretiska studiernas del av den lärare som ansvarar för undervisningen. Vid utbildning på arbetsplatsen görs bedömningen av inläringen av en person som arbetsgivaren utser.

25 §

Bedömning av de studerande

Syftet med bedömningen är att leda och sporra de studerande i deras studier och utveckla deras förutsättningar att bedöma sig själva. De studerandes inläring, arbete och kunnande skall bedömas mångsidigt.

Inom utbildningen för yrkesinriktade grundexamina skall den studerandes yrkeskunnande bedömas, förutom genom annan form av bedömning, på basis av yrkesprov som den studerande genomgår i arbetssituationer eller arbetsuppgifter på en arbetsplats, i en läroanstalt eller på någon annan plats som utbildningsanordnaren anvisar.

25 §

Bedömning av den studerandes kunnande

Den studerandes kunnande bedöms genom att kunnandet jämförs med det kunnande som anges i examensgrunderna eller grunderna för läroplanen.

Inom utbildning som leder till en yrkesinriktad grundexamen ska den studerandes yrkeskunnande bedömas på basis av yrkesprov samt vid behov på annat sätt. I yrkesprovet visar den studerande sitt kunnande i arbetssituationer och arbetsuppgifter på en arbetsplats, i en läroanstalt eller på någon annan plats som utbildningsanordnaren anvisar.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om skalan för bedömning av studieprestationer, erkännande av tidigare förvärvat kunnande samt om studieframsteg och höjning av vitsord, examensbetyg och andra betyg som ges den studerande. Utbildningsstyrelsen kan utfärda sådana föreskrifter om bedömningen av studie-, yrkesprovs- och examensprestationer som preciserar förordningen. Som komplettering till förordningen fattar Utbildningsstyrelsen beslut om de uppgifter som skall antecknas i betygen.

På basis av bedömningen av kunnandet ges ett vitsord för examensdelarna, yrkesproven, delområden som ingår i de gemensamma examensdelarna och studieprestationer inom annan utbildning som avses i 3 §. Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om skalan för bedömning av kunnandet.

Utbildningsanordnaren utarbetar en plan för genomförandet av bedömningen av kunnandet och för de metoder som används vid bedömningen av kunnandet.

25 a §

25 a §

Organ som svarar för planeringen och genomförandet av yrkesprov

Organ som svarar för planeringen och genomförandet av yrkesprov

Organet godkänner de planer för genomförande och bedömning av yrkesprov som utgör en del av utbildningsanordnarens läroplan, övervakar yrkesprovsverksamheten samt fattar beslut om bedömare av yrkesprov. Organet behandlar också rättelseyrkanden som gäller bedömningen av studerande.

Organet har till uppgift att
1) godkänna de planer för genomförande och bedömning av yrkesprov som avses i 25 § 4 mom.,
2) övervaka yrkesprovsverksamheten,
3) fatta beslut om bedömare av yrkesprov,
4) behandla begäran om omprövning som avses i 25 c § och som gäller bedömningen av kunnandet.

25 b §

25 b §

Beslut om bedömningen

Beslut om bedömningen av kunnandet

Angående bedömningen av den studerandes studieprestationer och kunnande beslutar den lärare som svarar för undervisningen i de studier som skall bedömas eller, om lärarna är många, lärarna gemensamt. Angående den i examen ingående bedömningen av utbildning som ordnas på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter beslutar den lärare som svarar för undervisningen och en av arbetsgivaren utsedd person gemensamt. Angående bedömningen av yrkesprov beslutar de lärare och företrädare för arbetslivet som utsetts av det organ som avses i 25 a § gemensamt.

Angående bedömningen av kunnandet i fråga om en examensdel, ett delområde som ingår i de gemensamma examensdelarna eller sådan annan utbildning som avses i 3 § beslutar den lärare som ansvarar för undervisningen eller, om lärarna är många, lärarna gemensamt.

Angående bedömningen av yrkesprov beslutar de lärare och företrädare för arbetslivet som utsetts av det organ som avses i 25 a § gemensamt eller var för sig. Om bedömningen av yrkeskunnandet i en examensdel görs inte bara genom yrkesprov utan också på an-

samt eller var för sig.

Angående bedömningen av de teoretiska studierna i läroavtalsutbildningen beslutar läraren eller, om lärarna är många, lärarna gemensamt och i den utbildning som sker på en arbetsplats en person som arbetsgivaren utser. Utbildningsanordnaren beslutar om sammanställandet av bedömningen av de teoretiska studierna och bedömningen av den utbildning som sker på en arbetsplats.

Bestämmelser om den kompetens som skall krävas av sådana i 1 och 2 mom. avsedda andra bedömare än lärare utfärdas genom förordning av statsrådet. I fråga om jäv för dem tillämpas vad som föreskrivs i 27—29 § i förvaltningslagen.

25 c §

Rättelse av bedömningen

En studerande har rätt att få veta hur bedömningsgrunderna har tillämpats på hans eller hennes studie-, yrkesprovs- eller examensprestationer. Bestämmelser om förfarandet utfärdas genom förordning av statsrådet.

En studerande som är missnöjd med bedömningen av en studie-, yrkesprovs- eller examensprestation kan muntligen eller skriftligen begära rättelse hos rektor eller hos den lärare som bedömt prestationen eller hos någon annan person som fattat beslut om bedömningen. Begäran om rättelse skall göras inom 14 dagar från den tidpunkt då den studerande har haft möjlighet att få veta resultaten av bedömningen samt hur bedömningsgrunderna har tillämpats på honom eller henne.

Inom läroavtalsutbildningen riktas begäran till arbetsgivaren i fråga om bedömning av utbildning som sker på en arbetsplats. I fråga om bedömningen av de teoretiska studierna samt om sammanställningen av de bedömningar som avses i detta moment iakttas vad som föreskrivs i 2 mom.

En studerande som är missnöjd med ett beslut som avses i 2 och 3 mom. kan skriftligen söka rättelse i beslutet hos det organ som avses i 25 a § inom 14 dagar efter det att han eller hon har delgivits beslutet. Om beslutet

nat sätt, fattas beslut om denna bedömning av den lärare som svarar för undervisningen eller de teoretiska studierna eller, om lärarna är många, av lärarna gemensamt.

Bestämmelser om den kompetens som ska krävas av sådana i 2 mom. avsedda andra bedömare än lärare utfärdas genom förordning av statsrådet. I fråga om jäv för dem tillämpas vad som föreskrivs i 27—29 § i förvaltningslagen.

25 c §

Omprövning av bedömningen av kunnandet

En studerande har rätt att få veta hur bedömningsgrunderna har tillämpats på bedömningen av hans eller hennes kunnande. Bestämmelser om förfarandet utfärdas genom förordning av statsrådet.

En studerande kan muntligen eller skriftligen begära omprövning av det vitsord som getts på basis av den bedömning av kunnandet som avses i 25 § 3 mom. hos rektor eller hos den som enligt 25 b § fattat beslut om bedömningen. Begäran om omprövning ska göras inom 14 dagar från den tidpunkt då den studerande har haft möjlighet att få veta resultaten av bedömningen samt hur bedömningsgrunderna har tillämpats på honom eller henne.

En studerande får skriftligen begära omprövning i det beslut som avses i 2 mom. hos det organ som avses i 25 a § inom 14 dagar

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

uppenbart är felaktigt kan organet bestämma att ny bedömning skall företas.

efter det att han eller hon har fått del av beslutet. Om beslutet uppenbart är felaktigt kan organet bestämma att ny bedömning ska företas.

25 d §

Omtagning av påvisande av kunnande och höjning av vitsord

Utbildningsanordnaren ska ge den studerande möjlighet att ta om påvisandet av kunnandet, om studerandens kunnande bedöms som underkänt. Utbildningsanordnaren ska också ge möjlighet att höja ett godkänt vitsord som getts på basis av den bedömning av kunnandet som avses i 25 § 3 mom.

Om den studerandes kunnande bedöms som underkänt, ska utbildningsanordnaren vid behov ge den studerande möjlighet att på annat sätt visa att han eller hon har förvärvat sådant kunnande som gör det möjligt att gå vidare i studierna.

25 e §

Betyg

Utbildningsanordnaren ska ge den studerande ett examensbetyg när han eller hon med godkänt resultat har avlagt de examensdelar som krävs för examen. Examensbetyg kan också ges en studerande som i studierna följt sådana särskilda studiearrangemang som avses i 21 §.

Utbildningsanordnaren ska ge den studerande ett betyg över slutförd utbildning, när den studerande har genomgått annan utbildning som avses i 3 §.

Utbildningsanordnaren ska ge den studerande ett betyg över avlagda examensdelar eller slutförda studier i annan utbildning som avses i 3 §, om den studerande säger upp sin studieplats innan examen avlagts eller utbildningen slutförts. Ett betyg över avlagda examensdelar eller slutförda studier ska på den studerandes begäran också ges under studiernas gång.

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om innehållet i betygen och undertecknandet av dem samt om bilagorna till betygen. Utbildningsstyrelsen

bestämmer vilka uppgifter som ska antecknas i betygen och bilagorna till dem.

27 a §

Tillgänglighet och förutsättningar för antagning som studerande

27 a §

Tillgänglighet och förutsättningar för antagning som studerande

Utbildningsstyrelsen bestämmer om de krav på hälsotillståndet som hänför sig till studier som avses i 32 §.

28 §

Rätt till en trygg studiemiljö

28 §

Rätt till en trygg studiemiljö

I samband med att läroplanen utarbetas ska utbildningsanordnaren utarbeta en plan för att skydda de studerande mot våld, mobbning och trakasseri samt verkställa planen och övervaka att den iakttas och genomförs. Utbildningsanordnaren ska *också* utarbeta en plan för användning av disciplinära åtgärder och för de tillhörande förfaringssätten. Utbildningsstyrelsen ska i grunderna för läroplanen ta in bestämmelser om hur dessa planer ska utarbetas.

I samband med att läroplanen utarbetas ska utbildningsanordnaren utarbeta en plan för att skydda de studerande mot våld, mobbning och trakasseri samt verkställa planen och övervaka att den iakttas och genomförs. Utbildningsanordnaren ska utarbeta en plan för användning av disciplinära åtgärder och för de tillhörande förfaringssätten. Utbildningsstyrelsen ska *meddela föreskrifter* om hur dessa planer ska utarbetas.

29 §

Rätt till undervisning

En studerande har rätt att få undervisning enligt läroplanen samt studiehandledning. Om studiehandledningen bestäms närmare genom förordning.

29 §

Rätt till undervisning och till studiehandledning

En studerande har rätt att få sådan undervisning och handledning som gör det möjligt att uppnå kraven på yrkesskicklighet och målen för kunnandet i examensgrunderna eller grunderna för läroplanen.

En studerande har rätt att få personlig och annan behövlig studiehandledning.

29 a §

Den studerandes personliga studieplan

Utbildningsanordnaren ska tillsammans med den studerande göra upp en personlig studieplan utifrån den studerandes individuella mål och val. Planen ska uppdateras un-

der studietiden.

30 §

Erkännande av kunnande

En studerande har rätt att få tidigare slutförda studier som till sina centrala delar motsvarar målen och kraven i läroplanen eller kunnande som förvärvats på annat sätt bedömda och erkända. Genom erkännande av kunnande kan den studerande få obligatoriska, alternativa eller valfria studier tillgodoräknade eller ersatta. I fråga om erkännande av den studerandes kunnande iakttas vad som i 25, 25 b och 25 c § föreskrivs om bedömning och rättelse av bedömning. Vid behov skall överensstämmelsen i fråga om kunnandet visas.

Beslut om erkännande av kunnande skall fattas innan nämnda studier eller en studiehelhet som gäller kunnande som skall tillgodoräknas inleds. Närmare bestämmelser om förfarandet vid erkännande av kunnande utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

37 a §

Studerandevård

30 §

Identifiering och erkännande av kunnande

En studerande har rätt att få tidigare förvärvat kunnande som motsvarar kraven på yrkesskicklighet eller målen för kunnandet i examensgrunderna eller grunderna för läroplanen identifierat och erkänt. Genom erkännande av kunnandet är det möjligt att få vissa examensdelar helt eller delvis avlagda.

I fråga om identifiering och erkännande av den studerandes kunnande iakttas bestämmelserna om bedömning av kunnandet i 25 §, bestämmelserna om beslut om bedömningen av kunnandet i 25 b § och bestämmelserna om omprövning av bedömningen i 25 c §.

Utbildningsstyrelsen kan bestämma om principerna för dimensioneringen av identifieringen och erkännandet av kunnande samt om omvandlingen av vitsord.

En studerande ska hos utbildningsanordnaren ansöka om identifiering och erkännande av tidigare förvärvat kunnande. Den studerande ska visa en sådan utredning som identifieringen och erkännandet av kunnandet förutsätter.

37 a §

Studerandevård samt samarbete mellan hemmet och läroanstalten

Utbildningsstyrelsen bestämmer om de centrala principerna för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten och för studerandevården samt om målen för den studerandevård som hör till undervisningsväsendet. Utbildningsstyrelsen ska bereda föreskriften i samarbete med Institutet för hälsa och välfärd.

Utbildningsanordnaren ska i sin läroplan ange formerna för samarbetet mellan hemmet och läroanstalten samt för studerandevården. Utbildningsanordnaren ska till denna del utarbeta läroplanen i samarbete med de myndigheter som sköter uppgifter i samband med verkställigheten av social- och

hälsovården i kommunen.

45 §

Skydd av examensbenämning

Benämningar på examina som avses i denna lag får endast användas om examina som har avlagts enligt denna lag.

45 §

*Skydd av **namn på examina och** examensbenämningar*

Namn på examina och examensbenämningar som avses i denna lag får *användas endast* om examina som har avlagts enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Utbildningsstyrelsen ska bestämma om examensgrunderna så att utbildningsanordnarna kan ta de nya läroplanerna i bruk när lagen träder i kraft.

Studerande som inlett studier för examen före lagens ikraftträdande övergår när lagen träder i kraft till att avlägga examen enligt denna lag samt bestämmelser och föreskrifter som utfärdas med stöd av den. Utbildningsstyrelsen kan bestämma om de principer och förfaranden för identifiering och erkännande av kunnsande som tillämpas vid övergången.

Om det någon annanstans i lagstiftningen hänvisas till omfattningen i studieveckor på utbildning som genomgås enligt denna lag, motsvarar en studievecka 1,5 kompetenspoäng, om inte något annat bestäms eller föreskrivs.

En hänvisning till lagen om yrkesutbildning någon annanstans i lagstiftningen avser efter ikraftträdandet av denna lag en hänvisning till lagen om grundläggande yrkesutbildning.

2.

Lag**om ändring av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) 11 § 6 och 7 punkten, sådana de lyder i lag 952/2011,

ändras 1 och 2 §, 7 § 3 mom., 7 a § 1 mom., 8 §, det inledande stycket i 10 § och 10 § 6 punkten, det inledande stycket i 11 §, rubriken för 4 kap., 12 och 13 §, rubriken för och det inledande stycket i 16 § samt 16 § 2 punkten,

av dem 1 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1013/2005 och 931/2012, 7 § 3 mom., 7 a § 1 mom. samt det inledande stycket i 10 § och 10 § 6 punkten sådana de lyder i lag 1013/2005, 8 § sådan den lyder i lagarna 1013/2005 och 1097/2007, det inledande stycket i 11 § samt 13 § sådana de lyder i lag 952/2011, 12 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1097/2007 och 16 § 2 punkten sådan den lyder i lag 602/2005, samt

fogas till lagen nya 7 b, 8 a, 9 a, 9 b, 12 a–e, 15 a och 15 b § som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

1 §

*Definition och förhållandet till andra författningar**Tillämpningsområde*

Med yrkesinriktad vuxenutbildning avses i denna lag yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina som avläggs genom fristående examina oberoende av hur yrkesskickligheten har förvärvats, liksom även utbildning som förbereder för dessa examina samt annan yrkesinriktad tilläggsutbildning än sådan som förbereder för fristående examina.

I fråga om grundläggande yrkesutbildning för vuxna gäller vad som bestäms i lagen om yrkesutbildning.

I fråga om utbildning som ordnas som arbetskraftsutbildning gäller vad som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice.

I fråga om studier som bedrivs vid yrkeshögskolor och universitet gäller vad som bestäms i yrkeshögskolelagen och i universitetslagen.

Yrkesinriktad vuxenutbildning enligt 1 § 1 mom. kan ordnas som självutbildning, perso-

I denna lag finns bestämmelser om yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina som avläggs genom fristående examina och om utbildning som förbereder för dessa examina samt om annan yrkesinriktad tilläggsutbildning än sådan som förbereder för fristående examina (yrkesinriktad vuxenutbildning).

nalutbildning och arbetskraftsutbildning.

Denna lag tillämpas dessutom på sådan utvecklings- och serviceverksamhet för arbetslivet som bedrivs i samband med yrkesinriktad vuxenutbildning. Med denna verksamhet avses kompetensutvecklingstjänster som erbjuds företag och offentliga samfund, i synnerhet småföretag.

2 §

Syfte

Lagens syfte är att upprätthålla och höja *den vuxna* befolkningens yrkeskunnande, ge de studerande färdigheter för att utöva ett självständigt yrke, utveckla arbetslivet och främja sysselsättningen samt stödja livslångt lärande.

Syftet med lagen är dessutom att främja avläggande av examina eller delar av dem.

7 §

Examenskommissioner

Examenskommissionerna ingår avtal om att ordna fristående examina med de utbildningsanordnare som avses i 4 § samt vid behov med andra sammanslutningar och stiftelser som har tillräcklig sakkunskap för ordnande av fristående examina. Examenskommissionerna skall ingå avtalen så att examensdeltagarna erbjuds tillräckligt med examenstillfällen. Hänsyn skall dessutom tas till att avgifterna för både deltagarna och utbildningsanordnarna hålls på en skälig nivå. Närmare bestämmelser om innehållet i avtalen om att ordna utbildning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag tillämpas dessutom på sådan utvecklings- och serviceverksamhet för arbetslivet som bedrivs i samband med yrkesinriktad vuxenutbildning. Med denna verksamhet avses kompetensutvecklingstjänster som erbjuds företag och offentliga samfund, i synnerhet småföretag.

2 §

Utbildningens syfte

Syftet med den yrkesinriktade vuxenutbildningen är att upprätthålla och höja befolkningens yrkeskunnande, *förse de studerande med färdigheter i företagande*, utveckla arbetslivet *och svara mot dess behov av kunande samt* främja sysselsättningen *och* stödja livslångt lärande.

Syftet med *den yrkesinriktade vuxenutbildningen* är dessutom *att ge möjlighet att påvisa yrkesskickligheten oberoende av hur den förvärvats* samt att främja avläggande av examina eller delar av dem.

7 §

Examenskommissioner

Examenskommissionerna ingår avtal om att ordna fristående examina med de utbildningsanordnare som avses i 4 § samt vid behov med andra sammanslutningar och stiftelser som har tillräcklig sakkunskap för ordnande av fristående examina (*examensarrangör*). Examenskommissionerna ska ingå avtalen så att examensdeltagarna erbjuds tillräckligt med examenstillfällen. Hänsyn ska dessutom tas till att avgifterna för både deltagarna och utbildningsanordnarna hålls på en skälig nivå. Närmare bestämmelser om innehållet i avtalen om att ordna utbildning utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 a §

*Utfärdande av **examens**betyg och lämnande av uppgifter*

Examenskommissionen utfärdar examensbetyg för en person som har slutfört alla delar av examen med godkänt resultat. För en godkänd del av en examen utfärdas betyg på begäran. Närmare bestämmelser om innehållet i betyget och undertecknandet av det utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 a §

Utfärdande av betyg och lämnande av uppgifter

Examenskommissionen ska utfärda ett examensbetyg när en person med godkänt resultat har avlagt de examensdelar som krävs för examen. Examenskommissionen ska på begäran utfärda ett betyg över avlagda examensdelar.

7 b §

Möjligheter att avlägga examen

En examensarrangör är skyldig att på det sätt som avtalats med en examenskommission ordna möjligheter att avlägga fristående examina också utan förberedande utbildning.

Utbildningsanordnaren svarar för att den som deltar i utbildning som förbereder för fristående examen som en del av utbildningen ges möjlighet att avlägga en fristående examen. Utbildningsanordnaren svarar också för att den som deltar i förberedande utbildning har möjlighet att delta i ett nytt examenstillfälle, om han eller hon inte har avlagt en examensdel med godkänt vitsord eller vill höja vitsordet.

Möjlighet att avlägga fristående examen eller del av fristående examen ska ordnas också för personer vilka av en myndighet som svarar för erkännande av yrkeskvalifikationer har fått ett beslut om erkännande i enlighet med 13 § 2 mom. i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1093/2007), i vilket det av sökanden krävs sådana kompensationsåtgärder som avses i nämnda lag.

8 §

*Utbildning som förbereder för fristående examen, **individualisering och avläggande av examen***

Utbildningsanordnaren beslutar enligt de grunder för examen som avses i 13 § om ordnande av förberedande utbildning för en fristående examen samt om innehållet i sådan

8 §

Utbildning som förbereder för fristående examen

Utbildningsanordnaren beslutar enligt de examensgrunder som avses i 13 § om ordnande av förberedande utbildning för en fristående examen samt om innehållet i sådan

utbildning.

Den som deltar i utbildning som förbereder för fristående examen skall som en del av utbildningen beredas möjlighet att avlägga en fristående examen.

Utbildningsanordnaren sörjer för individualiseringen när det gäller ansökan till fristående examen och till utbildning som förbereder för sådan, avläggande av examen och inhämtande av behövlig yrkesfärdighet. Utbildningsstyrelsen kan utfärda närmare föreskrifter om individualiseringen.

En utbildningsanordnare som avses i 7 § 3 mom. eller någon annan sammanslutning eller stiftelse som avses i nämnda bestämmelse är skyldig att på det sätt som avtalats med en examenskommission ordna möjligheter att avlägga fristående examina också utan förberedande utbildning. Möjlighet att avlägga fristående examen eller del av fristående examen ska ordnas också för personer vilka av en myndighet som ansvarar för erkännande av yrkeskvalifikationer har fått ett beslut om erkännande i enlighet med 13 § 2 mom. i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1093/2007), i vilket det av sökanden krävs sådana kompensationsåtgärder som avses i nämnda lag.

utbildning. Bestämmelser om utbildningsanordnarens skyldighet att ge den som deltar i förberedande utbildning möjlighet att avlägga en fristående examen finns i 7 b §.

8 a §

Personlig tillämpning

Utbildningsanordnaren svarar för den personliga tillämpningen när det gäller ansökan till fristående examen och till utbildning som förbereder för sådan, avläggande av examen och förvärv av behövlig yrkesskicklighet samt för handledningen i anslutning till dessa. Om en person inte har deltagit i utbildning som förbereder för fristående examen, svarar examensarrangören för den personliga tillämpningen. Genom förordning av statsrådet får närmare bestämmelser utfärdas om förfarandena vid personlig tillämpning.

9 a §

Intyg över förberedande och annan utbildning

Utbildningsanordnaren ska utfärda ett in-

tyg över deltagande i utbildning som förbereder för fristående examen eller i annan utbildning som avses i denna lag. Utbildning som förbereder för fristående examen eller annan utbildning bedöms inte enligt skalan för bedömning av kunnande.

9 b §

Undervisning och handledning

Studerande har rätt att få undervisning samt personlig och annan behövlig handledning.

Syftet med bedömningen av studerande är att handleda och uppmuntra dem i deras studier och utveckla deras förutsättningar att utvärdera sig själva.

10 §

Hänvisningsbestämmelse om undervisningen

På utbildning enligt denna lag tillämpas dessutom följande bestämmelser om undervisningen i lagen om yrkesutbildning:

6) bestämmelserna i 23 § om försök.

11 §

Hänvisningsbestämmelse om studerandes rättigheter och skyldigheter

På utbildning enligt denna lag tillämpas dessutom följande bestämmelser om studerandes rättigheter och skyldigheter i lagen om yrkesutbildning:

6) bestämmelserna i 29 § om rätt till undervisning,

7) bestämmelserna i 30 § om tillgodoräkande av studier, i tillämpliga delar,

10 §

Hänvisningsbestämmelse om undervisningen

På utbildning enligt denna lag tillämpas dessutom följande bestämmelser om undervisningen i lagen om grundläggande yrkesutbildning:

6) bestämmelserna i 23 § om försök; dock så att det med tillstånd av Utbildningsstyrelsen är möjligt att avvika från examinas kompetensområden.

11 §

Hänvisningsbestämmelse om studerandes rättigheter och skyldigheter

På utbildning enligt denna lag tillämpas dessutom följande bestämmelser om studerandes rättigheter och skyldigheter i lagen om grundläggande yrkesutbildning:

(upphävs 6 och 7 punkt)

4 kap.

**Examina som kan avläggas oberoende av
hur yrkesskickligheten förvärvats**

12 §

Fristående examina

Yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina kan oberoende av hur yrkesskickligheten förvärvats avläggas genom fristående examina.

I en yrkesinriktad grundexamen ska examinanden visa att han eller hon uppnått de kunskaper och färdigheter som yrkesskickligheten förutsätter. I en yrkesexamen ska examinanden visa att han eller hon besitter sådan yrkesskicklighet som förutsätts av en yrkesman på området. I en specialyrkesexamen ska examinanden visa att han eller hon behärskar de mest krävande arbetsuppgifterna på området. En yrkesinriktad grundexamen och en yrkesexamen placerar sig på den kvalifikationsnivå som avses i 6 § 1 mom. 2 punkten i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och en specialyrkesexamen på den kvalifikationsnivå som avses i 6 § 1 mom. 3 punkten i nämnda lag.

Benämningarna på yrkesexamina och specialyrkesexamina får användas endast om examina som har avlagts enligt denna lag. Exomensbenämningar på yrkesinriktade grundexamina får användas också om yrkesinriktade grundexamina som avläggs genom fristående examina.

4 kap.

Fristående examina som kan avläggas oberoende av hur yrkesskickligheten förvärvats

12 §

Fristående examina

Fristående examina är yrkesinriktade examina som avläggs genom att examinanden visar sin yrkesskicklighet vid sådana examenstillfällen som avses i 7 § 3 mom. Det är möjligt att delta i examenstillfällena oberoende av hur yrkesskickligheten har förvärvats. Genom fristående examina kan yrkesinriktade grundexamina, yrkesexamina och specialyrkesexamina avläggas.

En yrkesinriktad grundexamen och en yrkesexamen placerar sig på den kvalifikationsnivå som avses i 6 § 1 mom. 2 punkten i lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer och en specialyrkesexamen på den kvalifikationsnivå som avses i 6 § 1 mom. 3 punkten i nämnda lag.

12 a §

Definitioner av examina

I en yrkesinriktad grundexamen ska examinanden visa att han eller hon har breda grundläggande yrkesfärdigheter för olika uppgifter inom branschen samt mer specialiserat kunnande och sådan yrkesskicklighet

som arbetslivet kräver inom minst ett delområde.

I en yrkesexamen ska examinanden visa att han eller hon har sådan yrkesskicklighet i enlighet med arbetslivets behov som är djupare än den som krävs för grundexamen eller som gäller mer avgränsade arbetsuppgifter.

I en specialyrkesexamen ska examinanden visa att han eller hon har sådan yrkesskicklighet i enlighet med arbetslivets behov som innefattar djupa yrkeskunskaper eller mångprofessionellt kunnande.

12 b §

Examensstruktur

Genom förordning av statsrådet utfärdas bestämmelser om utbildningsområdena.

Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet utfärdas bestämmelser om yrkesinriktade grundexamina och om de kompetensområden som ingår i dem, om yrkesexamina och specialyrkesexamina samt om fördelningen av examina enligt utbildningsområde. Genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet får bestämmelser utfärdas om de principer som används vid bestämmande av kompetensområdena och examensbenämningarna.

Utbildningsstyrelsen bereder förslag till ändringar av den examensstruktur som avses i 2 mom.

12 c §

Uppbyggnaden av examina

De fristående examina består av yrkesinriktade examensdelar.

I en examen eller ett kompetensområde inom examen ingår minst en obligatorisk examensdel och minst en valbar examensdel.

12 d §

Behörighet för fortsatta studier

Bestämmelser om den allmänna behörighet för fortsatta studier vid universitet och yrkeshögskolor som olika examina ger finns i 37 § i universitetslagen och i 20 § i yrkes-

högskolelagen.

12 e §

Skydd av namn på examina och examensbenämningar

Namn på examina och examenbenämningar som avses i denna lag får användas endast om examina som har avlagts enligt denna lag.

13 §

Beslut om examina och grunderna för dem

Bestämmelser om vilka examina som kan avläggas genom fristående examina utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

I grunderna för examina anges den yrkesskicklighet som krävs i examen, de delar som examen består av och de kompetensområden som eventuellt bildas av dem, de sätt på vilka yrkesskickligheten visas samt de allmänna grunderna för bedömning av examen. Utbildningsstyrelsen beslutar om grunderna för examina. I samband med det beslutar Utbildningsstyrelsen vid behov om de krav på hälsotillståndet som hänför sig till examina.

13 §

Examensgrunder

Utbildningsstyrelsen bestämmer examensgrunderna för varje examen som ingår i den examensstruktur som avses i 12 b §.

I examensgrunderna anges

- 1) kompetensområdena för yrkesexamina och specialyrkesexamina,*
- 2) examensbenämningarna,*
- 3) examens uppbyggnad av obligatoriska och valbara examensdelar, till den del det inte föreskrivs om dem i 12 c §, samt*
- 4) kraven på yrkesskicklighet i examensdelarna och bedömningen av kunnandet.*

15 a §

Bedömning av examinandens kunnande

Syftet med bedömningen av kunnandet är att ge information om examinandens kunnande samt säkerställa att kraven på yrkesskicklighet i examensgrunderna uppnås. Examinandens kunnande ska bedömas mångsidigt genom att kunnandet jämförs med det kunnande som anges i examensgrunderna.

Genom förordning av statsrådet föreskrivs om skalan för bedömning av kunnandet.

15 b §

Närmare bestämmelser och föreskrifter om betyg och intyg

Genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om innehållet i de be-

tyg och intyg som avses i 7 a och 9 a § och undertecknandet av dem samt om bilagorna till betygen och intygen. Utbildningsstyrelsen bestämmer närmare om vilka uppgifter som ska antecknas i betygen och intygen och bilagorna till dem.

16 §

Tillämpning av vissa bestämmelser i lagen om yrkesutbildning

På utbildning och examina enligt denna lag tillämpas dessutom följande bestämmelser i lagen om yrkesutbildning:

2) bestämmelserna i 25 § 1 och 3 mom. om bedömning av de studerande,

16 §

*Tillämpning av vissa bestämmelser i lagen om **grundläggande** yrkesutbildning*

På utbildning och examina enligt denna lag tillämpas dessutom följande bestämmelser i lagen om *grundläggande* yrkesutbildning:

2) bestämmelserna i 24 b § 3 mom. om bedömningen av den studerandes *inläring inom läroavtalsutbildningen*,

Denna lag träder i kraft den 20 .

Examinander som inlett studier för en yrkesinriktad grundexamen före lagens ikraftträdande övergår när lagen träder i kraft till att avlägga examen enligt denna lag samt bestämmelser och föreskrifter som utfärdas med stöd av den.

Utbildningsstyrelsen ska ändra grunderna för yrkesexamina och specialyrkesexamina så att de stämmer överens med 12 c § före den 1 augusti 2018. Om en examinand har inlett studier för yrkesexamen eller specialyrkesexamen i enlighet med examensgrunder som meddelats med stöd av de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande, har han eller hon efter ändringen av examensgrunderna rätt att under två års tid avlägga examen enligt de examensgrunder som gällde när studierna för examen inleddes.

3.**Lag****om ändring av 5 a § i lagen om studiestöd**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om studiestöd (65/1994) 5 a § 3 mom., sådant det lyder i lag 345/2004, som följer:

Gällande lydelse

5 a §

Heltidsstudier

Yrkesinriktade studier och andra studier än de som avses i 1 eller 2 mom. är heltidsstudier när studiernas omfattning i genomsnitt är minst tre studieveckor per studiemånad. När studiernas omfattning inte har dimensionerats i studieveckor, fordras att den studerande under i genomsnitt minst 25 veckotimmar deltar i undervisning enligt undervisnings- eller utbildningsprogrammet eller i praktik som hör till studierna.

Föreslagen lydelse

5 a §

Heltidsstudier

Yrkesinriktade studier och andra studier än de som avses i 1 eller 2 mom. är heltidsstudier när studiernas omfattning i genomsnitt är minst tre studieveckor eller *4,5 kompetenspoäng* per studiemånad. När studiernas omfattning inte har dimensionerats i studieveckor eller *kompetenspoäng*, fordras att den studerande under i genomsnitt minst 25 veckotimmar deltar i undervisning enligt undervisnings- eller utbildningsprogrammet eller i praktik som hör till studierna.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 2 kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 2 kap. 10 § 2 mom. 3 punkten,
 sådan den lyder i lag 1001/2012, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

10 §

Studier

Studier

 Som heltidsstudier betraktas

 Som heltidsstudier betraktas

3) andra studier än de som avses i 1 och 2
 punkten, vars omfattning enligt studieplanen i
 genomsnitt är minst fem studiepoäng *eller* tre
 studieveckor per studiemånad, och

3) andra studier än de som avses i 1 och 2
 punkten, vars omfattning enligt studieplanen
 i genomsnitt är minst fem studiepoäng, tre
 studieveckor *eller 4,5 kompetenspoäng* per
 studiemånad, och

 Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag**om ändring av 13 och 24 § i lagen om elev- och studerandevård**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om elev- och studerandevård (1287/2013) 13 § 3 mom. och 24 § 1 mom. som
 följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

13 §

13 §

*Elevhälsoplan**Elevhälsoplan*

 Utbildningsstyrelsen ska i grunderna för läroplanen ange hur elevhälsoplanen ska utarbetas.

 Utbildningsstyrelsen ska i grunderna för läroplanen *eller i någon annan föreskrift* ange hur elevhälsoplanen ska utarbetas.

24 §

24 §

*Riksomfattande styrning**Riksomfattande styrning*

Beslut om samarbetet mellan hemmet och läroanstalten, om de centrala principerna för elevhälsan och om målen för den elevhälsa som hör till undervisningsväsendet fattas som en del av grunderna för läroplanen. *Bestämmelser om grunderna för läroplanen finns* i 14 § i lagen om grundläggande utbildning, 10 § i gymnasielagen och 13 § i lagen om yrkesutbildning.

Beslut om samarbetet mellan hemmet och läroanstalten, om de centrala principerna för elevhälsan och om målen för den elevhälsa som hör till undervisningsväsendet fattas som en del av grunderna för läroplanen *eller i någon annan föreskrift i enlighet med det som föreskrivs* i 14 § i lagen om grundläggande utbildning, 10 § i gymnasielagen och 37 a § i lagen om grundläggande yrkesutbildning.

 Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Nationella centret för utbildningsutvärdering (1295/2013) 2 § 2 punkten
 underpunkt b som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

2 §

Uppgifter

Uppgifter

Utvärderingscentret har till uppgift att

Utvärderingscentret har till uppgift att

2) i enlighet med den utvärderingsplan som
 avses i 5 §

2) i enlighet med den utvärderingsplan
 som avses i 5 §

b) genomföra en sådan utvärdering av in-
 lärningsresultaten som gäller uppnåendet av
 målen för de grunder *för läroplanen* som av-
 ses i 13 § i lagen om yrkesutbildning och *de*
grunder för examina som avses i 13 § i lagen
 om yrkesinriktad vuxenutbildning samt de
 grunder för läroplanen som avses i 5 § i lagen
 om grundläggande konstundervisning,

b) genomföra en sådan utvärdering av in-
 lärningsresultaten som gäller uppnåendet av
 målen för de *examensgrunder* som avses i 13
 § i lagen om *grundläggande* yrkesutbildning
 och 13 § i lagen om yrkesinriktad vuxenut-
 bildning samt de grunder för läroplanen som
 avses i 5 § i lagen om grundläggande konst-
 undervisning,

Denna lag träder i kraft den 20 .

1.

Statsrådets förordning**om ändring av förordningen om yrkesutbildning**

I enlighet med statsrådets beslut
upphävs i förordningen om yrkesutbildning (811/1998) 2, 4, 12, 12 a, 14 och 19 §,
ändras förordningens rubrik, rubriken för 1 kap., 3 och 5 §, 6 § 2 mom. 1 punkten, 8 § 1 mom. 1 punkten, 10, 11a, 13 och 16 §,
av dem 3, 5, 11 a § sådana de lyder i förordning 603/2005, 10 § sådan den lyder i förordningarna 488/2008 och 1137/2009, 13 § sådan den lyder i förordning 488/2008 och 16 § sådan den lyder i förordning 1032/2011, samt
fogas till förordningen nya 5 a och 13 a § som följer:

Statsrådets förordning**om grundläggande yrkesutbildning**

1 kap.

Examina och undervisning

3 §

Utbildningsanordnarens läroplan

Utbildningsanordnaren ska i sin läroplan besluta om åtminstone följande frågor som gäller den utbildning som ordnas:

- 1) de sätt som utbildningen genomförs på,
- 2) genomförande av utbildning som ordnas på en arbetsplats i samband med praktiska arbetsuppgifter,
- 3) den studerandes möjligheter till individuella val samt ordnande av examensdelar i samarbete med andra utbildningsanordnare och arbetslivet,
- 4) genomförande av studiehandledning och utarbetande av den studerandes personliga studieplan,
- 5) genomförande av specialundervisning,
- 6) de allmänna principerna för bedömning av studerande,

7) förfarandena vid identifiering och erkännande av tidigare förvärvat kunnande.

Dessutom ska utbildningsanordnaren i sin läroplan besluta om utbudet av examensdelar inom varje examen, ordningsföljden för avläggandet av examensdelarna och bedömningen av den studerandes kunnande. Utbildningsanordnaren ska även besluta om hur och när utbildningen genomförs samt om inlärningsmiljön.

5 §

Avtal om utbildning och yrkesprov på en arbetsplats i samband med praktiska uppgifter

I det avtal som enligt 16 § i lagen om grundläggande yrkesutbildning (630/1998) ingås mellan utbildningsanordnaren och arbetsgivaren avtalas om

- 1) parternas uppgifter,
- 2) hur handledningen av den studerande, bedömningen av den studerandes inläring och kunnande samt de yrkesprov som ingår i bedömningen av kunnandet ska ordnas,

3) ersättningar som eventuellt ska betalas till arbetsgivaren,

4) ansvar och försäkringar i anslutning till säkerhet, olycksfall och skadestånd,

5) andra nödvändiga omständigheter som hänför sig till ordnandet av utbildningen och yrkesproven.

I fråga om utbildning som sker på en arbetsplats avtalas dessutom om längden på och tidpunkten för utbildningen samt om kunnande som ska förvärfvas på arbetsplatsen i enlighet med examensgrunderna. Vid behov avtalas särskilt för varje studerande om de frågor som nämns i detta moment.

Det som bestäms i 1 och 2 mom. tillämpas också när den studerande står i arbetsavtalsförhållande till arbetsgivaren.

5 a §

Inläring i arbetet

Yrkesinriktade grundexamina som avläggs inom den grundläggande yrkesutbildningen ska inbegripa kunnande genom inläring i arbetet omfattande minst 30 kompetenspoäng.

6 §

Läroavtal

Till läroavtalet skall fogas ett personligt studieprogram för den studerande av vilket framgår

1) den examen som ska avläggas, den examensgrund som ska iakttas samt examens omfattning eller målen för annan utbildning än sådan som syftar till examen,

8 §

Specialundervisning

Den skriftliga plan som gäller hur den individuella undervisningen för en studerande som får sådan specialundervisning som avses i lagen om yrkesutbildning skall ordnas skall innehålla uppgifter om

1) den examen som ska avläggas, de examens- eller läroplansgrunder som ska iakttas och examens omfattning samt den personliga studieplan som gjorts upp för den studerande,

10 §

Bedömningsskala

Ett godkänt kunnande bedöms med tillämpning av skalan berömliga (3), goda (2) och nöjaktiga (1). De fritt valbara examensdelarna kan med den studerandes samtycke godkännas som slutförda utan vitsord.

Inom specialundervisningen kan den studerandes kunnande också bedömas verbalt.

Vid undervisning och handledning som ges handikappade studerande i tränings- och rehabiliteringssyfte, vid förberedande utbildning för den grundläggande yrkesutbildning för invandrare, vid orienterande och förberedande utbildning för grundläggande yrkesutbildning samt vid undervisning i huslig ekonomi kan avvikelser göras från ovannämnda grunder för bedömning enligt vad som bestäms i de av Utbildningsstyrelsen fastställda grunderna för läroplanen.

11 a §

Förvaring av bedömningsmaterialet

En studerande ska ges möjlighet att ta del av det material för bedömningen av kunnandet som tagits upp i skriftlig eller i annan form. Det material som ligger till grund för bedömningen ska sparas minst sex månader efter det att vitsord har getts.

13 §

Innehållet i betyg och undertecknandet av dem

Det examensbetyg som avses i 25 e § 1 mom. i lagen om grundläggande yrkesutbildning består av

- 1) ett avgångsbetyg och
- 2) ett yrkesprovsbetyg.

Det betyg över avlagda examensdelar som avses i 25 e § i lagen om grundläggande yrkesutbildning består av

- 1) ett betyg över avlagda examensdelar och
- 2) ett betyg över avlagda yrkesprov.

De betyg som avses i 1 mom. 1 punkten och 2 mom. 1 punkten innehåller avlagda examensdelar och vitsorden för dem. Betygen undertecknas av utbildningsanordnaren.

De betyg som avses i 1 mom. 2 punkten och 2 mom. 2 punkten innehåller avlagda yrkesprov och vitsorden för dem. Betygen undertecknas av ordföranden i det organ som svarar för planeringen och genomförandet av yrkesprov.

13 a §

Bilagor till betygen

Till de betyg som avses i 25 e § i lagen om grundläggande yrkesutbildning ska fogas ett utdrag ur studieprestationsregistret eller motsvarande utredning, av vilken framgår de delområden som ingår i de gemensamma examensdelarna och bedömningen av kunskan- det i fråga om dessa samt andra studiehel- heter som är mindre än en examensdel.

På den studerandes begäran ska det ges ett tillägg som är avsett särskilt för internationellt bruk och som innehåller uppgifter om det kunnande som examen eller utbildningen ger samt om examens eller utbildningens nivå och ställning i det finländska utbildningssystemet.

Till betyget över avlagda examensdelar ska fogas en utredning över den yrkesskicklighet som den studerande har på basis av de avlagda examensdelarna.

16 §

Indragning av studierätten

Bestämmelserna om indragning av studierätten i 32 § i lagen om grundläggande yrkesutbildning tillämpas på studier som leder till följande yrkesinriktade grundexamina:

1) inom det humanistiska och pedagogiska området: grundexamen i barn- och familjearbete, grundexamen i ungdoms- och fritidsinstruktion och grundexamen i teckenspråks- handledning,

2) inom teknik och kommunikation: grundexamen i flygplansmekanik, grundexamen i flygledning, inom grundexamen i logistik kompetensområdet för transportservice och kompetensområdet för flygplatservice, inom grundexamen inom byggnadsbranschen kompetensområdet för schaktningsmaskin- transport samt grundexamen i sjöfart,

3) inom naturbruk och miljöområdet: inom grundexamen inom skogsbranschen kompe- tensområdet för körning av skogsmaskiner och inom grundexamen i natur och miljö kompetensområdet för miljö,

4) inom social-, hälso- och idrottsområdet: grundexamen inom social- och hälsovårds- branschen, grundexamen i tandteknik, grund- examen inom läkemedelsbranschen och grundexamen i idrott.

Denna förordning träder i kraft den 1 au- gusti 2015.

En hänvisning till förordningen om yrkes- utbildning (811/1998) någon annanstans i lagstiftningen avser efter ikraftträdandet av denna förordning till statsrådets förordning om grundläggande yrkesutbildning.

2.

Statsrådets förordning**om ändring av förordningen om yrkesinriktad vuxenutbildning**

I enlighet med statsrådets beslut

ändras i förordningen om yrkesinriktad vuxenutbildning (812/1998) 6 och 7 §, av dem 6 § sådan den lyder i förordning 1202/2005 och 7 § sådan den lyder delvis ändrad i förordning 563/2003, samt

fogas till förordningen en ny 6 a § som följer:

6 §

Examensbetyg

Det examensbetyg eller betyg över avlagda examensdelar som ges av examenskommissionen innehåller uppgifter om avlagda examensdelar och vitsorden för dem. Betyget undertecknas av en företrädare för examenskommissionen och en företrädare för den som ordnat examen.

En anteckning över examen i ett av Utbildningsstyrelsen godkänt yrkesbevis är ett med examensbetyg jämförbart betyg över att examen har avlagts.

6 a §

Intyg över föreberedande och annan utbildning

Det intyg över deltagande i förberedande utbildning eller annan utbildning som avses i

9 a § i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning innehåller uppgifter om utbildningens innehåll och längd. Intyget undertecknas av utbildningsanordnaren.

7 §

Bedömning av examensprestationer

Ett godkänt kunnande inom yrkesinriktade grundexamina bedöms med tillämpning av skalan berömliga (3), goda (2) och nöjaktiga (1).

Inom yrkesexamina och specialyrkesexamina bedöms kunnandet med tillämpning av skalan godkänd/underkänd.

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2015.

3.

Statsrådets förordning**om yrkesinriktade grundexaminas uppbyggnad**

I enlighet med statsrådets beslut föreskrivs med stöd av 12 b § 4 mom. i lagen om grundläggande yrkesutbildning (630/1998):

1 §

Tillämpningsområde

I denna förordning föreskrivs om hur den yrkesinriktade grundexamen som avses i lagen om grundläggande yrkesutbildning (630/1998) byggs upp.

2 §

Yrkesinriktade examensdelar

I en yrkesinriktad grundexamen ingår yrkesinriktade examensdelar omfattande 135 kompetenspoäng.

Om det har föreskrivits att den yrkesinriktade grundexamen omfattar mer än 180 kompetenspoäng, utgör de examensdelar som överstiger 180 kompetenspoäng yrkesinriktade examensdelar.

I examensgrunderna kan det bestämmas att högst 15 kompetenspoäng av ovan avsedda yrkesinriktade examensdelar anvisas för fritt valbara examensdelar, förutsatt att de mål som anges i 4 § 1 mom. i lagen om grundläggande yrkesutbildning uppnås i examen.

3 §

De gemensamma examensdelarnas omfattning och delområden

I den yrkesinriktade grundexamen ingår gemensamma examensdelar omfattande 35 kompetenspoäng.

Kunnandet i kommunikation och interaktion omfattar 11 kompetenspoäng och i det ingår följande delområden:

- 1) modersmålet,
- 2) det andra inhemska språket, och

3) främmande språk.

Kunnandet i matematik och naturvetenskap omfattar 9 kompetenspoäng och i det ingår följande delområden:

- 1) matematik,
- 2) fysik och kemi, och
- 3) informations- och kommunikationsteknik samt användningen av den.

Det kunnande som behövs i samhället och arbetslivet omfattar 8 kompetenspoäng och i det ingår följande delområden:

- 1) samhällsfärdighet,
- 2) arbetslivsfärdighet,
- 3) företagsamhet och företagsverksamhet, och
- 4) upprätthållande av arbetsförmåga, gymnastik och hälsokunskap.

Det sociala och kulturella kunnandet omfattar 7 kompetenspoäng och i det ingår följande delområden:

- 1) kännedom om olika kulturer,
- 2) konst och kultur,
- 3) etik,
- 4) psykologi,
- 5) miljökunskande, och
- 6) något av de delområden som avses i 2—4 mom.

4 §

Obligatoriska och valbara gemensamma examensdelar

En examensdel som avses i 3 § 2—4 mom. ska innehålla mål för kunnandet inom alla delområden som hör till den. Det sociala och kulturella kunnandet ska innehålla mål för kunnandet inom minst ett av de delområden som hör till den. Utbildningsstyrelsen kan dock bestämma i examensgrunderna att det sociala och kulturella kunnandet ska innehåll-

la mål för kunnandet inom det delområde eller de delområden som avses i 3 § 5 mom. 1—5 punkten.

I läroavtalsutbildning ingår dock inte några obligatoriska mål för kunnandet inom delområdena upprätthållande av arbetsförmågan, gymnastik och hälsokunskap.

5 §

Undervisning i modersmålet

Undervisning i modersmålet meddelas utgående från studerandens undervisningsspråk i finska, svenska eller samiska. I modersmålsundervisningen kan enligt studerandens val också undervisas i romani, teckenspråk eller ett annat språk som är studerandens modersmål.

6 §

Fritt valbara examensdelar

I den yrkesinriktade grundexamen ingår valfria examensdelar omfattande 10 kompetenspoäng.

De fritt valbara examensdelarna ska stödja kraven på yrkesskicklighet och målen för kunnandet i examen. Dessa kan vara

1) yrkesinriktade examensdelar som fördjupar eller breddar yrkesskickligheten,

- 2) examensdelar som erbjuds lokalt,
- 3) gemensamma examensdelar eller gymnasiestudier,
- 4) studier som stöder förutsättningarna för fortsatta studier eller yrkesmässig utveckling, eller
- 5) examensdelar som baserar sig på kunnande som förvärvats via arbetserfarenhet.

7 §

Individuell utvidgning av examen

Den studerande kan i sin examen individuellt ta in fler examensdelar som avses i 6 § 2 mom. 1 och 2 punkten än vad som anges i 2 §, om det är nödvändigt med tanke på branschvisa eller lokala krav på yrkesskicklighet i arbetslivet eller för att studerande ska kunna fördjupa sin yrkesskicklighet.

8 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2015.

Genom denna förordning upphävs statsrådets beslut om examinas uppbyggnad och de gemensamma studierna i den grundläggande yrkesutbildningen (213/1999).